

Introductiedossier bewindsliden EZ 2007

Algemeen: Ministerie van Economische Zaken	3
EZ- en Fes-begroting 2007	6
Zes pijlers Coalitieakkoord: het relevante EZ-beleid	8
Pijler 1. Een actieve en constructieve rol van Nederland in Europa en de wereld	9
Europa	10
1 Europees mededingingsbeleid	10
2 Vrij verkeer van werknemers.....	12
3 Raad voor Concurrentievermogen (RvC).....	13
4 Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie (VTE-raad)	14
Wereld	15
5 WTO / Doha onderhandelingsronde	15
6 Bilaterale en regionale handelsakkoorden	17
7 Internationaal Ondernemen: reisagenda & buitenlandse bezoeken	18
8 Acquisitie van buitenlandse investeringen	19
9 Exportcontrole strategische goederen.....	20
10 Financieel buitenlandinstrumentarium (incl. ORET)	22
Pijler 2. Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie	24
11 Lissabon strategie	25
12 Wijziging Mededingingswet en Markt en Overheid	27
13 Wetvoorstel nieuwe Aanbestedingswet.....	29
14 Ordening	31
15 Implementatie Dienstenrichtlijn	34
16 Wet onafhankelijk netbeheer (elektriciteit en gas)	35
17 Noordwest Europese energiemarkt.....	37
18 Marktmodel kleinverbruikers energie	38
19 3 ^e Structuurschema Elektriciteitsvoorziening.....	39
20 Randstad 380 kV	40
21 Gasmarkt	42
22 Gasrotonde.....	44
23 Diverse wijzigingen Telecommunicatiewet	46
24 Postwet	48
Economie en ondernemerschap	49
25 Ondernemerschapsbeleid.....	49
26 Kapitaalmarktpakket/Durfskapitaal	51
27 Ondernemerschap in Onderwijs	54
28 Aanpak regeldruk en administratieve lasten.....	56
29 Vereenvoudiging Vergunningen	59
30 Evaluatie Winkeltijdenwet	61
31 Energie-intensieve industrie (“traject Van Duynen”).....	63
Kennis en innovatie	65
32 Basispakket innovatie (WBSO, vouchers, launching customer)	66
33 Programmatisch pakket innovatie	68
34 Verbeteren kennispositie Nederland.....	70
35 Arbeidsmigratie / kennismigranten	74
36 Lucht- en ruimtevaart	76
37 Joint Strike Fighter (JSF).....	78
38 Open standaarden en open source software.....	80
39 Digitale radio	81
40 Uitrolverplichting UMTS	83

Regionale economische ontwikkeling	84
41 Pieken in de Delta.....	84
42 Structuurfondsen.....	87
43 Steunkaart en een nieuwe IPR-regeling.....	90
44 Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's).....	92
Onderwijs	94
45 Aansluiting beroepsonderwijs op bedrijfsleven	94
Pijler 3. Een duurzame leefomgeving.....	96
46 Duurzame energie.....	97
47 MEP	100
48 WKK	103
49 Energiebesparing	105
50 Borssele-pakket en kernenergiewet	107
51 CO ₂ -toewijzingsplan.....	109
52 Energietransitie.....	111
53 Duurzame ontwikkeling	113
54 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	114
Pijler 4. Sociale samenhang.....	117
55 Afsluitbeleid energiebedrijven	117
56 Grote Stedenbeleid (GSB).....	118
57 Sociale zekerheid en Arbeidsmarkt	120
Pijler 5. Veiligheid, stabiliteit en respect.....	122
58 Bewaarplicht telecommunicatie en wetgeving aftappen	122
59 Veilig Ondernemen	123
60 Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten ('Grondroerders')	124
Pijler 6. De overheid als bondgenoot en een dienstbare publieke sector.....	125
61 Consumentenbeleid	125
62 Dienstverlening voor bedrijven	127
63 Kamers van Koophandel	129
64 Handelsregisterwet	131
Financieel kader.....	133
65 Budgettaire beeld.....	133
66 Fonds economische structuurversterking (Fes)	137
Diensten en agentschappen.....	141
a. Centraal Planbureau (CPB)	141
b. Agentschap EVD	143
c. SenterNovem	145
d. Octrooicentrum Nederland	147
e. Agentschap Telecom	149
f. Staatstoezicht op de Mijnen.....	151
g. PIANOo, kennisnetwerk aanbestedingen	153
h. Regiebureau Inkoop Rijksoverheid	154
i. De Consumentenautoriteit	155
Zelfstandige bestuursorganen	157
j. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).....	157
k. Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).....	159
l. Onafhankelijke Post- en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA)	161

1. Missie

De missie van EZ is het **bevorderen van duurzame economische groei**. Groei is nodig voor een welvarend Nederland, met een goede levensstandaard voor de huidige en komende generaties. Groei ook om een volwaardig niveau te kunnen behouden van collectieve voorzieningen als onderwijs, zorg, een veilige samenleving en behoud van het milieu.

Het ministerie van Economische Zaken (EZ) schept de voorwaarden voor een economie die kan groeien, zowel nationaal als internationaal. Bijvoorbeeld door het opheffen van handelsbelemmeringen, het optreden als marktmeester op onder meer energie- en telecommarkten, het bevorderen van ondernemerschap, het inperken van regeldruk en het aanmoedigen van innovatie en duurzame vernieuwing.

2. Organisatie

Bij EZ werken bijna 4.000 mensen, verdeeld over de directoraten-generaal, de stafdirecties en de diensten van EZ. Op het kerndepartement in Den Haag werken ongeveer 1.500 mensen.

a. Kerndepartement

Directoraat-generaal voor Buitenlandse Economische Betrekkingen (130 fte)

Nederland is een bij uitstek open, internationaal georiënteerde economie. DGBEB geeft impulsen aan en schept gunstige voorwaarden voor internationale economische activiteiten en bevordert dat buitenlandse bedrijven zich blijvend in Nederland vestigen. Het DG zet zich bijvoorbeeld in om de wereldhandel verder vrij te maken, met name via de WTO, en ondersteunt internationaal opererende bedrijven met financiële instrumenten, voorlichtingcampagnes en bedrijvenmissies.

Directoraat-generaal voor Ondernemen en Innovatie (313 fte)

DGOI zorgt voor een gunstig vestigings- en ondernemingsklimaat, dat ruimte biedt voor succesvol en innovatief ondernemerschap. Het directoraat-generaal treedt binnen EZ op als hét contactpunt voor bedrijven. Zo pakt het DG onder meer druk van wet- en regelgeving aan (o.a. administratieve lasten, tegenstrijdige regelgeving, vergunningen) en stimuleert het innovatie, bijvoorbeeld in het MKB door uitgifte van innovatievouchers. Ook werkt het aan regionale programma's om economische kansen te verzilveren.

Directoraat-generaal voor Energie en Telecom (230 fte)

DGET stimuleert een doelmatige en duurzame energiehuishouding en de beschikbaarheid en slimme benutting van hoogwaardige elektronische communicatienetwerken. DGET zet onder meer in op energievoorzieningszekerheid, energiebesparing, duurzame energie en betrouwbare ICT.

Directoraat-generaal Economische Politiek (112 fte)

DGEP streeft naar goed functionerende Nederlandse economie over de volle breedte. Daartoe pakt het de onderwerpen op, die de duurzame economische groei en concurrentiekracht van de Nederlandse economie raken. DGEP agendeert belangrijke nationale thema's, zoals langer werken en prepensioen, en belangrijke Europese thema's, zoals het vrijmaken van de markt voor diensten. Daarnaast wordt er gewerkt aan goed functionerende markten met behulp van mededingings- en consumentenbeleid.

Stafdirecties

- Bureau Secretaris-Generaal (24)
- Directie Communicatie (48)
- Directie Wetgeving en Juridische Zaken (51)
- Directie Personeel en Organisatie (95)
- Directie Interne Zaken (122)
- Directie Financieel-Economische Zaken (39)
- Directie Informatiemanagement en Automatisering (143)
- Auditdienst (41)

b. Diensten en agentschappen

Centraal Planbureau

Het CPB maakt onafhankelijke economische analyses die wetenschappelijk verantwoord zijn en die relevant zijn voor de beleidsvorming in Nederland. Het CPB is een inhoudelijk onafhankelijk onderzoeksinstituut dat organisatorisch onderdeel is van het Ministerie van Economische Zaken.

Consumentenautoriteit

De Consumentenautoriteit treedt sinds 1 januari 2007 op tegen ondernemingen die het consumentenrecht overtreden. Ook informeert de Consumentenautoriteit consumenten over hun rechten en plichten.

Agentschap Telecom

Agentschap Telecom is verantwoordelijk voor de uitvoering en handhaving van het beleid op het gebied van draadloze telecommunicatie.

EVD, agentschap voor internationaal ondernemen

De EVD ondersteunt ondernemers en publieke organisaties bij internationaal ondernemen en samenwerken. De EVD voert regelingen uit voor meerdere departementen

Octrooicentrum Nederland

Het agentschap OCN zorgt voor de octrooiverlening in Nederland en de verspreiding van kennis uit de octrooiliteratuur.

SenterNovem

Het agentschap SenterNovem voert overheidsbeleid uit op het gebied van innovatie, milieu en duurzaamheid én het bevorderen van samenhang daartussen. Bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties kunnen bij het agentschap terecht voor subsidie, kennisuitwisseling,

voorlichting, procesbegeleiding en hulp bij het vinden van projectpartners. SenterNovem voert regelingen uit voor meerdere departementen.

Staatstoezicht op de Mijnen

Het agentschap SodM controleert of de delfstofwinning op een maatschappelijk verantwoorde wijze wordt uitgevoerd.

PIANOO + Regiebureau Inkoop Rijksoverheid

Professioneel en Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers, is een kennisnetwerk dat ervaringen en vragen op het gebied van aanbesteden bij elkaar brengt. Het Regiebureau richt zich specifiek op het professionaliseren van de inkoopfunctie bij de Rijksoverheid.

c. Zelfstandige bestuursorganen

Centraal Bureau voor de Statistiek

Het CBS heeft tot taak het verzamelen, bewerken en publiceren van statistieken voor praktijk, beleid en wetenschap. Ook is het CBS belast met de Nederlandse bijdrage aan de productie van Europese (communautaire) statistieken.

Nederlandse Mededingingsautoriteit

De NMa ziet toe op eerlijke concurrentie in Nederland. Zij handhaaft daartoe het verbod op kartels, misbruik van economische machtsposities en toetst fusies en overnames. De Dienst Toezicht energie (DTe) en de Vervoerkamer zijn onderdelen van de NMa die werken voor een specifieke sector.

Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit

De OPTA houdt toezicht op de markten voor elektronische communicatie en post. Onder elektronische communicatie vallen onder andere vaste en mobiele telefonie, internettoegang en de doorgifte van omroepsignalen.

4. Organogram

bijgevoegd.

EZ- en Fes-begroting 2007

Uitgavenkant

- De EZ-begroting is in totaal zo'n €2,3 mld. groot (in kastermen).
 - De verdeling hiervan naar apparaats- en beleidsgelden is als volgt: apparaat ca. €426 mln. en beleid ca. €1,9 mld.
 - De verplichtingenbegroting (ca. €3,9 mld.) wijkt in grote mate af van de hierboven genoemde bedragen vanwege een aantal garantieregelingen. De verplichtingenruimte van een dergelijke regeling is vele malen groter dan de bijhorende kas (omdat immers alleen kas hoeft te worden geraamd voor de gevallen waarin het mis gaat en dus aanspraak wordt gemaakt op de garantie). De twee grootste garantieregelingen zijn:
 - de **Garantieregeling Scheepsbouw** (€1 mld. verplichtingenruimte, €9 mln. kas) waarmee het Rijk voor maximaal 80% garant staat voor door banken verstrekte kredieten aan scheepsbouwers.
 - de **Besluit Borgstelling MKB Kredieten** oftewel de **BBMKB** (€0,6 mld. verplichtingenruimte, €18,5 mln kas) waarmee het Rijk, onder voorwaarden, garant staat voor bancaire kredieten waarbij ondernemers onvoldoende onderpand kunnen bieden.
 - De twee grootste onderdelen van de begroting zijn:
 - de **MEP** (€538 mln.) waarmee het investeringsklimaat voor duurzame energie wordt verbeterd (de MEP is in augustus 2006 wegens succes gesloten voor nieuwe aanvragen).
 - en de bijdrage aan het CBS (€170 mln.).
- De budgetten van de overige instrumenten zijn aanzienlijk kleiner en variëren van enkele tonnen tot zo'n €90 mln.
- Een aantal EZ-instrumenten, m.n. op het gebied van innovatie, wordt tijdelijk gefinancierd uit het Fonds Economische Structuur versterking (Fes). Voor de periode 2007-2011 gaat het om gemiddeld jaarlijks budget van zo'n €236 mln.
 - De verdeling van de middelen naar de verschillende beleidsterreinen (beleidsartikelen) is als volgt:
 - Artikel 1: Goed functionerende economie en markten in Nederland en Europa: €75,9 mln.
 - Artikel 2: Een sterk innovatievermogen: €647,6 mln.
 - Artikel 3: Een concurrerend ondernemingsklimaat: €272,9 mln.
 - Artikel 4: Doelmatige en duurzame energiehuishouding: €920,7 mln.
 - Artikel 5: Internationale economische betrekkingen: €131 mln.
 - Artikel 10: Elektronische communicatie en post: €70 mln.

Ontvangsten

- De totale ontvangsten die in 2007 op de EZ-begroting binnen komen bedragen ca. €7,4 mld.
- Bijna €7 mld van de totale ontvangsten betreffen de aardgasbaten. De aardgasbaten lopen na 2007 geleidelijk terug naar zo'n €2,5 mld in 2011. Bij de begroting 2008 zal dit echter opwaarts worden bijgesteld. Van de aardgasbaten wordt 40,9% afgedragen aan het Fes. Het overige deel vloeit naar de schatkist.
- Andere grote jaarlijkse ontvangsten betreffen:

- Ontvangsten van boetes die door de **NMa** als sanctie voor overtredingen van de Mededingingswet (fluctueren sterk, maar in 2007 € 45 mln)
- De ontvangsten (€ 82 mln.) uit hoofde van de uit de Wet voorraadvorming aardolieproducten voortkomende verplichte voorraadheffing. De ontvangsten dienen ter dekking van de kosten verbonden voor het aanhouden van noodvoorraden aardolieproducten door het Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten (**COVA**).
- Ontvangsten uit hoogte van procedure- en instandhoudingstaksen op basis van de Rijsoctrooiwet (€ 25 mln.).

Prioriteiten uit begroting 2007

EZ heeft afgelopen jaren gewerkt aan 3 prioriteiten:

1. Een sterke markt met een sterke overheid. Denk hierbij o.a. aan een veilige en betrouwbare energievoorziening voor burgers en bedrijven met als tastbaar resultaat de scheiding van diensten en infrastructuur bij de Gasunie en versterking van de positie van de consument door het instellen van de Consumentenautoriteit.
2. Kiezen voor sterktes: er is afgestapt van het achterstandenbeleid en in plaats daarvan wordt ingezet op de economische sterktes van een regio (Pieken in de Delta). Er is fors geïnvesteerd in kennis en innovatie door bijvoorbeeld de introductie van een structurele regeling voor kennisvouchers. Met een selectief aantal innovatieprogramma's wordt ingezet op die gebieden waar Nederland internationaal concurrerend kan zijn, zoals watertechnologie en 'flowers & food'.
3. Ruimte om te ondernemen: het ondernemingsklimaat heeft de laatste jaren een impuls gekregen door bijvoorbeeld de verlaging van de vennootschapsbelasting en het TechnoPartner-programma. Daarnaast wordt in het onderwijs meer aandacht besteed aan ondernemerschap.

FES

Het ministerie van Economische Zaken is samen met het ministerie van Financiën beheerder van het FES (zie aparte factsheet).

Zes pijlers Coalitieakkoord: het relevante EZ-beleid

In het Coalitieakkoord van CDA, PvdA en CU staan zes pijlers beschreven, die het kabinetsbeleid dragen. Deze pijlers vragen om een concrete uitwerking en om een ambitieuze investeringsagenda voor de komende kabinetsperiode. EZ speelt bij deze concrete uitwerking een prominente rol:

Pijler 1: Een actieve en constructieve rol van Nederland in Europa en de wereld

Pijler 1 komt uiteraard tot zijn recht bij het internationaal economische beleid en bij Europese beleidsvorming op terreinen als energie en telecommunicatie, interne markt en mededinging, innovatiebeleid en onderzoeksprogramma's. Maar ook bij bijvoorbeeld EZ betrokkenheid bij de JSF.

Pijler 2: Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie

Pijler twee sluit nauw aan bij de prioriteiten van EZ (zie begroting 2007): een sterke markt met een sterke overheid, stimuleren van vernieuwing en ruimte om te ondernemen. Ook de beleidsinzet op de benutting van ICT is hierop gericht.

Pijler 3: Een duurzame leefomgeving

Pijler drie vindt binnen EZ zijn uitwerking op het terrein van duurzame energie, energiebesparing en energietransitie. Ook het thema Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen behoort tot deze pijler.

Pijler 4: Sociale samenhang

Pijler vier komt tot uitdrukking in diverse onderwerpen in het kader van algemene economische politiek, waar onder levenslang leren, arbeidsparticipatie en sociale zekerheid.

Pijler 5: Veiligheid, stabiliteit en respect

Pijler vijf is in directe zin het minst relevant voor EZ. Veiligheid en stabiliteit zijn uiteraard wel conditionerende factoren voor een goed draaiende economie. De minister van EZ is bovendien eerstverantwoordelijke voor veiligheid en stabiliteit van de energievoorziening en vitale telecommunicatienetwerken.

Pijler 6: De overheid als bondgenoot en een dienstbare publieke sector

Pijler zes ziet men terug in de acties om regeldruk en administratieve lasten te verlichten en het consumentenbeleid. EZ werkt aan laagdrempelige regelingen en minder loketten voor bedrijven (herijking EZ-instrumenten 2005). De programma's voor innovatie, gebiedsgerichte ontwikkeling en internationaal ondernemen worden opgezet in samenwerken met en op initiatief van bedrijfsleven, kennisinstellingen en betrokken overheden.

Daarnaast worden in het Coalitieakkoord tien interdepartementale projecten gelanceerd. Twee daarvan liggen (grotendeels) op EZ-terrein:

- **Project: Nederland ondernemend innovatieland**
- **Project: Schoner en zuiniger (energietransitie)**

Pijler 1. Een actieve en constructieve rol van Nederland in Europa en de wereld

Coalitieakkoord:

De internationale gemeenschap raakt onderling steeds nauwer verweven. Landen hebben elkaar nodig voor hun welvaart, hun duurzaamheid, hun stabiliteit en veiligheid. Nederland is een open, internationaal georiënteerd land. Onze kansen en mogelijkheden zijn mede afhankelijk van anderen. Een passieve en naar binnen gekeerde rol van Nederland is niet in ons nationale belang, economisch noch anderszins. Daarom kiezen wij voor een actieve en constructieve rol in de wereld en in Europa.

Nederland kan een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van ontwikkelingen ten goede in de wereld. Voorwaarde is dat overheid, burgers en bedrijven zich actief, constructief en open opstellen. Daarbij moet aandacht zijn voor degenen die door de internationalisering vrezen voor verlies van hun vertrouwde omgeving.

Ons land werkt nauw samen met internationale organisaties, zoals de Verenigde Naties en de NAVO. Het is ook intensief betrokken bij de Europese samenwerking. De Europese Unie staat voor een nieuwe fase in haar ontwikkeling. Verdere uitbreiding en verdieping zijn geen vanzelfsprekende motoren voor de Europese samenwerking in de komende decennia. Aanpassing van de instituties van de Europese Unie is nodig om de positie van de lidstaten te versterken op de beleidsterreinen waar dat kan en de Europese samenwerking te vergroten waar dat moet. Een effectiever Europees bestuur op basis van subsidiariteit zal de Unie voor burgers herkenbaarder moeten maken en het vertrouwen moeten vergroten. Burgers willen een Europa dat concrete grensoverschrijdende problemen oplost.

Europa

1 Europees mededingingsbeleid

A. Witboek inzake Schadevorderingen wegens schending van EG-mededingingsregels

1. Inhoud

De Europese Commissie wil het voor benadeelden (consumenten en bedrijven) makkelijker maken om schade te vorderen bij overtreding van de mededingingsregels. Zij heeft daarom in een in december 2005 uitgebracht Groenboek een aantal opties opgenomen met betrekking tot bijvoorbeeld bewijsvoering, vaststelling schade, bescherming van consumentenbelangen en coördinatie van publieke (via NMa) en private handhaving (via schadevorderingen). De Commissie heeft als uitgangspunt dat het vergemakkelijken van schadevorderingen bijdraagt aan de afschrikwekkende werking van het mededingingsrecht en heeft daarom ook opties opgenomen om meer dan de geleden schade te laten betalen door de overtreder.

2. Stand van zaken

De kabinetsreactie – opgesteld in nauwe samenwerking met Justitie - verwelkomt het initiatief van de Commissie maar heeft hierbij de compensatie van benadeelden als uitgangspunt (en dus niet meer betalen dan de schade). De afschrikwekkende werking die van schadevorderingen zou uitgaan is secundair. Publieke handhaving door de NMa is hiervoor een meer aangewezen instrument.

3. Toekomst

De Commissie is voornemens in 2007 een Witboek uit te brengen dat tot fundamentele wijzigingen van het Nederlandse burgerlijk procesrecht kan leiden. Belangrijk bij de beoordeling van de voornemens van de Commissie is te zorgen dat de effectiviteit van het toezicht van de NMa niet in gevaar wordt gebracht. Bij de voorbereiding van een reactie op het Witboek zal rekening worden gehouden met input van belanghebbenden, zoals de advocatuur, het bedrijfsleven, de rechterlijke macht, consumentenorganisaties en mededingingsautoriteiten. De eerstvolgende stap is discussie met de Commissie en de Lidstaten voeren om de inhoud van het Witboek zo veel mogelijk in lijn te brengen met de Kabinetsreactie van april 2006 (geen introductie van punitieve schadevergoeding maar introductie van dwingende bewijskracht van onherroepelijke besluiten van de NMa bij de civiele rechter).

B. Staatssteun

1. Inhoud

In juni 2005 bracht de Commissie het actieplan staatssteun uit (SAAP). Het plan heeft als ondertitel “minder en beter gerichte staatssteun een routekaart voor hervorming van het staatssteunbeleid (2005-2009)” en wil het staatssteunbeleid meer in dienst stellen van de Lissabon-strategie voor groei en banen.

2. Stand van zaken

Het volume staatssteun blijft de laatste jaren ongeveer constant in de EU (€64 mld). Wel vindt een verschuiving plaats naar steunverlening aan projecten, waarbij meerdere ondernemingen zijn betrokken en waarvan het doel in lijn is met het Europese beleid (bijv. projecten op het terrein van het milieu), zogenaamde horizontale doelen. De Commissie is een pleitbezorger van deze ontwikkeling, aangezien dit soort steun minder verstorend is.

3. Toekomst

Een aantal zaken is al gerealiseerd (b.v. een nieuw onderzoek-, ontwikkeling- en innovatiekader, een nieuw risicokapitaalkader, een nieuwe *de minimis*-regeling, een nieuw regionaal beleid enz.). Een aantal andere zaken moet de komende tijd gebeuren. Een van die zaken is vereenvoudiging van procedures om doorlooptijden in te korten en het toepassingsbereik van vrijstellingen (steun die zonder notificatie aan de Commissie geïmplementeerd kan worden) uit te breiden. Deze twee acties zijn opgenomen in het 18 maandenprogramma van de 3 voorzitterschappen van de Europese Unie. In de loop van 2007 zal de Commissie met voorstellen komen voor 2 nieuwe/gewijzigde verordeningen. Deze verordeningen zullen door de Raad met gekwalificeerde meerderheid moeten worden aangenomen.

2 Vrij verkeer van werknemers

1. Inhoud

- Vanaf het moment van toetreden van de tien nieuwe lidstaten in 2004 genieten de burgers uit deze landen dezelfde rechten en plichten als andere EU-burgers.
- Onderdeel hiervan is het vrij verkeer van werknemers: EU-burgers hebben het recht om binnen de gehele EU in loondienst te werken. Het Toetredingsverdrag bevat hiervoor echter een overgangstermijn; de EU15 kunnen ten aanzien van de acht Midden- en Oost-Europese lidstaten (MOE-landen) tijdelijk de (restrictievere) nationale regels blijven hanteren.

2. Stand van zaken

- Nederland heeft gebruik gemaakt van de eerste (1 mei 2004 tot 1 mei 2006) en tweede (1 mei 2006 tot uiterlijk 1 mei 2009) fase van de overgangstermijn; voor werknemers uit de MOE-landen diende de werkgever een 'tewerkstellingsvergunning' (TWV) aan te vragen; een bewijs dat geen Nederlands arbeidsaanbod beschikbaar is.
- Bij het aflopen van de termijn van twee jaar (mei 2006), stelde het kabinet voor de grenzen per direct te openen voor de werknemers uit deze landen.
- De Tweede Kamer verlangde echter een pakket aan flankerende maatregelen om illegale arbeid en betaling onder het minimumloon tegen te gaan.
- De flankerende maatregelen bevatten o.a. invoering van de bestuurlijke boete in de Wet Minimumloon, verbetering van de samenwerking tussen de Arbeidsinspectie (AI) en de Belastingdienst; tussen de AI en de sociale partners; en tussen de AI/Belastingdienst en de partnerinstanties in de meest relevante MOE-landen.
- In afwachting van de realisatie van het flankerend beleid, heeft Stas SZW de toegang voor werknemers uit de MOE-landen al wel versoepeld door het schrappen van de arbeidsmarkttoets in sectoren waar tekorten aan arbeid bestaan.

3. Toekomst

- De Tweede Kamer was blijkens overleg in december 2006 niet overtuigd van de gereedheid van het flankerend beleid. Op 27 februari zal de wijziging van de WML ter introductie van de bestuurlijke boete de Eerste Kamer passeren. Daarmee is het flankerend beleid voltooid. Inzet is nu vrij verkeer per 1 maart 2007. Stas SZW heeft hiertoe een brief aan de Tweede Kamer gestuurd. Na het Krokusreces zal de TK een besluit moeten nemen. EZ is voorstander van zo snel mogelijk realiseren van vrij verkeer, vanwege positieve effecten op economische groei.
- Wat betreft de werknemers uit Roemenië en Bulgarije, heeft het kabinet besloten voorlopig voor hen eenzelfde overgangstermijn van twee jaar te hanteren vanaf het moment van toetreding van deze landen (1 januari 2007). Dit vanwege de grote welvaartsverschillen tussen Roemenië en Bulgarije en Nederland. Na één jaar volgt een evaluatie.

3 Raad voor Concurrentievermogen (RvC)

1. Inhoud

- De Raad voor Concurrentievermogen (RvC) is in 2002 ontstaan uit samenvoeging van verschillende Raadsformaties (Industrie, Interne markt, Toerisme, Onderzoek).
- In de Nederlandse verhoudingen is Minister EZ coördinerend en politiek verantwoordelijk (zowel binnen kabinet als richting parlement) voor de Nederlandse inbreng in Brussel en de totstandkoming ervan in Den Haag.

2. Stand van zaken

- Tweede halfjaar 2006 zijn een aantal grote wetgevingsdossiers in de RvC (KP7, dienstenrichtlijn, REACH, CIP) afgerond. Onder Duits voorzitterschap zal de agenda van de Raad in de eerste helft van 2007 worden gedomineerd worden door de thema's Betere Regelgeving en de lopende Review van de Interne Markt. Andere thema's: voorstellen voor verbetering van het huidige octrooistelsel (lagere kosten en één Europese rechtspraak); de herziening van het EU consumentenacquis en de invulling van EU industriebeleid.
- Lopende review Interne Markt: Tijdens de EU Voorjaarsstop (maart 2007) zal de Commissie een eerste korte politieke verklaring presenteren op basis van een interimrapport met daarin haar visie op de Interne Markt in de 21ste eeuw,, gevolgd door een volledig rapport in het najaar van 2007. Het rapport zal als basis dienen voor concrete voorstellen en een discussie tijdens de Voorjaarsstop van 2008. Een grotere, uitgebreide Unie van 27 lidstaten en een tijdperk waarin technologische vooruitgang, innovatie en globalisering voortdurend om aanpassingen vragen, vereist een interne markt die toekomstbestendig en effectief is.
- Nederland is van mening dat RvC met ambitie zijn door de Europese Raad vastgestelde horizontale rol moeten oppakken. Basis is de centrale rol voor de RvC als motor voor de (hernieuwde) Lissabon-strategie: RvC moet schakelpunt zijn tussen de nationale acties (monitoring nationale hervormingsprogramma's) en communautair acties.
- Daarnaast zal RvC actiever moeten worden op dossiers die in andere vakraden behandeld worden, maar op basis van potentiële consequenties voor het Europese concurrentievermogen een horizontale benadering rechtvaardigen. Te denken valt hierbij aan onderwerpen als klimaatbeleid, luchtkwaliteit, external openness ten opzichte van derde landen en arbeidsmarktbeleid.

3. Toekomst

Bijwonen van de eerstvolgende Raad (27-28 april en 21-22 mei) met de bijbehorende AO's.

4 Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie (VTE-raad)

De belangrijkste nieuwe onderwerpen op de **Energie** Raad zijn:

1. Strategic Energy Review

De *Strategic Energy Review*, die de basis vormt van het Europese energiebeleid voor de komende jaren, is op 10 januari gepresenteerd door de Commissie. Doelstelling van het beleid is een duurzame, concurrerende en continu geleverde energie.

2. Rapporten Kroes en Piebalgs

De *Strategic Energy Review* wordt vergezeld van rapporten van de Commissarissen Kroes en Piebalgs over het functioneren van de interne elektriciteits- en gasmarkt, een routekaart voor duurzame energie, schone kolen en over het extern energiebeleid van de EU.

De **Telecommunicatie** Raad bespreekt de komende periode als belangrijkste onderwerpen:

1. Proposal for a Regulation on International Roaming Tariffs

De tarieven voor het mobiel bellen in het buitenland blijven vrij hoog. Reden voor de Commissie om met een voorstel voor een juridisch bindende verordening te komen om de marktpartijen te dwingen deze tarieven te verlagen. Nederland steunt de Commissie daarin. De planning is om in juni 2007 een politiek akkoord te bereiken.

2. Directive on the full accomplishment of the Internal Market for Postal Services

Het betreft een voorstel van de Commissie voor de volledige liberalisering van de postmarkt binnen de EU per 1-1-2009. Het Duitse voorzitterschap van de EU streeft naar overeenstemming medio 2007. Het wetsvoorstel post dat thans in de Tweede Kamer ligt voorziet al in opening van de postmarkt per 1-1-2008.

3. Herziening van het EU-reguleringskader voor telecommunicatie

Het reguleringskader behandelt vele onderwerpen: regulering van markten, consumentenbescherming, universele diensten, veiligheid, .ed. Het huidige reguleringskader is gebaseerd op vijf EU-richtlijnen die dateren van 2002 en die in 2004 zijn geïmplementeerd in de Telecommunicatiewet.

Eind juni 2006 is de Commissie met voorstellen gekomen voor deze herziening en heeft er aansluitend een publieke consultatie plaatsgevonden. Eind februari 2007 zal de Europese Commissie met voorstellen komen voor wijzigingen van de teksten van de richtlijnen.

In twee moties van CDA/PvdA heeft de Kamer gevraagd om wetswijzigingen om open toegang tot alle netwerken af te dwingen en om een scheiding tussen infrastructuur en diensten te realiseren door invoering van een vastrechtmodel (scheiding van de kosten van de aansluiting en de kosten van de afgenomen diensten) en een verbod op koppelverkoop. Naar aanleiding van deze moties is de reactie op de beleidsvoorstellen van de Europese Commissie aangepast.

- Na goedkeuring in de VTE-Raad en het Europees Parlement (naar verwachting eind 2008) en implementatie in de Telecommunicatiewet, zou het nieuwe regelgevingskader dan in 2009 van kracht kunnen worden.

5 WTO / Doha onderhandelingsronde

Coalitieakkoord:

- Europa moet zich sterk maken voor de positie van arme landen binnen internationale organisaties als de WTO. De ontwikkelingslanden moeten daarbij gestimuleerd en gefaciliteerd worden om veel sterker te gaan participeren in het wereldhandelsstelsel.
- In het kader van de internationale handelspolitiek (WTO Doha-ronde) wordt een verdere vermindering van tariefmaatregelen nagestreefd, ook in de landbouwsector (pijler 2).

1. Inhoud

In november 2001 werd in Doha, Qatar, een brede agenda vastgesteld met speciale focus op de belangen van de ontwikkelingslanden: de *Doha Development Agenda* (DDA). Afgesproken is dat onderhandeld zou worden over markttoegang op landbouw, diensten, industriële goederen (in WTO-jargon: *NAMA* = non agricultural market access), de regels voor antidumping, vrijwaring en regionale handelsakkoorden (in WTO-jargon: de “*Rules issues*”), de geschillenbeslechtingregels en handel en milieu. Daarnaast werd afgesproken om vanaf 2003 ‘in principe’ ook te onderhandelen over investeringen, mededinging, overheidsaanbestedingen en handelsfacilitatie; de zogenaamde “*Singapore issues*”. De onderhandelingen worden gevoerd met het principe van de *single undertaking*: niets is akkoord tot alles akkoord is.

In september 2003 vond de vijfde Ministeriële WTO Conferentie plaats in Cancún. Deze eindigde in een mislukking en had twee belangrijke consequenties: het einde van de Singapore issues en de opkomst van de **G20**. Om tegenwicht te bieden aan de EU en de VS verenigden de belangrijkste ontwikkelingslanden zich kort voor Cancún in de G20. Belangrijkste inzet van de G20 was om een defensieve opzet tussen de EU en de VS op landbouw te doorkruisen.

Tijdens de 6^e Ministeriële Conferentie (Hongkong) bleef sprake van een impasse in de onderhandelingen. Wel werd een ambitieus schema voor 2006 opgezet dat tegemoet kwam aan de belangrijkste informele deadline in de onderhandelingen: het aflopen van het onderhandelingsmandaat van de VS-regering (*Trade Promotion Authority, TPA*) in 2007. De deadlines zijn niet gehaald.

2. Stand van zaken

- De onderhandelingen zijn – zonder te veel ruchtbaarheid – half november weer gestart. Onderwerpen in de onderhandelingen:
 - *Landbouw*: veruit het belangrijkste onderhandelingsonderwerp vanwege a) de grootste handelsbelemmeringen en b) de belangen van diverse

- grote spelers zoals EU, VS en Brazilië. De onderhandelingen zijn opgedeeld in drie pijlers: *interne steun*, *exportsteun* en *markttoegang*.
- *NAMA*: in de kern industrieproducten, maar omvat tevens hout en vis omdat deze niet tot de landbouwsector horen en men dit onderdeel als pendant daarvan heeft gedefinieerd. Veel beweging zit er niet in dit facet van de onderhandelingen.
 - *Diensten*: het gaat veelal om maatregelen *achter* de grens: mogen buitenlandse aanbieders van diensten op een markt opereren en tegen welke condities.
 - Daarnaast spelen nog diverse andere onderwerpen die voor beknoptheid hier achterwege worden gelaten.
 - De focus ligt momenteel op de landbouwonderhandelingen. Om tot een oplossing te komen zullen de VS toemoeten geven op landbouwsubsidies, zal de EU meer markttoegang moeten bieden op landbouwgebied en zullen de grote ontwikkelingslanden (met name India) niet te veel uitzonderingen moeten bepleiten.
 - Deadline op korte termijn wordt bepaald door het in juli 2007 aflopen van het 'mandaat' van de Amerikaanse president om handelsakkoorden af te sluiten zonder gedetailleerde inmenging van het Congres.
 - Intern binnen de Europese Unie verschillen de Lidstaten van mening over hoe ver de Commissie kan gaan om tot een resultaat te komen. Met name landen die de landbouwsector stevig wensen te beschermen (Frankrijk, Polen, Ierland) zijn zeer huiverig om verdere concessies te doen.
 - In januari 2006 zal en marge van het World Economic Forum voor het eerst sinds juli 2006 weer op ministersniveau door een kleine groep landen (G6: VS, EU, Japan, Brazilië, India en Australië) worden gesproken over hoe de onderhandelingen kunnen worden vlotgetrokken.

3. Toekomst

- De onderhandelingen zullen de komende periode mogelijk in intensiteit toenemen. Als begin januari de grote spelers ruimte zien om tot daadwerkelijke onderhandelingen te komen, zal dat ook betekenen dat de EU haar interne discussie over het aanbod aan de onderhandelingstafel moet herzien.
- Na een akkoord op hoofdlijnen, zal nog een stevige discussie over de details volgen.

6 Bilaterale en regionale handelsakkoorden

1. Inhoud

Naast het multilaterale spoor van de *Doha Development Agenda* (DDA), dat prioriteit heeft, is de EU bezig met het voorbereiden van regionale vrijhandelsakkoorden.¹ De onderhandelingen met Mercosur zijn in 1999 van start gegaan, de besprekingen met GCC in 1989. Daarnaast zijn door EU Commissaris Mandelson een aantal landen aangewezen om een vrijhandelsakkoorden mee af te sluiten: India, Zuid Korea, ASEAN, Rusland en Oekraïne.

Regionale akkoorden moeten WTO-conform zijn. Een vrijhandelsakkoord leidt tot afschaffing van tarieven bij goederen en diensten. Ook dient geen hogere bescherming jegens derden te worden ingevoerd. De toegevoegde waarde van een regionaal vrijhandelsakkoord ten opzichte van de WTO ligt met name in:

- *De mogelijkheid tot een specifiekere aanpak* op onderwerpen die in de WTO geadresseerd worden, zoals bijvoorbeeld handhaving van Intellectueel Eigendomsrecht.
- *Nieuwe onderwerpen adresseren* waarover in multilateraal verband moeilijk overeenstemming wordt bereikt. Dit is het geval bij investeringen, mededinging en overheidsaanschaffingen.
- *Mogelijkheid in te springen op specifieke kenmerken* van de economische betrekkingen met landen of een regio. Hierbij valt te denken aan energielanden.
- *Inspelen op regionale ontwikkelingen en activiteiten* van onze belangrijkste handelspartners. De EU heeft met de (opkomende) economieën in Azië weinig formele banden, hoewel Aziatische landen er wel om vragen. Europese bedrijven kunnen daardoor in een nadelige positie komen t.o.v. bedrijven uit landen die over en weer rechtenvrije invoer toestaan.

2. Stand van zaken

- In januari en februari 2007 worden de onderhandelingsmandaten voor de vrijhandelsakkoorden in de Raadswerkgroepen en Comité 133 vastgelegd. De Commissie zal op basis van deze mandaten gaan onderhandelen met de desbetreffende landen.
- De Nederlandse belangen worden door EZ momenteel in kaart gebracht om de onderhandelingsinzet richting de Commissie te bepalen.

3. Toekomst

- Het al dan niet daadwerkelijk op gang komen van de DDA zal een belangrijke factor vormen voor het (snel) slagen van de onderhandelingen over vrijhandelsakkoorden.

¹ *Mercosur*: Argentinië, Brazilië, Paraguay, Uruguay en Venezuela; *Gulf Cooperation Council*: Saudi-Arabië, Koeweit, Bahrein, Katar, Verenigde Arabische Emiraten, Oman; *ACS*: Afrika, Caribisch gebied en de Stille Oceaan; *ASEAN*: Brunei, Cambodja, Filipijnen, Indonesië, Laos, Maleisië, Myanmar, Singapore, Thailand, Vietnam.

7 Internationaal Ondernemen: reisagenda & buitenlandse bezoeken

1. Inhoud

Jaarlijks organiseren ministeries, gemeenten en provincies, veelal samen met de Kamers van Koophandel en ambassadenetwerk, een veelheid aan internationale activiteiten. Ondernemers zien echter soms door de bomen het bos niet meer. Verschillende ambassades hebben bovendien gewezen op imagoschade door onafgestemde drukte op populaire bestemmingen.

De *Dutch Trade Board*² (DTB) heeft vastgesteld dat het instrument bedrijvenmissies efficiënter en effectiever moet worden ingezet. Zeker als het gaat om belangrijke opkomende markten als India en China. Nederland moet de krachten op buitenlandse markten bundelen.

2. Stand van zaken

- Er wordt gewerkt aan de **strategische reisagenda** voor de nieuwe kabinetsperiode (2007 – 2010). Hierin worden de bedrijvenmissies van verschillende departementen en een aantal missies van provincies en grote gemeenten geïntegreerd.
- De missies vinden plaats onder de vlag van de *Dutch Trade Board* en voldoen aan het “DTB-keurmerk”. Bedrijvenmissies buiten deze scope kunnen niet vanzelfsprekend rekenen op support van het DTB-netwerk (inclusief buitenlandse posten)
- Er is een plan van aanpak voor de procedure **afstemming bedrijvenmissies** (met een pilot voor China en India). Een te ontwikkelen (extranet) faciliteit maakt het mogelijk voor gemeenten, provincies en Kamers van Koophandel om elkaar te informeren over voorgenomen bedrijvenmissies.

strategische reisagenda kabinet

- Door gezamenlijke inspanningen komen tot een beter afgestemde planning van bedrijvenmissies, die worden geïnitieerd door ministeries, (lagere) overheden en Kamers van Koophandel. Een afgestemde reisagenda heeft de volgende voordelen:
 - Vergroten van de transparantie tussen betrokken partijen (incl. ambassades);
 - Duidelijkheid bieden aan Nederlandse ondernemers, die daardoor hun vraag beter kunnen afstemmen op het aanbod;
 - Het geven van een kwaliteitsimpuls;
 - Een betere voorbereiding waardoor het instrument bedrijvenmissie optimaal kan worden benut;
 - Afstemming zorgt voor een efficiëntere inzet van capaciteit op het postennetwerk in het buitenland.

² DTB is een platform voor publiek private samenwerking dat zich bezighoudt met internationaal ondernemen

8 Acquisitie van buitenlandse investeringen

1. Inhoud

Met de acquisitie van buitenlandse investeringen, naast handel de belangrijkste vorm van internationaal ondernemen, kan Nederland op een zeer directe wijze profiteren van globalisering. Nederland is niet alleen een handelsland, maar ook een belangrijk vestigingsland voor buitenlandse bedrijven: voor de ontwikkeling, productie, verkoop of distributie van hun producten of als basis voor de organisatie en aansturing van (delen van) hun bedrijfsprocessen (bijvoorbeeld hoofdkantoren). Buitenlandse bedrijven leveren nu al een vitale bijdrage aan de Nederlandse economie. Eén op de tien werknemers in de marktsector werkt bij een buitenlands bedrijf. Buitenlandse bedrijven genereren economische groei, zijn goed voor substantiële directe en indirecte werkgelegenheid, versterken de Nederlandse innovatiekracht, houden het Nederlandse bedrijfsleven scherp en geven ons land aansluiting op internationale netwerken van bedrijvigheid.

In de afgelopen drie jaar zien we een voorzichtig herstel in de acquisitieresultaten. Nederland heeft echter de mogelijkheid om nog meer dan nu te profiteren van buitenlandse investeringen. Daarvoor is het wel nodig dat Nederland inspeelt op een aantal ingrijpende veranderingen, die zich voordoen op het vlak van buitenlandse investeringen: de opkomst van nieuwe wervingsgebieden, veranderende sleutelfactoren voor succesvolle acquisitie en de verbreding en verscherping van de internationale concurrentie bij de werving van buitenlandse investeringen.

2. Stand van zaken

- Naar aanleiding van ontwikkelingen op acquisitiegebied is een nieuwe Nederlandse acquisitiestrategie gevormd. Belangrijkste redenen waren: de opkomst van nieuwe wervingsgebieden (o.a. China, India, Golfregio, Brazilië), het toenemend belang van reeds in Nederland gevestigde buitenlandse bedrijven en de verscherpte concurrentie bij de werving.
- Kernelementen van de nieuwe acquisitiestrategie zijn: uitbreiding van het buitenlandse acquisitienetwerk (Singapore, Golfregio, Brazilië); uitrol van een programma voor verankering en doorgroei van reeds in Nederland gevestigde buitenlandse bedrijven; meer focus op de sterke kanten van Nederland en het aantrekken van kennisintensieve buitenlandse investeringen; een scherpere en meer eenduidige profilering en 'branding' van Nederland in het buitenland; en structurele aandacht voor de signalen van buitenlandse bedrijven in de economische beleidsagenda.

3. Toekomst

- De nieuwe acquisitiestrategie zal in het komende half jaar verder worden uitgerold.
- Enkele kapitaalkrachtige buitenlandse investeerders zijn geïnteresseerd in gedeeltelijke of algehele overname van Nederlandse bedrijven. Mogelijke overnames kunnen de aandacht trekken.

9 Exportcontrole strategische goederen

1. Inhoud

- Economische Zaken (EZ) is samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) belast met de controle op uitvoer en doorvoer van strategische goederen.
- Het gaat hierbij enerzijds om wapens, munitie en andere militaire goederen en anderzijds om zgn. 'dual use'-goederen (goederen die primair een civiel gebruik kennen, maar die ook kunnen worden gebruikt voor militaire of terroristische doeleinden).
- BZ richt zich vooral op de internationaal-politieke aspecten van het wapenbeheersings- en internationale veiligheidsbeleid.
- EZ heeft de primaire politieke en juridische verantwoordelijkheid voor de implementatie van de uitvoer- en doorvoercontrole (m.n. beslissingen over vergunningaanvragen), hoewel het advies van de Minister van BZ een doorslaggevende rol speelt als het gaat om beslissingen over gevoelige export/doorvoertransacties van militaire goederen.
- De inzet van EZ is erop gericht om binnen de grenzen van wat nodig is voor een adequaat veiligheidsbeleid (dát staat steeds voorop) ervoor te zorgen dat het bedrijfsleven niet meer dan noodzakelijk wordt belemmerd in zijn zakelijke mogelijkheden.
- Het exportcontroleregime bestaat uit 3 onderdelen:
 1. *Internationale regimes*: hierin wordt informatie uitgewisseld en o.a. onderhandeld over de samenstelling van de lijsten van goederen die bij alle lidstaten van de regimes onder controle moeten staan.
 2. *Europese dimensie* Terwijl de wapenexport nog nationale competentie is, valt de export van zgn. dual use-goederen onder de regels van de Europese interne markt. Dit betekent dat het exportcontroleregime voor dual use-goederen in belangrijke mate Europees geregeld is.
 3. *Nationaal* EZ is verantwoordelijk voor de uitvoering van de exportcontroleregimes in Nederland. Dit gaat momenteel op basis van de In- en uitvoerwet en de Wet Financieel Verkeer Buitenland. De Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (CDIU) in Groningen, die onderdeel is van het Douaneapparaat van Financiën, is het loket voor vergunningaanvragen. De "niet gevoelige" aanvragen (lees: binnen het NAVO-gebied) mag de CDIU doorgaans zelf afdoen, de "gevoelige" worden voorgelegd aan EZ. Voor militaire goederen vraagt EZ om advies van BZ.
- Naast het exportcontroleregime is er sinds enkele jaren ook een doorvoerregime.

2. Stand van zaken

- In 2005 is besloten dat het exportcontroleregime voortaan zal worden gebaseerd op de nieuwe Algemene Douanewet (ADW) van Financiën, die halverwege 2007 in werking moet treden. De In- en uitvoerwet kan dan vervallen.
- Momenteel wordt gewerkt aan een Algemene Maatregel van Bestuur om het exportcontroleregime aan die ADW te koppelen.

- Ter uitvoering van Europese afspraken moet Nederland ook wetgeving maken voor controle op dienstverlening m.b.t. strategische goederen. Dit kan niet op basis van de ADW omdat die alleen grensoverschrijdend goederenverkeer kan regelen. Daarom wordt momenteel gezien of dergelijke wetgeving kan worden gekoppeld aan de Sanctiewet van BZ.
- Bij het exportcontrolebeleid werkt EZ samen met de CDIU (vergunningen) en andere uitvoeringsorganisaties als FIOD/ECD (toezicht en opsporing), die door EZ worden aangestuurd, hoewel ze onderdeel zijn van Financiën (vroeger waren het EZ-diensten). Momenteel wordt gewerkt aan modernisering en stroomlijning van de overeenkomsten/ convenanten die de verhouding tussen deze diensten en EZ regelen..
- Het afgelopen jaar hebben BZ en EZ uitvoerig met de Tweede Kamer gecommuniceerd over de leverantie van korvetten aan Indonesië. Uiteindelijk heeft de Staatssecretaris van EZ, met instemming van een ruime Kamermeerderheid, een vergunning voor de export van twee korvetten verstrekt.

3. Toekomst

- Het is mogelijk dat Indonesië in de toekomst meer korvetten wil betrekken van De Schelde, in dat geval zijn nieuwe vergunningaanvragen te verwachten.
- Pogingen van landen als Iran en Noord-Korea om nucleaire capaciteit te verwerven leiden tot verhoogde aandacht op internationaal, Europees en nationaal niveau voor een adequate exportcontrole op goederen die een rol zouden kunnen spelen in dergelijke nucleaire programma's.

10 Financieel buitenlandinstrumentarium (incl. ORET)

Coalitieakkoord:

- Het ORET-instrumentarium zal worden aangepast teneinde de relevantie voor de potentiële MKB-doelgroep in Nederland en in ontwikkelingslanden te vergroten.

1. Inhoud

- Internationaal ondernemen is cruciaal voor een open economie als Nederland. Internationale ondernemingen zijn productiever en innovatiever en dragen daarom bij aan de versterking van de Nederlandse economie.
- Internationaal ondernemen gaat niet altijd vanzelf: bedrijven die actief zijn over de grens lopen tegen diverse problemen op: taal/cultuurbarrières, intransparante markten, moeilijk verkrijgbare financiering, buitenlandse concurrenten die door hun overheden ondersteund worden etc.
- De Nederlandse overheid zet zich samen met het bedrijfsleven in om knelpunten weg te nemen en kansen te benutten op het gebied van internationaal ondernemen: door het aanpakken van marktverstoringen in het internationale speelveld (EU, WTO), maar ook door drempels te verlagen voor ondernemers bij het verkennen en ontwikkelen van buitenlandse markten.
- Doel is hierbij het onbenut exportpotentieel van Nederlandse bedrijven aan te wenden. Daartoe beschikt de overheid over een aantal financiële instrumenten en niet-financiële instrumenten. Bij de laatste categorie gaat het met name om buitenlandse handelsmissies en informatieverstrekking over internationaal ondernemen.
- De financiële instrumenten zijn met name gericht op activiteiten van het Nederlandse MKB op weinig transparante markten en kunnen worden ingedeeld in de volgende categorieën:
 - (1) ondersteuning bij marktverkenning/oriëntatie;
 - (2) ondersteuning bij de exporttransactie of investering zelf;
 - (3) de verzekering van transacties.
- Naast EZ zijn met name het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) en het ministerie van Financiën (Fin) betrokken bij het faciliteren van internationaal ondernemen.

2. Stand van zaken

Overzicht belangrijkste EZ buitenlandinstrumenten

- PESP (Programma Economische Samenwerking Projecten): Programma heeft als doel het bevorderen van samenwerking op opkomende markten door een financiële bijdrage te leveren aan haalbaarheidsstudies.
- PSB (Programma Starters Buitenland): Programma biedt begeleiding en advies bij het opstellen van een internationaliseringsplan en financiële ondersteuning voor bijvoorbeeld marktverkenning.
- PSOM (Programma Starters Opkomende Markten) Het doel van PSOM is het stimuleren van duurzame economische ontwikkeling in opkomende markten

en het bevorderen van de positionering van het Nederlandse bedrijfsleven op deze markten.

- Daarnaast is EZ mede beleidsverantwoordelijk voor ORET (Ontwikkelingsrelevante exporttransacties) een programma van BZ/ontwikkelingssamenwerking. ORET biedt ontwikkelingslanden de mogelijkheid te investeren in met name infrastructurele projecten (bv ziekenhuizen, waterzuivering, etc.). Diverse andere landen hebben vergelijkbare instrumenten. De ORET-regeling op China is in 2006 geëvalueerd en eind november 2006 is een algemene evaluatie afgerond.

3. Toekomst

- De kamer moet in 2007 worden ingelicht over de resultaten van de in 2006 gehouden evaluaties.
- In 2007 moet oa evaluatieonderzoek naar PSB worden gedaan.
- Vanaf januari 2007 zal '2g@there' van start gaan. Bij deze nieuwe aanpak richt EZ zich op ondernemers die gezamenlijk internationaal zakendoen. Clusters van bedrijven kunnen concrete ideeën voor gezamenlijk internationaal zakendoen (doelstellingen, middelen, activiteiten en organisatievorm die nodig zijn om een kansrijke markt of sector te betreden) kenbaar maken bij de EVD. Als deze ideeën worden geselecteerd krijgen bedrijven de garantie dat bepaalde activiteiten door de overheid gefinancierd worden.

Pijler 2. Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie

Coalitieakkoord:

Een vitale en innovatieve economie is de basis voor duurzame ontwikkeling van onze welvaart. Nederland zal aan behoud en versterking van zijn concurrerend vermogen moeten blijven werken. [...] Essentieel daarvoor zijn: een goed opgeleide en toegeruste beroepsbevolking, hoogwaardige kennis en kunde, ondernemingszin, een gunstig investeringsklimaat en een verantwoorde ontwikkeling van de loonkosten. Creativiteit is de bron van innovatie.

Zonder bloeiende economie, gunstig investeringsklimaat en gezonde concurrentiepositie zijn er in de toekomst onvoldoende banen en onvoldoende mogelijkheden voor goede zorg en hoogwaardige publieke voorzieningen. We weten dat onze samenleving vergrijst en dat onze beroepsbevolking gemiddeld ouder wordt. Centrale uitdaging is mensen in staat te stellen te participeren en langer productief en maatschappelijk betrokken te blijven, door te investeren in hun kennis en vaardigheden. Dat vraagt om vernieuwingen in de manier van werken, het onderwijs, de sociale zekerheid en de zorg.

Samen moeten we onderwijs, kennis en innovatie een grote stap verder brengen. De samenwerking tussen universiteiten, hogescholen, kenniscentra en het bedrijfsleven moet verder verbeterd worden. De top moet hoger; de basis moet breder. Een substantieel hoger niveau van investeringen door het bedrijfsleven in kennis en onderzoek is onontkoombaar.

Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie wordt gedragen door investeringen in mensen en door ruimte voor ondernemerschap, zowel in stedelijke gebieden als op het platteland. Sociale innovatie is van groot belang en verbindt werknemers en werkgevers. Samen werken zij aan een open bedrijfscultuur, goede arbeidsverhoudingen en verhoging van het plezier in werken en ondernemen.

Project: Nederland ondernemend innovatieland

Er komt een langetermijnstrategie voor innovatie en ondernemerschap door samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, wetenschap en onderwijs. Het innovatieplatform nieuwe stijl ondersteunt deze strategie. Innovatie in onderwijs, zorg, energie en andere publieke voorzieningen krijgt hierin ook een plaats.

11 Lissabon strategie

1. Inhoud

In 2000 hebben regeringsleiders tijdens de Europese Raad de Lissabon strategie geformuleerd: een strategie voor de hervorming van de Europese economie tot een dynamische kenniseconomie met in achtneming van randvoorwaarden op het gebied van solidariteit en duurzaamheid. De Lissabon strategie verloopt via 2 sporen:

- Enerzijds gaat het om Communautaire acties, zoals het verbeteren van het functioneren van de interne markt - met name voor diensten-, het moderniseren van het wetgevend kader voor mededinging en steun, en het openen van wereldmarkten in WTO-verband.
- Anderzijds gaat het om hervormingen op nationaal niveau, zoals flexibilisering van de arbeidsmarkt, bevorderen van levenlang leren, het stimuleren van ondernemerschap en het stimuleren van onderzoek en innovatie).

In Europees perspectief was met name de methode van Lissabon (gebruik van 'peer pressure' en 'best practices') vernieuwend. Hiertoe stelt de Europese Commissie jaarlijks een Voorjaarsrapport of Annual Progress Report op.

- Nadat in de eerste jaren te weinig voortgang was geboekt, werd in 2005 de strategie herzien. De focus werd gelegd op groei en werkgelegenheid. Het aantal doelstellingen werd drastisch gereduceerd: de twee belangrijkste zijn nu een arbeidsparticipatie van 70 procent (dat betekent 20 miljoen banen creëren) en een toename van investeringen in R&D tot 3% van het Europese BBP. De lidstaten stelen nu zelf Nationale Hervormingsprogramma's (NHP) op voor een periode van 3 jaar, met jaarlijkse rapportages, die tevens met parlement en sociale partners dienen te worden besproken.
- Tot slot werden de lidstaten opgeroepen om een coördinerend persoon voor Lissabon aan te wijzen. In Nederland is hiervoor aangewezen de voorzitter van de Centraal Economische Commissie, de SG van EZ (DG EP neemt als waarnemend voorzitter van de CEC deze taak voorlopig waar).

2. Stand van zaken

Europa

- De Europese Commissie heeft op 12 december 2006 haar tweede jaarlijkse voortgangsrapport gepresenteerd. Het beeld dat de Europese Commissie schetst is bemoedigend. Alle lidstaten zijn zich bewust van de noodzaak tot hervormingen en maken werk van de implementatie van hun NHPs. Tevens worden de eerste resultaten van de hervormingen zichtbaar, alhoewel de voortgang duidelijk varieert per beleidsterrein en per lidstaat.
- Lidstaten lijken daarbij steeds meer bereid om over de grens heen te kijken. Zo kijkt Nederland naar beleid in Zweden om vrouwen meer te laten werken en kijken andere lidstaten naar beleid in Nederland op het vlak van administratieve lastenverlichting en innovatievouchers.
- De Commissie geeft lidstaten dit jaar voor het eerst landenspecifieke aanbevelingen over hun hervormingsbeleid. Nordics plus Ierland, Luxemburg en Estland krijgen geen aanbeveling. Ook Nederland doet het relatief goed

met 1 aanbeveling, samen met het VK en Oostenrijk. De grote lidstaten als Frankrijk en Duitsland krijgen 3 aanbevelingen. Polen krijgt er 5. De aanbevelingen gaan vooral over: houdbaarheid van overheidsfinanciën en arbeidsaanbod (inclusief onderwijs en training en met veelvuldig een verwijzing naar kwetsbare groepen). Daarnaast zijn er ook aanbevelingen op het vlak van R&D/ innovatie en concurrentie.

Nederland

- In 2005 heeft Nederland onder leiding van de SG van EZ voor het eerst een zogenoemd Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) opgesteld voor de periode 2005-2008. Hierin staan de maatregelen beschreven die de regering wil nemen om de Lissabon doelstellingen te bereiken.
- In oktober 2006 is een Voortgangsrapport van het Nederlandse NHP aan de Europese Commissie gestuurd. Algemeen beeld is dat Nederland goed op weg is met de implementatie van het NHP en dat de hervormingsplannen vruchten beginnen af te werpen.
- De landenspecifieke aanbeveling aan Nederland betreft een oproep om het arbeidsaanbod te verbeteren, met name van oudere werknemers, vrouwen en kwetsbare groepen.
- Daarnaast benoemt de Commissie een drietal terreinen waarop zij de voortgang in Nederland komend jaar nauwlettend zal volgen met het oog op mogelijke aanbevelingen volgend jaar:
 - Verhogen private investeringen R&D (in 2006 heeft het kabinet zich gecommitteerd aan R&D (publiek/privaat) van 3% BBP in 2010).
 - Verdere actie om de afspraken gemaakt tijdens de Europese Voorjaarsraad van 2006 na te komen, met name het creëren van één contactpunt bij de overheid voor het aannemen van de eerste werknemer.
 - Verhogen van het aantal gewerkte uren in den brede.

3. Toekomst

- In januari heeft de CEC een notitie opgesteld ten behoeve van de politieke standpuntbepaling voor de Voorjaarsraad, op basis van het jaarlijkse voortgangsrapport van de Commissie. De CEC onderschrijft de conclusies van de Commissie over de lidstaten en op communautair niveau. Ook herkent de CEC zich in de aanbevelingen aan Nederland.
- Vóór 15 oktober 2007 dient Nederland, evenals de andere lidstaten, een tweede Voortgangsrapportage naar de Europese Commissie te sturen.

12 Wijziging Mededingingswet en Markt en Overheid

A. Wetsvoorstel tot aanpassing Mededingingswet n.a.v. de evaluatie van die wet (AMEW; 30 071)

1. Inhoud

Dit wetsvoorstel uit april 2005 naar aanleiding van een evaluatie uit 2002 van de Mededingingswet uit 1998 strekt tot vergroting van de effectiviteit van die wet, door versterking bevoegdheden NMa (m.n. zwaardere sancties en introductie boete aan bestuurders), procedurele wijzigingen en aansluiting concentratietoezicht NMa bij Europese Concentratieverordening. Afgezien van verplichte implementatie Europese regelgeving in 2004 is het de eerste belangrijke wijziging van de Mededingingswet sinds haar inwerkingtreden ruim acht jaar geleden.

2. Stand van zaken

- Op 5 september zijn de artikelen, alsmede amendementen en moties aangenomen in de Tweede Kamer. Stemming over het wetsvoorstel is toen uitgesteld wegens aanvraag van een advies RvS over amendement Heemskerk nr. 15 tot de bestuursrechtelijke regeling van het doorzoeken van woningen. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel op 31 oktober jl. inclusief dit amendement aangenomen, hoewel de RvS daar nog geen advies over had uitgebracht.
- Een ander belangrijk aangenomen amendement is dat tot verruiming van de bagatelregeling. Als tegenwicht voor inkoopmacht mogen leveranciers afspraken maken met een maximum van 5% marktaandeel en € 40 miljoen omzet.
- De RvS heeft op 10 november jl. in gunstige zin geadviseerd over de huidige bestuursrechtelijke handhaving van de Mededingingswet door de NMa en meer specifiek over het amendement Heemskerk tot bestuursrechtelijke regeling van het doorzoeken van woningen. De minister van Economische Zaken heeft mede namens de minister van Justitie op 15 januari jl. het RvS advies naar de Eerste en Tweede Kamer gezonden, tezamen met het nader rapport.

3. Toekomst

Het is nu aan de Eerste Kamer om te oordelen over AMEW. De Vaste Commissie voor Economische Zaken van de Eerste Kamer heeft op 30 januari jl. het voorlopig verslag vastgesteld.

B. Markt en Overheid

1. Inhoud

Het doel van het wetsvoorstel voor “Markt en Overheid” is het creëren van zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden als ondernemer en ondernemingen die van overheidswege over een bijzondere positie beschikken enerzijds en (andere) particuliere ondernemingen anderzijds. Uit onderzoek blijkt dat marktverstoringen door de overheid lokaal en regionaal ingrijpende gevolgen kunnen hebben. Daarnaast biedt de bestaande regelgeving de klagende ondernemer te weinig aangrijpingspunten om zijn recht te halen.

Om het doel van “Markt en Overheid” te bereiken heeft het kabinet in februari 2006 ingestemd met een voorstel tot wijziging van de Mededingingswet met de volgende hoofdpunten:

1. Door een publicatie moet een overheid aangeven dat zij een nieuwe economische activiteit start; dit geeft een ondernemer en de gemeenteraad de mogelijkheid hierop aan te slaan en bevordert dat de overheid bij de besluitvorming een zorgvuldige afweging maakt van de belangen van alle betrokkenen.
2. Een verbod op het inzetten van publiek geld voor commerciële activiteiten (het zogenaamde kruissubsidie verbod) dan wel het bevoordelen van eigen ondernemingen. Deze verboden gelden niet voor zover deze steun al onder het staatssteunregime valt of noodzakelijk is ter uitvoering van het publiek belang.
3. Een verbod op functievermenging, dwz geen publieke bevoegdheden en commerciële activiteiten in één hand.
4. Voor ondernemingen met een bijzondere positie geldt een kruissubsidieverbod.
5. De NMa zal toezien op de naleving van deze regels.

2/3. Stand van zaken/toekomst

- De Raad van State heeft inmiddels advies uitgebracht over het wetsvoorstel.
- In de motie Aptroot, die in oktober jl. is aangenomen, wordt het kabinet gevraagd vóór 1 mei 2007 een wetsvoorstel voor markt en overheid in te dienen bij de Tweede Kamer. Besluitvorming hierover is overgelaten aan het nieuwe kabinet.

13 Wetvoorstel nieuwe Aanbestedingswet

1. Inhoud

De huidige wijze van aanbesteden van overheidsopdrachten werkt nog niet altijd goed:

- Ondernemers klagen over disproportionele eisen bij aanbestedingen, over de lappendeken van aanbestedingsreglementen, over gebrek aan uniformiteit bij het toepassen van regels door aanbestedende diensten en over administratieve lasten.
- Uit de parlementaire enquête Bouwnijverheid is de noodzaak gebleken de integriteit van potentiële opdrachtnemers te onderzoeken.
- De naleving van aanbestedingsregels laat sterk te wensen over. (bijv. kerndepartementen 70-80%, gemeenten 20-30%).
- De huidige Raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen biedt alleen de mogelijkheid om de Europese aanbestedingsrichtlijnen te implementeren en staat geen verdere regels toe.

Het wetsvoorstel bevat de volgende elementen:

- uit het Verdrag afgeleide algemene beginselen voor aanbesteden;
 - een basis om Europese richtlijnen te implementeren;
 - een basis om bij de minder grote opdrachten ("onder de EU-drempel") de eerdergenoemde lappendeken van reglementen te harmoniseren;
 - regels gesteld op het punt van integriteit van ondernemingen;
 - een basis voor het ontwikkelen van nadere regels op het gebied van proportionaliteit;
 - een basis ter stroomlijning van procedures (vermindering van AL);
 - een basis voor regels ter bevordering van innovatie.
- Door betere regelgeving en door flankerend beleid wordt gestreefd naar betere naleving. Hierbij wordt de professionaliteit van de aanbestedende diensten versterkt en een nationaal instrument voor elektronisch aanbesteden TenderNed ontwikkeld. Het intern toezicht voor decentrale overheden is recent verscherpt. Bedrijven kunnen bij de civiele rechter naleving van aanbestedingsregels afdwingen.
 - Het wetsvoorstel is een wet op hoofdlijnen waarbij de materiële wetgeving plaatsvindt op het niveau van AMvB. Hiermee wordt recht gedaan aan de omstandigheid dat aanbestedingsregelgeving voornamelijk implementatiewetgeving betreft welke de Nederlandse wetgever soms in het geheel geen ruimte laat voor eigen nadere keuzen. Ook gelden soms zeer korte implementatietermijnen voor de door de Commissie vast te stellen regelgeving en moet gerekend worden op onverwachte snel aanpassen van regelgeving als gevolg van uitspraken van het EU-Hof van Justitie.

Krachtenveld

- Aanbestedende diensten staan kritisch t.o.v. dit wetsvoorstel, omdat hun vrijheden worden ingeperkt.
- Het bedrijfsleven verwacht veel van de voorgenomen normering van de proportionaliteit van de eisen die door de aanbestedende diensten aan het bedrijfsleven gesteld mogen worden. Ook de voorgenomen harmonisatie van

regels onder de drempel voorziet in een sterke behoefte. Voorts vragen zij aandacht voor administratieve lasten en toezicht op naleving van de aanbestedingsregels.

- Vanuit de hoek van de juridische wetenschap zijn vraagtekens geplaatst bij de keuze voor een wet op hoofdlijnen i.p.v. een gedetailleerde alles omvattende wet. De omstandigheid dat de inhoud van uitvoerings-AMvB nog niet bekend is leidt bij partijen tot onzekerheid over waar de regelgeving naar toe zal gaan. Een consultatie van stakeholders is gepland zomer 2007.

2. Stand van zaken

- Wetsvoorstel is op 14 september 2006 behandeld door Tweede Kamer en op 20 september aanvaard. Bij amendement is grootste deel van uitvoeringregelgeving op niveau AMvb gebracht. Er zijn twee moties aangenomen die pleiten voor maken van regels onder de drempel en een motie die vraagt de geldigheidsduur van de zgn. verklaring van integriteit op tenminste 2 jr te stellen. De moties zijn in uitvoering.
- Wetsvoorstel is 20 september bij Eerste Kamer ingediend. Vaste Commissie EZ van de Eerste Kamer heeft op 6 december jl. verslag uitgebracht van haar bevindingen. Het is de Vaste Commissie opgevallen dat er zich bij vrijwel alle departementen een verschuiving voordoet van formele naar gedelegeerde wetgeving. Deze wet is daar een voorbeeld van. De Vaste Commissie verzoekt dit punt aan de orde te stellen in het kabinet en vraagt om een reactie vanuit een breder kader dan alleen EZ.
- De integriteit van ondernemers wordt getoetst door de dienst COVOG (Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag) van het ministerie van Justitie. Tot op heden neemt COVOG alleen onherroepelijke veroordelingen in aanmerking. COVOG wenst in de toekomst echter ook veroordelingen in eerste aanleg en wellicht ook septs en verdenkingen te betrekken bij hun afweging. Deze verzwaring staat op gespannen voet met de aanbestedingsrichtlijn die alleen onherroepelijke veroordelingen noemt. Hierover wordt thans overlegd met Justitie.
- Op dit moment wordt gewerkt aan de nota n.a.v. het verslag.

3. Toekomst

- Behandeling Eerste Kamer (termijn onbekend);
- AMvB's naar MR (voor zomerreces 2007);
- Behandeling AMvB's in Tweede Kamer (voorhangprocedure) (najaar 2007);
- Advies vragen RvS op AMvB's (najaar 2007);
- Inwerkingtreden van nieuw stelsel (eind 2007/begin 2008).

14 Ordening

Op ordeningsterrein intervenueert EZ actief bij andere ministeries om de structurering van markten, en het effectief bewaken van de publieke belangen te verbeteren. De belangrijkste terreinen zijn:

A. Zorg

1. Inhoud

Realiseren en op lange termijn behouden van een solide maximaal doelmatig zorgsysteem met behoud van solidariteit, garanties van kwaliteit en minimale bureaucratie.

2. Stand van zaken

- De zorg bevindt zich midden in een transitieproces, zowel op terrein van de curatieve zorg als de care.
- Curatieve zorg: een aantal eerste grote wijzigingen is doorgevoerd. Zo is in 2006 het systeem van de nieuwe zorgverzekeringswet in werking getreden. De daarbij behorende Wet Marktordering Gezondheidszorg is aangenomen en per 1 oktober is de Zorgautoriteit opgericht die verantwoordelijk is voor het sectorspecifiek toezicht. Verder zijn er voorbereidende stappen gezet op het terrein van de bekostiging van ziekenhuizen en het voorbereiden van de integrale tarieven.
- Care (langdurige zorg): er zijn vooral verkennende stappen gezet rond het effectiever en efficiënter uitvoeren van de AWBZ zorg (verzekeraars i.p.v. zorgkantoren, alternatieve bekostiging), de mogelijkheden voor het scheiden van wonen en zorg (vergroten keuzemogelijkheden in de vorm van de te verkrijgen zorg) en mogelijke overheveling van delen van de AWBZ naar de Zorg Verzekerings Wet of de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. (welke delen onder welke voorwaarden, en met welke consequenties).

3. Toekomst

Met name op het terrein van de curatieve zorg vraagt het Coalitieakkoord om een aantal wijzigingen die bijdragen aan de transitie naar een consistent stelsel:

- Invoeren van integrale tarieven waardoor prijzen ook kapitaallasten omvatten en versoepeling bouwregime. Dit is conform het Coalitieakkoord.
- Verder doorvoeren van prestatiebekostiging waardoor zowel aanbieder als verzekeraar beter kan sturen op te verlenen zorg en de werkelijk bijbehorende kosten.
- Vergroten van de risicodragendheid van verzekeraars in de curatieve zorg waardoor een verzekeraar er meer belang bij krijgt om de gewenste kwaliteit te realiseren tegen zo laag mogelijke kosten.

Partijen in de zorg (verzekeraars, aanbieders in de curatieve zorg) vragen om het voortvarend doorvoeren van integrale tarieven en prestatiebekostiging.

B. Hoger Onderwijs

1. Inhoud

Het benutten en ontwikkelen van alle talenten. Het streven is naar een aandeel van 50% hoger opgeleiden in de beroepsbevolking van 25-44 jaar in 2020. Hiertoe zal zowel het rendement van als de instroom in het hoger onderwijs omhoog moeten. De tweede uitdaging is meer excellentie in het hoger onderwijs. De huidige eenvormigheid van het hoger onderwijs staat het bereiken van deze doelen in de weg. Belangrijke oorzaak van de eenvormigheid is de regulering. Het ontbreekt instellingen aan voldoende vrijheden en prikkels om het aanbod zo vorm te geven dat het goed aansluit bij de doelgroep van (potentiële) studenten.

2. Stand van zaken

Op dit moment lopen experimenten met o.a. collegegelddifferentiatie, selectie en honours programs om deze eenvormigheid te doorbreken. In aanvulling hierop gaat gestart worden met een experiment met toetreding van nieuwe aanbieders (open bestel) en een experiment ter verbetering van rendement en excellentie, waarin bestaande en (onder voorwaarden) nieuwe aanbieders gebruik kunnen maken van vrijheden zoals collegegelddifferentiatie en selectie.

3. Toekomst

- het Coalitieakkoord kondigt één geïntegreerd wetsvoorstel voor bekostiging en besturing van het hoger onderwijs aan, ter vervanging van de wetsvoorstellen Hoger Onderwijs en Onderzoek en Financiering HO (leerrechten). Introductie lijkt mogelijk per collegejaar 2008/2009.
- OCW en LNV denken samen met EZ en Financiën na over een variant hiervan, waarbij er voor gekozen kan worden om in voorzichtige stappen de macrodoelmatigheidstoets te versoepelen in een deel van het opleidingsaanbod. Positie van kwetsbare opleidingen verdient hier de aandacht (conform Coalitieakkoord).

C. Mobiliteit

1. Inhoud

Congestie veroorzaakt een maatschappelijke verspilling van tijd wat leidt tot economische schade, Nederland minder aantrekkelijk maakt als vestigingslocatie en zo een knelpunt vormt voor het groeivermogen. Daarnaast geeft het wegverkeer een toenemende druk op zowel de fysieke ruimte als het milieu.

- Om de bereikbaarheid te verbeteren is het beprijzen van weggebruik naar tijdstip en plaats kansrijk. Het leidt blijkens berekeningen van het CPB tot welvaartswinst. Met de huidige instrumenten is het niet mogelijk om gedifferentieerd te betalen naar plaats en tijd.
- Beprijzen van weggebruik is ook een belangrijk instrument voor het realiseren van energiebesparings- en milieudoelstellingen, niet alleen door mobiliteit af te remmen, maar ook door met gedifferentieerde tarieven prikkels te creëren voor het gebruik van zuinige en milieuvriendelijke voertuigen.

2/3. Stand van zaken / toekomst

Het Platform Anders Betalen voor Mobiliteit pleitte voor het betalen naar weggebruik middels een kilometerprijs, gedifferentieerd naar plaats, tijd en

milieukeurmerken. Dit voorstel is overgenomen door de Tweede Kamer. In de Nota Mobiliteit is beprijzing als beleid vastgelegd.

Gezien het draagvlak en de noodzaak om de congestie aan te pakken zou gestreefd moeten worden naar invoering van een landelijke kilometerprijs in één keer. Hierbij kunnen wel de volgende knelpunten ontstaan:

- Logistiek en beheersbaarheid: een technische implementatie van deze omvang (bij 8,5 miljoen voertuigen) is nog nergens in de wereld gerealiseerd;
- Budgetrisico: bij uitstel, niet functioneren, grote fouten in facturering of fraude lopen de gedeelde opbrengsten voor de overheid snel op;
- Het omzetten van de BPM in de kilometerprijs: bij geen compensatie van eerder betaalde BPM ontstaat waarschijnlijk een draagvlakprobleem, bij compensatie ontstaat een budgetprobleem voor de overheid.
- Doorlooptijd: complexiteit en omvang van invoering in één keer vraagt om een lange voorbereidingstijd. V&W schat dat invoering mogelijk is circa 4,5 jaar na het begin van de aanbestedingsprocedure (waardoor invoering dus niet meer tijdens komende kabinetsperiode zal geschieden).

Mocht blijken dat hieraan onaanvaardbare risico's verbonden zijn of dat snellere invoering gewenst is (zoals in het Coalitieakkoord is opgenomen), dan zouden, met het oog op het realiseren van het eindbeeld en het fors reduceren van deze risico's, ingroeivarianten aan de orde kunnen komen. Mogelijke ingroeivarianten zijn:

- Gebruikersgroepen: Nieuwe auto's, leaseauto's, op basis van vrijwilligheid of bijvoorbeeld vrachtvervoer. Beide varianten dragen op korte tot middellange termijn echter niet bij tot de bereikbaarheid. Ingeval van starten met nieuwe auto's ontstaan aanzienlijke nadelige consequenties voor de rijksbegroting door de derving van BPM-opbrengsten.
- Een regionale uitrol: deze kan vormgegeven worden door een prijs te innen rond regionale knelpunten. Dit kan opgevat worden als een landelijke heffing, waarbij de basisheffing op nul wordt gesteld. Dit ingroeimodel kan op korte termijn een bijdrage leveren aan verbetering van de bereikbaarheid. Energie- en milieudoelstellingen zijn door afwezigheid van een basisheffing echter moeilijk te realiseren voor landelijke dekking is bereikt. Ook compensatie van specifieke groepen door gelijktijdige verlaging van MRB/BPM is lastig. Om een lappendeken van verschillende systemen te voorkomen is landelijke coördinatie gewenst.

Daarnaast zijn er een aantal "no-regret" opties. Deze stappen kunnen al op korte termijn worden gezet:

- Om de effecten rond het variabiliseren van de BPM bij een "Big bang" te verminderen kan al op korte termijn begonnen worden met de afbouw van de BPM via de MRB, ook wel aangeduid als "de vluchtheuvelvariant".
- De randvoorwaarden rond de versnellingsprijs zouden versoepeld kunnen worden. In het bijzonder de voorwaarden heffing pas na realisatie infrastructuur en (2) beschikbaarheid van een gratis alternatief. Hierdoor worden twee vliegen in een klap geslagen. Enerzijds kan bereikbaarheid worden verbeterd door op knelpunten infrastructuuraanleg te versnellen, anderzijds kunnen deze projecten dienen om ervaring rond beprijzen op te doen. Voorts kan via differentiaties in de tarieven van al voorgenomen tolprojecten ervaringen worden opgedaan.

15 Implementatie Dienstenrichtlijn

1. Inhoud

De dienstenrichtlijn beoogt het vrij verkeer van diensten te bevorderen door belemmeringen in de interne markt voor diensten weg te nemen, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van diensten en de bescherming van consumenten of werknemers.

2. Stand van zaken

De richtlijn is na een intensief onderhandelingsproces van drie jaar tot stand gekomen. Het oorspronkelijke voorstel van de Commissie is op een aantal onderdelen fors gewijzigd op basis van een groot aantal amendementen van het Europees Parlement. Het omstreden beginsel van het land van oorsprong is o.a. door het Europees Parlement geschrapt en de uitzonderingen op de reikwijdte van de richtlijn zijn door het EP uitgebreid.

- Van de werkingssfeer van de dienstenrichtlijn zijn o.a. uitgezonderd: arbeidsrecht, niet-economische diensten van algemeen belang, sociale diensten, financiële diensten, vervoersdiensten, de uitzendbranche en de gezondheidszorg.
- De Raad voor Concurrentievermogen heeft eind mei 2006 een politiek akkoord bereikt, dat grotendeels overeen kwam met de lijn van het Europees Parlement. Het Europees Parlement heeft in tweede lezing het Gemeenschappelijk Standpunt van de Raad gerespecteerd.
- Formeel is de richtlijn medio december 2006 vastgesteld door de Raad. Per 1 januari zal de richtlijn naar verwachting in werking treden.
- Met de inwerkingtreding van de richtlijn gaat een nieuwe fase in: binnen drie jaar moet elke lidstaat de richtlijn hebben geïmplementeerd en moet Nederland dus aan alle verplichtingen en eisen van de richtlijn voldoen.
- Het gaat hierbij zowel om implementatie in wet- en regelgeving, als om organisatorische voorzieningen voor de uitvoering, zoals bijvoorbeeld het inrichten van één overheidsloket.
- Bij de implementatie van de dienstenrichtlijn zijn naast ministeries ook decentrale overheden, toezichthouders, handhavingsautoriteiten en zelfstandige bestuursorganen betrokken.
- De Minister van Economische Zaken is politiek eindverantwoordelijk voor tijdige en juiste implementatie en een goede uitvoering van de gehele richtlijn.

3. Toekomst

Er komt een ambtelijke interdepartementale projectgroep (EZ, JUS, BZK), die het implementatieproces zal coördineren, begeleiden en aansturen. De duur van dit project is maximaal drie jaar.

16 Wet onafhankelijk netbeheer (elektriciteit en gas)

1. Inhoud

Om de leveringszekerheid en de economische efficiëntie van de energievoorziening in Nederland adequaat en structureel te waarborgen is onlangs de wet onafhankelijk netbeheer aangenomen. Het wetsvoorstel bestaat uit drie onderdelen:

1. De invoering van de zogeheten 'vette' netbeheerder: dat wil zeggen een netbeheerder die financieel en strategisch zelfstandig zijn wettelijke taken uitvoert.
2. Overdracht van het beheer van de 110 & 150 kV netten aan TenneT, de landelijk beheerder van het hoogspanningsnet. TenneT kan hiermee in geval van calamiteiten effectiever ingrijpen waardoor de leveringszekerheid wordt versterkt.
3. Het groepsverbod (netbeheerders mogen geen onderdeel uitmaken van een groep waartoe ook een handelaar, leverancier of producent van gas of elektriciteit deel uitmaakt).

Doelstelling van de Wet is om:

1. Het netbeheer in publieke handen te houden.
2. De markt te stimuleren (doordat kruissubsidiëring niet meer mogelijk is en er gelijke kansen zijn voor nieuwkomers en bestaande bedrijven).
3. De energiebedrijven de ruimte te bieden om te opereren op de interne markt, zonder dat de integriteit van de netten in het gevaar komt.
4. De toezichtlasten van de DTe op de sector fors te beperken, hetgeen ook bijdraagt aan de in het Coalitieakkoord opgenomen ombuigingen in het kader van efficiency Rijksdienst.

2. Stand van zaken

Tijdens de wetsbehandeling bleek dat in het parlement unanieme overeenstemming bestaat dat privatisering van de geïntegreerde energiebedrijven, dat wil zeggen het productie-/leveringsbedrijf inclusief het netwerk niet langer een optie is. Ook bestaat brede overeenstemming over het continueren van het staatsaandeelhouderschap in TenneT.

De Eerste Kamer heeft ingestemd met de wet onder de voorwaarde dat het groepsverbod vooralsnog niet in werking treedt, de overige onderdelen treden wél per direct in werking. Middels de Kamerbreed ondersteunde motie Doek/Sylvester c.s. is de regering verzocht het groepsverbod op een nader te bepalen tijdstip alsnog in werking te laten treden op het moment dat duidelijk is dat in de Europese Unie wordt overgegaan tot volledige splitsing óf op het moment dat het publiek en onafhankelijk netbeheer in gevaar komt. Dit is bijvoorbeeld het geval indien sprake is van het verrichten van buitenlandse activiteiten en/of het aangaan van internationale allianties dan wel dat sprake is van concurrentie verstorende gedragingen. De Tweede en Eerste Kamer worden twee keer per jaar hierover gerapporteerd door de minister van Economische Zaken.

3. Toekomst

- Invulling geven aan de motie inzake het groepsverbod, in samenwerking met NMa/DTe.
- Realiseren van de vette netbeheerder door monitoring en opstellen relevant AMvB.
- Opstellen overige relevante regelgeving als gevolg van de inwerkingtreding.

17 Noordwest Europese energiemarkt

1. Inhoud

Een goedwerkende Noordwest Europese energiemarkt (Benelux, Frankrijk en Duitsland) is belangrijk voor Nederland. Nederland profiteert van een verdere marktintegratie via verbeterde voorzieningszekerheid en efficiënte prijsvorming als gevolg van een toenemende concurrentiedruk. Nederland is daarom groot voorstander van een Noordwest Europese energiemarkt, ook als opstap naar een totale Europese energiemarkt.

2. Stand van zaken

- Hoewel de Europese energiemarkt al is geliberaliseerd, zijn er in de praktijk nog knelpunten die allereerst op regionaal niveau moeten worden aangepakt. De vijf ministers van de Noordwest Europese elektriciteitsmarkt zijn daarom eind 2005 van start gegaan in het Pentalaterale Energy Forum (PEF). Nederland is de initiatiefnemer van dit forum.
- In het afgelopen jaar concrete resultaten geboekt op het gebied van leveringszekerheid en de samenwerking tussen netbeheerders voor een goede benutting van interconnecties.
- Het forum kent vier werkgroepen waarin door overheden, toezichthouders en netbeheerders (*Transmission System Operators*, TSO's) wordt gezocht naar oplossingen voor:
 1. Betere benutting interconnectie en allocatiemechanismen;
 2. Leverings- en voorzieningszekerheid;
 3. Belemmeringen in wet- en regelgeving.
 4. Emissierechten (sinds juni 2006).
- Op 25 september 2006 is door de vijf ministers gesproken over de mogelijkheid het forum te verbreden naar gas. Nederland steunt dit initiatief uit hoofde van verbeteren leveringszekerheid en voorzieningszekerheid en om beter voorbereid te zijn op geopolitieke knelpunten
- Andere initiatieven die bijdragen aan de totstandkoming van een Noordwest Europese energiemarkt zijn:
 - Samenwerking toezichthouders om marktintegratie te bevorderen.
 - Koppeling van elektriciteitsbeurzen tussen Nederland, Frankrijk en België.

3. Toekomst

Op 15 februari 2007 komen de 5 ministers weer bijeen en marge van de energieraad.

18 Marktmodel kleinverbruikers energie

1. Inhoud

Na de liberalisering van de energiemarkt is gebleken dat structurele verbeteringen noodzakelijk zijn in de kleinverbruikersmarkt voor energie. Het huidige administratieve systeem leidt tot te hoge kosten en is daarnaast complex en foutgevoelig. Om het vertrouwen in de energiemarkt te vergroten is aanpassing van het marktmodel essentieel:

- De leverancier als hét aanspreekpunt voor de klant, het zogenaamde leveranciersmodel, is het fundament onder een aantal maatregelen voor kleinverbruikers waarvoor EZ wijzigingen in wet- en regelgeving voorbereidt. Daarnaast zullen het capaciteitstarief (een vastrecht voor afnemers) en het nieuwe metermarktmodel met de zogeheten 'slimme' meter, (een meter die van afstand uitleesbaar is en meer functionaliteiten biedt voor kleinverbruikers) worden ingevoerd.
- Het capaciteitstarief is een transporttarief gebaseerd op de grootte van de aansluiting van de afnemer. Een capaciteitstarief is kostengeoriënteerd en veel minder foutgevoelig dan het huidige transporttarief.

2. Stand van zaken

De Tweede Kamer heeft na de eerste debatten over het marktmodel mondeling aangegeven dat zij zich op hoofdlijnen in dit voorstel kan vinden. Elementen uit de voorstellen zijn ingebracht door de sector (energiebedrijven), over precieze uitwerking van het marktmodel wordt blijvend nader overlegd. Ook met afnemersorganisaties als de Consumentenbond, MKB Nederland en VEMW (Vereniging voor Energie, Milieu en Water, belangenbehartiger zakelijke afnemers water en energie) is overleg geweest. Het verplichtende karakter heeft tot doel de eenvoud van het model te behouden en geen nieuw model te implementeren met allerlei uitzonderingen op het model.

3. Toekomst

Er wordt nu gewerkt aan het afronden van het wetsvoorstel en het schrijven van de Memorie van Toelichting. Hierin zijn de suggesties van de sector en de belangenorganisaties waar mogelijk en wenselijk meegenomen. Per 1 januari 2009 zal het in werking moeten treden. Het capaciteitstarief kan middels ministeriële regeling geregeld worden en zal 1 januari 2008 in werking kunnen treden.

Om invoering van het capaciteitstarief per 1 januari 2008 mogelijk te maken is geen wetswijziging nodig, daarom zijn de daarvoor benodigde wijzigingen in de 'Regeling vaststelling tariefdragers tarieven transport en levering elektriciteit' en die in de 'Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden elektriciteit' voorgehangen bij de Tweede Kamer begin februari. Deze regelingen hebben een voorhangperiode van 1 maand. De wijzigingen liggen al klaar voor ondertekening. De NMa zal zich ervoor inzetten bij de implementatie van de wijzigingen om het capaciteitstarief per 1 januari 2008 ingevoerd te krijgen

19 3^e Structuurschema Elektriciteitsvoorziening

1. Inhoud

Het structuurschema elektriciteitsvoorziening (SEV) is een planologische kernbeslissing (pkb), waarin globaal wordt aangegeven waar in Nederland ruimte gereserveerd moet worden voor elektriciteitscentrales (500 Mw en meer) en hoogspanningsverbindingen (220 kV en meer). Ook wordt de ruimtelijke reservering opgenomen van de plaatsen waar het waarborgingsbeleid kernenergie van toepassing is (zie aparte factsheet).

SEV II stamt nog uit de tijd voor de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. Sindsdien is de planning van nieuwe infrastructuur in handen gebracht van marktpartijen en niet meer bij het Rijk. Bovendien bevat het SEV II een *limitatieve* lijst van vestigingsplaatsen en verbindingen, terwijl meerdere elektriciteitsproducten concrete bouwplannen hebben voor nieuwe centrales op andere locaties. Het SEV moet dus worden aangepast aan de geliberaliseerde markt en dient ruimte te scheppen voor aanvullende vestigingsplaatsen en verbindingen. Daartoe wordt SEV II vervangen door SEV III.

2. Stand van zaken

- SEV III is aangekondigd in de Nota Ruimte en in de brief aan de Tweede Kamer van 21 november 2005 (Kamerstukken 2005-2006, 28 388 nr. 5).
- Op dit moment ligt er een concept voor deel 1 van de planologische kernbeslissing (het kabinetsvoornemen).
- Ter onderbouwing van dit concept dient echter nog een zgn. “passende beoordeling” van mogelijke gevolgen voor Vogel- en Habitatrichtlijngebieden plaats te vinden (op grond van de Natuurbeschermingswet). Afronding van deze passende beoordeling en vaststelling van deel 1 van de pkb is voorzien voor de zomer van 2007.
- Het vervolg van de procedure houdt in dat de pkb daarna 12 weken voor inspraak ter inzage wordt gelegd, waarna het kabinet een definitief standpunt dient in te nemen. Dit wordt vervolgens door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer beoordeeld. Dit zou eind 2007 kunnen geschieden.

Samenhang SEV III met andere dossiers

- Randstad 380 kV: betreft een partiële herziening van het SEV II specifiek voor één nieuwe hoogspanningsverbinding, waarvan de aanleg urgent is (zie aparte factsheet).
- *BritNed* verbinding: een hoogspanningskabel tussen de Maasvlakte en Groot-Brittannië. Ook deze herziening is vanwege urgentie “losgekoppeld” van de integrale herziening van het SEV II. Deze pkb wijkt bovendien af van het karakter van het SEV, omdat er geen globale ruimtelijke reservering wordt gedaan, maar het tracé van de kabel exact wordt bepaald.
- Tweede Maasvlakte: SEV III voorziet in vestiging van elektriciteitscentrales op de Tweede Maasvlakte.

1. Inhoud

Dit betreft een nieuwe (380 kV) hoogspanningsverbinding (Beverwijk-Haarlemmermeer-Zoetermeer-Wateringen) die noodzakelijk is om vanaf 2011 de elektriciteitsvoorziening in de Randstad te waarborgen conform de wettelijke eisen voor de voorzieningszekerheid. Vanwege die urgentie is besloten hiervoor een separate pkb-procedure te doorlopen, in plaats van deze verbinding mee te nemen in de algehele herziening van het SEV. Het voornemen is aangekondigd in een brief aan de Tweede Kamer van 21 november 2005 (Kamerstukken 2005-2006, 28388 nr. 5).

2. Stand van zaken

- Om de hoogspanningsverbinding te kunnen aanleggen is een planologische kernbeslissing (pkb) vereist: het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV II) moet partieel worden herzien. Het kabinet heeft in oktober 2006 de ontwerp planologische kernbeslissing (deel 1 van de pkb) vastgesteld. De afronding van de pkb-procedure is voorzien eind 2007.
- Voor de bepaling van het exacte tracé en de uitvoeringswijze wordt vervolgens gebruik gemaakt van de 'rijkscoördinatieregeling' uit de nieuwe Wet ruimtelijke ordening. Deze regeling houdt ten eerste in dat het exacte tracé van de verbinding zal worden bepaald door het Rijk (om precies te zijn de minister van EZ samen met de minister van VROM), in een zgn. 'rijksinpassingsplan'. Zo'n inpassingsplan is qua detailniveau vergelijkbaar met een bestemmingsplan, en het treedt ook in de plaats van de bestemmingsplannen van de betrokken gemeenten.
- Ten tweede betekent de rijkscoördinatieregeling dat de minister van EZ de coördinatie op zich neemt van de procedures voor alle benodigde uitvoeringsbesluiten (zoals gemeentelijke vergunningen e.d.). Dit alles om de benodigde besluitvormingsprocessen te stroomlijnen en te bespoedigen.
- Voor het zuidelijk en het noordelijk deel van de verbinding wordt een aparte rijkscoördinatieregeling doorlopen; begonnen wordt met het zuidelijk deel ("de zuidring"), omdat de aanleg daarvan het meest urgent is.
- Deel 1 van de pkb, het kabinetsvoornemen, is op 23 november ter inzage gelegd voor inspraak. De inspraakperiode is 15 februari 2007 afgelopen. In dezelfde periode vindt bestuurlijk overleg plaats met decentrale overheden. Ook zal de Commissie voor de milieueffectrapportage advies uitbrengen.

3. Toekomst

- Planologische kernbeslissing: na afloop van de inspraaktermijn (15 februari 2007) moet het kabinet deel 2 en deel 3 van de pkb vaststellen. Deel 2 is de verzameling van inspraakreacties en adviezen; deel 3 is het definitieve pkb zoals het kabinet die wil vaststellen. In deel 3 wordt dus deel 1 van de pkb (het kabinetsvoornemen) indien nodig aangevuld of aangepast naar aanleiding van de inspraak en adviezen. Het voornemen is om deel 2 en 3 van de pkb vast te laten stellen in de ministerraad in juni 2007. Daarna moet

de pkb nog ter instemming worden voorgelegd aan de Tweede en Eerste Kamer. De bedoeling is de procedure af te ronden eind 2007 zodat begin 2008 de pkb definitief kan worden vastgesteld (=pkb deel 4).

- Rijkscoördinatieregeling en rijksinpassingsplan: in het planologische kernbeslissing wordt het globale tracé van de verbinding neergelegd; in het rijksinpassingsplan wordt binnen dat zoekgebied het exacte tracé bepaald. Daarom kan het rijksinpassingsplan formeel pas worden vastgesteld als definitief is besloten over de pkb. Echter, omdat het zuidelijk deel van de verbinding al eind 2010 gereed moet zijn, om vanaf 2011 de elektriciteitsvoorziening te kunnen garanderen, wordt al begonnen met de voorbereiding van het rijksinpassingsplan terwijl de pkb-procedure nog loopt. Het definitieve besluit over het rijksinpassingsplan wordt uiteraard wel pas genomen als de pkb is afgerond.
- Op dit moment is begonnen met de voorbereiding van het rijksinpassingsplan voor de zuidring van de verbinding. Deze voorbereiding betekent in 2007 vooral dat begonnen wordt met het opstellen van het milieueffectrapport (MER). Het opstellen van een MER is verplicht; het betekent dat de milieugevolgen van de hoogspanningsverbinding in kaart worden gebracht, en dat aan de hand daarvan bekeken wordt wat het gewenste exacte tracé voor de verbinding zou zijn. De procedure voor een MER vereist dat begonnen wordt met het uitbrengen van een startnotitie waarin het bevoegd gezag (EZ en VROM) aangeven wat ze precies willen gaan onderzoeken in het MER. Onder andere gaat het daarbij om het beschrijven van de verschillende alternatieve tracés die zullen worden vergeleken. De planning is deze startnotitie te publiceren in maart/april 2007. Mensen kunnen hierop inspreken. Aan de hand van die inspraak moet het bevoegd gezag vervolgens richtlijnen vaststellen, waarin staat aan welke eisen het MER precies zal moeten voldoen. De bedoeling is deze richtlijnen in de zomer van 2007 te publiceren.
- Begin 2008 zal vervolgens het MER worden afgerond. Eind 2008/begin 2009 kan dan het rijksinpassingsplan worden vastgesteld en de benodigde uitvoeringsbesluiten worden genomen. Deze zullen nog onderworpen zijn aan inspraak en beroep bij de Raad van State.
- De bouw van de verbinding zou volgens planning plaats moeten vinden in 2009/2010 (zuidelijk deel) en 2010/2011 (noordelijk deel).

Indicatief is de planning voor 2007 dus als volgt.

	Pkb (globaal tracé, nut & noodzaak)	Rijksinpassingsplan zuidelijk deel ³ (exacte tracé)
15 februari	Einde inspraak	
Maart/april		Startnotitie ter inzage
Juni/juli		Vaststellen richtlijnen
Juni	Vaststellen pkb deel 3 en verzending naar Tweede Kamer	
Najaar	Behandeling pkb in de Tweede Kamer en Eerste Kamer	
Begin 2008	Vaststellen pkb	Afronden MER

³ Planning voor het noordelijk deel moet nog worden gemaakt

1. Inhoud

Nederland is in Europa één van de weinige landen met een flinke gasvoorraad. Onze voorraad raakt op termijn uitgeput (gas uit het Groningenveld is inmiddels voor meer dan de helft geproduceerd) en daarna zijn ook wij volledig aangewezen op geïmporteerd gas. We moeten ons gasbeleid dus heroriënteren. In de brief aan de Tweede kamer ('Visie op de gasmarkt', maart 2006) is de visie van EZ op de gasmarkt uiteen gezet. Kernpunten hierin zijn diversificatie, vrij gasverkeer binnen Europa en het benutten van kansen voor Nederland als 'gasrotonde' (zie apart fiche).

2. Stand van zaken

Op de Europese gasmarkt zijn twee ontwikkelingen de afgelopen periode van belang geweest:

- In de eerste plaats is n.a.v. de gebeurtenissen rond gaslevering van Rusland aan de Oekraïne begin 2006 het vraagstuk van de voorzieningszekerheid hoog op de agenda gekomen. Wordt er voldoende geïnvesteerd in gaswinning, komt er voldoende gas naar Europa, zijn we niet té afhankelijk van een paar leveranciers?
- In de tweede plaats heeft de Europese Commissie in juni 2006 geconstateerd dat de gasmarkt nog onvoldoende goed werkt en aangekondigd met maatregelen te komen.

Specifiek voor Nederland zijn drie ontwikkelingen het vermelden waard:

- In de eerste plaats is in juli 2005 de oude Gasunie opgesplitst in twee delen. Het transportdeel is verder gegaan onder de naam Gasunie: de Staat is 100% aandeelhouder. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet GTS is een dochter van deze onderneming. Het handelsdeel is verder gegaan onder de naam GasTerra: aandeelhouders zijn de Staat voor 50% (10% direct en 40% via de staatsonderneming Energie Beheer Nederland), Shell voor 25% en ExxonMobil voor 25%. Deze onderneming is de exploitant van het Groningenveld en van drie grote ondergrondse gasopslagen. Door de splitsing wordt de toegang tot de gasmarkt verbeterd en kunnen de nieuw ontstane ondernemingen scherper focussen op hun core-business.
- In de tweede plaats is scherper in beeld gekomen dat de Nederlandse gasvoorraden eindig zijn en dat we ons goed moeten voorbereiden op een situatie waarin we meer afhankelijk zullen zijn van gas uit het buitenland. Initiatieven om te investeren in extra gastransportinfrastructuur en LNG-aanlanding passen daarbij (zie separate Factsheet Gasrotonde).
- In de derde plaats is door NMa/DTe in de gasmarktmonitor en bij de evaluatie van de Gaswet geconstateerd dat ook de werking van de Nederlandse gasmarkt nog te wensen overlaat.

3. Toekomst

- De Europese Commissie zal in januari komen met voorstellen om de werking van de Europese gasmarkt te verbeteren. Afhankelijk van de voorstellen zal Nederland daarover een positie innemen. Nederland zal in overleg met de buurlanden verder werken aan de ontwikkeling van de Noordwest Europese gasmarkt. Daarbij is ook samenwerking nodig tussen landelijk netbeheerders en toezichthouders. De betrokken ministers hebben afgesproken om in februari 2007 een nadere werkagenda overeen te komen. (zie ook factsheet Noordwest Europese energiemarkt)
- Nederland wil werken aan een goed investeringsklimaat voor gaswinning, gastransport, gasopslag en LNG-aanlanding: in de komende periode zullen voorstellen voor nieuwe regelgeving naar de Tweede Kamer gaan (zie ook factsheet gasrotonde en regulering gastransport).
- Om de binnenlandse marktwerking te verbeteren zal in nauw overleg met NMa/DTe gewerkt worden aan een AMvB Beurzen, waarmee geregeld kan worden dat voldoende gas op de beurs in Nederland wordt aangeboden. Het streven is deze AMvB nog voor de zomer naar de Raad van State te sturen.
- Daarnaast is een Ministeriele Regeling bankgaranties in voorbereiding, waarmee ook kleinere partijen een kans krijgen zich op de gasmarkt te begeven. De Ministeriële Regeling kent geen voorhang en zal naar verwachting april/mei in de Staatscourant staan
- Tot slot zal nader onderzocht worden of er instrumenten zijn om het aanbod van flexibiliteitsdiensten te verbeteren, zodat partijen meer keuzes krijgen van wie ze gas willen betrekken.

1. Inhoud

Nederland moet omschakelen van gasexporteur naar gasimporteur. De aanlooptijden van gasinvesteringen zijn echter lang. Bovendien zijn er grote bedragen mee gemoeid. Wel heeft Nederland gunstige eigenschappen om gas aan te trekken:

- Wij liggen op een centraal punt in Noordwest Europa, veel gastransportroutes via Nederland en in de toekomst kan ook vloeibaar aardgas per schip worden ontvangen (zie verder);
- Nederland heeft mogelijkheden voor ondergrondse gasopslag in leeggeproduceerde gasvelden, waardoor het een aanbieder van gasflexibiliteit in de Noordwest-Europese markt zou kunnen worden. Dit is nodig om het verschil in verbruik tussen zomer en winter op te kunnen vangen;
- Door onze historische rol als gasproducent hebben we specifieke en hoogwaardige kennis van gastehnologie en opslag.

2. Stand van zaken

- Het is dus zaak om Nederland als knooppunt van Noordwest Europa, als 'gasrotonde', op de kaart te zetten. De overheid, en met name EZ, vervult daarbij een belangrijke rol als katalysator. Behalve diplomatieke middelen zoals handelsmissies speelt regelgeving ook een belangrijke rol om internationale nieuwe gasstromen via Nederland te laten lopen.
- Op dit moment zijn onderhandelingen gaande met Rusland om aangesloten te worden op de NordStream gaspijpleiding, die loopt van St. Petersburg via Duitsland naar Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Gasunie en Gazprom hebben tijdens het bezoek van MEZ aan Rusland, in oktober 2006, een MoU getekend waarin beide partijen de intentie uitspreken dat Gasunie zal deelnemen in de Nordstream pijpleiding, terwijl Gazprom deelneemt in de BBL pijpleiding tussen Nederland en Engeland. Over de precieze invulling hiervan wordt onderhandeld.

Liquefied Natural Gas (LNG)

- Om de Nederlandse ambitie om gasrotonde te worden te realiseren, zal ons land ook LNG-aanlanding mogelijk moeten maken. Door LNG-technologie is gas uit Noord-Afrika en het Midden-Oosten binnen bereik voor Nederland. Bilaterale relaties met landen in deze regio's worden geïntensiveerd.
- Om LNG te kunnen ontvangen is een aanlandstation (terminal) in een haven nodig. Er zijn diverse initiatieven om dergelijke aanlandstations te bouwen. Twee in Rotterdam/Maasvlakte: project 4Gas en Petroplus en GATE (Gasterra/Vopak) en één in Eemshaven: Conoco/Essent.
- Vanuit Europese richtlijnen is er economische regulering voor toegang tot die terminals: de terminal-uitbater moet iedereen toegang bieden tegen door de overheid vastgestelde tarieven. Dit concept heet regulated Third Party Access ofwel r-TPA.
- EZ werkt aan specificatie van de r-TPA regel in een ministeriële regeling. EZ beoordeelt ook ontheffingsaanvragen. Inmiddels heeft GATE aan EZ TPA

ontheffing aangevraagd en gekregen. Het ligt nu bij de Europese Commissie voor de definitieve beslissing.

- Het voortvarend omgaan met ontheffingverlening past naadloos in de breed (door Kamer en Minister) gesteunde LNG-motie van De Krom c.s. van 12 oktober j. Deze motie verzoekt de regering te bevorderen dat ontheffingen voor LNG-terminals in de regel zonder vertraging worden verleend, mits die terminals bestemd zijn voor toegang door derden en niet worden gereserveerd voor partijen met een dominante positie op de gasmarkt (30 430 nr. 11).

3. Toekomst

- Aanpassing van de regelgeving voor landelijk gastransport, om de regels beter geschikt te maken voor extra internationale gasstromen.
- Aanpassing van de Mijnbouwwet om o.a. lege gasvelden zoveel mogelijk open te stellen voor gebruik als gasopslag. Gasopslag is cruciaal om seizoensfluctuaties in gasverbruik op te kunnen vangen.
- Een algemene maatregel van bestuur om de gashandel met name op beurzen te bevorderen. Mede als extra stimulans om gas via Nederland te distribueren.

23 Diverse wijzigingen Telecommunicatiewet

In de Telecommunicatiewet zijn er regels te vinden met betrekking tot de aanleg van kabels in grond van derden, het verdelen van frequenties en nummers, maar ook regels met betrekking tot privacy, consumentenbescherming, aftappen van telefoongesprekken en buitengewone omstandigheden. Ook de specifiek voor de elektronische communicatiesector geldende mededingingsregels zijn in de Telecommunicatiewet te vinden. Hieronder treft u de wijzigingen aan die op dit moment spelen.

a. Verzamelwet/tweede veegwet (wetsvoorstel nr. 30 661)

In deze wijzigingswet worden verschillende los van elkaar staande onderwerpen op het terrein van de elektronische communicatie geregeld. Het wetsvoorstel ligt momenteel ter behandeling in de Tweede Kamer voor. De Tweede Kamer heeft inmiddels een verslag uitgebracht. De beantwoording van de in dit verslag gestelde vragen wordt momenteel door EZ voorbereid. De wijzigingen betreffen:

- wijziging art 3.5 (vergunningen gebruik frequentieruimte)
Deze wijziging komt voort uit een in internationaal verband afgesproken vereenvoudiging van vergunningvoorschriften. Vanwege deze vereenvoudiging is het ook niet langer opportuun de OPTA te vragen advies uit te brengen omtrent specifieke voorschriften in geval van vergunningen voor het gebruik van schaarse frequenties. Om deze reden voorziet het wetsvoorstel in het schrappen van betreffende bepaling.
- wijziging art 3.10 (inzet IMSI catcher)
Met de IMSI catcher kunnen opsporingsinstanties berichten onderscheppen van GSM-verkeer en desgewenst het GSM-verkeer 'jammen' (verstoren). Het volgen van verdachten, het voorkomen van via GSM op afstand tot ontploffing te brengen bommen en het precies lokaliseren van personen via hun GSM-signaal is met de IMSI-catcher mogelijk. De wijziging van de wet verruimt de mogelijkheden om dit instrument in te zetten: niet langer moet een misdrijf zijn gepleegd, maar ook het voorkomen ervan, levensbedreigende situaties en oefenen kunnen reden vormen tot inzet. Inzet van het middel is feitelijk inbreuk in de frequentieruimte van commerciële partijen – om die reden kan de inzet alleen door specifiek daartoe gemachtigde instanties worden gelast.
- nieuw artikel 3.14 (antenneregister)
Het register dient ertoe de burger te informeren over de antennes in zijn/haar omgeving. Het huidige antenneregister wordt op vrijwillige basis gevuld met gegevens van frequentiegebruikers. Onderhavige wetswijziging beoogt de vrijwillige afspraken te vervangen door wettelijke verplichtingen opdat tijdigheid en volledigheid van het register kan worden gewaarborgd. Bovendien kunnen ook andere vormen van frequentiegebruik dan omroep en mobiele telefonie de vergelijkbare verplichtingen opgelegd worden. Deze wetswijziging komt tegemoet aan de wens van de Tweede Kamer geuit in het AO over dit onderwerp in december 2004 om de burgers actiever te informeren over antennes in hun omgeving.
- nieuw artikel 7.2a (contractduur en opzegtermijnen)
Op dit moment komt het regelmatig voor dat langdurige contracten in de telecommunicatiesector (van 1 of 2 jaar) stilzwijgend kunnen worden verlengd

of dat opzegtermijnen van drie maanden gehanteerd worden. Deze situatie belemmert het overstappen in de telecommunicatiesector en benadeelt de consument. In het nieuwe wetsvoorstel wordt, in lijn met wat in de energiemarkt al gebruikelijk is, geregeld dat voor langdurige contracten (en contracten voor onbepaalde tijd) een opzegtermijn geldt van 4 weken. Hiermee wordt de positie van de consument versterkt in het geval deze wil overstappen naar een andere provider.

- nieuw onderdeel art 15.1 (toezicht antenneregister)
Deze bepaling vloeit voort uit de verplichtingen rond het antenneregister: toezicht op tijdige en volledige levering van gegevens
- wijziging art 18.3 (rollen OPTA en NMa)
Voorgesteld wordt om de advisering over mededingingsaspecten bij de verlening cq intrekking van frequentievergunningen over te hevelen van de NMa naar OPTA en om de samenwerking van OPTA en NMa beter te regelen. Met dit voorstel wordt de rolverdeling tussen beide instanties transparanter en kan de samenwerking tussen NMa en OPTA op dit punt worden verbeterd.

b. Wijzigingswet i.v.m. het vaststellen van nadere bepalingen over het gebruik van nummers ter bescherming van de consument (wetsvoorstel 30537)

Wijziging H 4, 7 en 20: consumentenbescherming dure telefoonnummers. Deze hoofdstukken worden gewijzigd in verband met het stellen van nadere bepalingen voor het gebruik van nummers ter bescherming van de consument. Daarnaast worden nog enkele kleine wijzigingen op het gebied van nummerbeheer (H 4) voorgesteld. Een voorbeeld hiervan is vereenvoudiging van de wettelijk voorgeschreven procedure om het nummerplan te wijzigen, indien deze wijziging niet de bestemming van de nummers betreft. De Tweede Kamerbehandeling van dit wetsvoorstel is in januari afgerond. Hierbij is binnen drie maanden een brief aan de Kamer toegezegd over de aanpak van de problematiek van de wachtrijen bij betaalde informatienummers (0900-nummers). Op 13 februari 2007 heeft de Eerste Kamer ingestemd. Invoering van de bijbehorende aanvullende lagere regelgeving is voorzien na de zomer 2007.

c. Wijziging van de Telecommunicatiewet in verband met de in voorbereiding zijnde Europese Verordening omtrent roaming

Op dit moment wordt in Europees verband gewerkt aan een verordening die regels bevat ten aanzien van hoogte van de tarieven voor mobiel bellen in het buitenland (roaming). Op het moment dat deze verordening in werking treedt (naar verwachting medio 2007) moet er een instantie zijn die toeziet op de naleving van de in de verordening opgenomen verplichtingen. In dit wetsvoorstel wordt de OPTA aangewezen als de instantie die verantwoordelijk is voor het toezicht op naleving. Het wetsvoorstel ligt momenteel ter advisering voor bij de Raad van State.

1. Inhoud

Op 26 april 2006 is het wetsvoorstel voor de nieuwe Postwet naar de Tweede Kamer gestuurd. Het wetsvoorstel voorziet in een volledige liberalisering van de postmarkt in Nederland per 1-1-2008 met garanties voor de levering van de universele postdienst.

- De discussie spitst zich toe op de datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel. De volledige liberalisering van de postmarkt in Nederland is gekoppeld aan de volledige liberalisering van de postmarkten in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Het VK heeft de postmarkt per 1-1-2006 al geliberaliseerd, de Duitse regering zal dit per 1-1- 2008 doen.
- Het Kabinet heeft onderzoek laten doen naar feitelijke belemmeringen op de postmarkten van Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De belangrijkste conclusie is dat er sprake is van één serieuze belemmering: het ongelijke BTW-regime voor de leverancier van de universele dienst ten opzichte van de andere postbedrijven.
- De minister van EZ heeft de BTW-problematiek aan de orde gesteld in het VK en Duitsland en de minister van Financiën heeft dit gedaan op Europees niveau in de ECOFIN.
- De Europese Commissie heeft een infractieprocedure ingeleid tegen het VK en Duitsland over de ongelijke BTW-behandeling van postbedrijven.

2. Stand van zaken

- Het wetsvoorstel ligt sinds 26 april jl. bij de Kamer. Het verslag is vastgesteld op 27 juni jl. De nota naar aanleiding van het verslag is 11 oktober jl. verschenen.
- De Kamer heeft op 1 februari jl. een hoorzitting gehouden, waarbij alle betrokken partijen uit de postsector zijn gehoord, inclusief een vertegenwoordiger van de Duitse overheid en de Europese Commissie.
- Op 18 oktober jl. is de Europese Commissie met een voorstel gekomen voor de verdere liberalisering van de postmarkten in de EU. Daarin is voorgesteld de postmarkten in de EU per 1-1-2009 volledig te liberaliseren.

3. Toekomst

- Naar alle verwachting wordt de Duitse postmarkt geliberaliseerd per 1-1-2008. Samen met de al geliberaliseerde postmarkt in het VK (al per 1-1-2006) ontstaat er met de Nederlandse markt een postmarkt die 50% van de EU vertegenwoordigt met kansen voor Nederlandse bedrijven in de beide andere landen. Het is dan ook niet nodig te wachten op de rest van Europa.
- De plenaire behandeling van het wetsvoorstel is begin april voorzien.

25 Ondernemerschapsbeleid

- Ondernemingen, maatschappelijke organisaties en instellingen en de mensen die daarin werken, verdienen het vertrouwen en de ruimte om zich voluit te kunnen ontplooiën.
- Zelfstandig ondernemerschap zal worden gestimuleerd. Het wordt gemakkelijker gemaakt om de overstap te zetten van werknemerschap naar ondernemerschap en omgekeerd. Het starten van een eigen onderneming ook naast de dienstbetrekking zal - mede fiscaal - worden gestimuleerd. Bijzondere aandacht zullen startende ondernemingen in oude achterstandswijken krijgen.

1. Inhoud

Nederland telt rond de 1 miljoen bedrijven. 99% hiervan is een Midden- en Kleinbedrijf. Nederland kent een ondernemersquote van 11,4% (aantal ondernemers als % van de beroepsbevolking). Dit is na Italië en Ierland het hoogste in Europa.

- In 2005 werden er 55.000 bedrijven gestart, een nieuw record. In het eerste halfjaar van 2006 zette de stijging door. Er werden 32.250 bedrijven gestart, een stijging van 10,7% t.o.v. het eerste halfjaar 2005. Een voorlopige schatting voor geheel 2006 komt op 62.000 starters. De overlevingskans voor jonge bedrijven is de laatste jaren licht afgenomen. Na vijf jaar bestaat nog exact de helft.
- In 2005 is het aantal faillissementen toegenomen. In het eerste halfjaar 2006 nam het aantal faillissementen voor het eerst in tijden weer af. Er werden 2.960 faillissementen geregistreerd, een daling van 8% t.o.v. dezelfde periode een jaar eerder.
- Ongeveer een derde van alle MKB-ondernemingen zal in de komende tien jaar overgedragen worden. De belangrijkste oorzaak is de toenemende vergrijzing. Ruim één op de vijf ondernemers is in Nederland momenteel ouder dan 55 jaar. In Nederland gaat het om ongeveer 15.000 bedrijven per jaar, goed voor bijna 200.000 banen.

Doelstelling van het huidige ondernemerschapsbeleid is tweeledig:

- een toename van het aantal ondernemers
- verhoging van de kwaliteit van het ondernemerschap.

2. Stand van zaken

- Na evaluatie van de durfkapitaalregeling (Tante Agaath regeling), de regeling Bijzondere Financiering en de Monitor 'Etnisch Ondernemerschap') zijn verbeteringen in gang gezet.
- Wetswijzigingen op het gebied van ondernemingsrecht (zoals nieuwe faillissementswet en flexibilisering en vereenvoudiging van het BV-recht) zijn gereed of in gang gezet (samen met Justitie).

- De afschaffing van de Vestigingswet ligt voor in het parlement;
- Daarnaast zijn de acties op het gebied van Onderwijs en Ondernemerschap, snelle groeiers en financiering uitgevoerd;
- Op allerlei deelterreinen zijn vervolgstappen gezet en nieuwe acties ingezet: Veilig Ondernemen, Nieuw Ondernemerschap, Internationaal Ondernemen en Administratieve Lasten en Regelgeving.
- Op 3 oktober jl. is voor het eerst de 'New Horizons Award' uitgereikt; een in 2006 ingestelde prijs ter promotie van Nieuw Ondernemerschap.

3. Toekomst

Speerpunten voor 2007 zijn het verhogen van de kwaliteit van ondernemerschap (mede n.a.v. de voorgenomen afschaffing van de Vestigingswet) en het groeivermogen van ondernemers. Specifieker:

- Oplossen knelpunten op het terrein van financiering, voorlichting en coaching.
- Pre-startfase: er wordt nadrukkelijker gekeken naar succes- en faalfactoren in deze fase.
- 'One-Stop-Shop' voor (startende) ondernemers. Betere en centrale informatievoorziening.
- Bedrijfsoverdracht: belangrijk wegens het verwachte stijgende aantal overdrachten i.v.m. de pensionering van de babyboom-generatie.

26 Kapitaalmarktpakket/Durfskapitaal

- Bestaande durfskapitaalregelingen zullen worden gebundeld en effectiever ingezet, gericht op een goede toegang tot de kapitaalmarkt voor starters en groeiende bedrijven. Ook de beschikbaarheid van micro-kredieten voor startende ondernemers wordt verbeterd.

1. Inhoud

De meest omvangrijke instrumenten om investeringen en groei in het MKB te stimuleren, zijn samengebundeld in het zogenaamde Kapitaalmarktpakket, een onderdeel van het basispakket voor ondernemers (Zie ook factsheet Innovatie). Het betreft:

- het borgstellingsbesluit MKB (BBMKB). Voor MKB-bedrijven die onvoldoende zekerheden hebben om een banklening te krijgen, kan EZ een garantie afgeven aan de banken. In 2006 is voor ongeveer € 550 mln aan garanties verstrekt. Daarmee worden leningen mogelijk gemaakt tot een bedrag van meer dan € 2 mld;
- de Groeifaciliteit (sinds nov 2006). Vooral voor MKB-bedrijven die fors willen groeien. Biedt een garantie van 50% op risicokapitaal (aandelen, achtergestelde leningen). Het garantiebudget loopt van € 85 mln in 2006 op tot € 170 mln in 2009. Bij een garantiebudget van € 170 mln kan per jaar € 340 mln aan extra risicokapitaal verstrekt worden. Dat risicokapitaal vergroot vervolgens de ruimte om bankleningen aan te trekken aanmerkelijk;
- de TechnoPartner Seed faciliteit (sinds 2005). Voor technostarters die door investeringsfondsen zijn geselecteerd op hoge groeipotentie en risicoprofiel. EZ investeert maximaal 50% mee in het fonds. Hiermee komt circa € 50 mln aan risicokapitaal per jaar beschikbaar;
- de Faciliteit Opkomende Markten (FOM). EZ garandeert via de FMO (middel)lange termijn financieringen aan lokale dochterondernemingen of joint ventures van Nederlandse bedrijven in opkomende markten resp. ontwikkelingslanden. De financiering bedraagt maximaal € 5 mln.

Bij bovenstaande instrumenten vraagt EZ een premie of deelt EZ in de winst. Daarom zijn de nettokosten op termijn gemiddeld enkele miljoenen per jaar per regeling. Overige aan het kapitaalmarkt verwante instrumenten (beide onlangs positief geëvalueerd):

- Tante Agaath-regeling. Een fiscale stimulans voor belastingplichtigen die achtergestelde leningen aan starters verstrekken;
- Business Angels Programma. Dit is gericht op promotie van en kwaliteitsverbetering bij investeringen van rijke particulieren in kleine bedrijven.

Belangrijkste betrokken partijen zijn de financiers (banken, participatiemaatschappijen en informal investors) en MKB-NL en VNO-NCW.

2. Stand van zaken

- BBMKB is positief geëvalueerd en verder vereenvoudigd. Het gebruik is fors gestegen van € 360 mln in 2004, maar € 479 mln in 2005 en ca € 550 mln in 2006. In 2005 en 2006 is daarom het garantieplafond verhoogd;
- Groeifaciliteit is in november 2006 gelanceerd;
- TechnoPartner Seed faciliteit verloopt succesvol, reeds 12 investeringsfondsen actief;
- De FOM is in mei verruimd. Uitbreiding van de financieringsmogelijkheden met participaties voor het MKB. Verruiming van de landenlijst naar alle opkomende markten resp. ontwikkelingslanden. Uitbreiding van de doelgroep met het grotere middenbedrijf, dat met vergelijkbare financieringsmogelijkheden kampt;
- Voor de Tante Agaath-regeling en de Business Angels is gezamenlijk met de banken en met MKBNL en VNO-NCW een voorlichtingscampagne opgezet.
- Met de EVD is een webdossier 'MKB & Financiering' opgezet op de website Internationaalondernemen.nl. Dit webdossier bevat specifieke informatie voor Nederlandse mkb-ers, die willen exporteren, internationaal willen uitbreiden of een joint-venture willen aangaan.
- Vanuit het Innovatieplatform is aandacht gevraagd voor de financiering van het innovatieve MKB;
- In november 2006 heeft de Minister van EZ het startsein gegeven voor Alternext: een aandelenbeurs voor middelgrote en kleine bedrijven.
- December 2006 heeft de door de Staatssecretaris van EZ ingestelde expertgroep financiering Kleine en Middelgrote Ondernemingen een advies uitgebracht over de knelpunten die op dit punt nog bestaan. Aandacht wordt gevraagd voor:
 - kleine kredieten.
 - achtergestelde leningen;
 - betere voorlichting over financiering voor MKB bedrijven;
 - de randvoorwaarden (fiscaal en juridisch) voor participatiemaatschappijen en informal investors.
- Een nieuw aandachtspunt zijn de microkredieten: kleine (startende) ondernemers in Nederland ondervinden belemmeringen bij het verkrijgen van kleine kredieten (tot ongeveer €25.000). Op 29 januari 2007 is door Staatssecretaris EZ de Raad voor Microfinanciering in Nederland geïnstalleerd. Voorzitter van deze Raad is jhr. drs. D. (Diederik) Laman Trip, oud VN-adviseur microkredieten. Voor de opzet van een kenniscentrum microfinanciering zijn offertes uitgezet.

3. Toekomst

- BBMKB: Banken en MKB-NL hebben gevraagd om een verhoging van het garantiebudget;
- Voorlichting over financiering voor MKB: Uitvoeren van de aanbevelingen van de expertgroep;
- Een reactie op de adviezen van de expertgroep financiering en het Innovatieplatform;
- Onderzoek naar de wenselijkheid van faciliteiten om meer investeringen door informal investors uit te lokken.

- Microkredieten: nadere bepaling van inzet EZ op basis van verder onderzoek naar de behoefte aan microfinanciering in Nederland en een landelijke regeling om de continuïteit en toegankelijkheid voor kleine ondernemers te waarborgen?

Durfskapitaal/Private Equity

- De minister van Economische Zaken heeft eind augustus zijn zorgen geuit over de vraag of in de verhouding tussen aandeelhouders en bedrijven de balans niet te zeer is doorgeschoten in de richting van de korte termijn ('quick win') ten koste van de lange termijn (het bedrijfsbelang), naar aanleiding van de toenemende activiteiten van private equity fondsen en hedge funds.
- De minister heeft in september gesprekken gevoerd met alle betrokkenen in de discussie (aandeelhouders, bestuurders, commissarissen, vakbonden, deskundigen) en zijn politieke conclusies uitgesproken tijdens het Stibbe-congres "Barbarians at the dikes?". Daarin schetst hij de voordelen en risico's van private equity en hedge funds en noemt hij een aantal aandachtspunten. Namelijk de verlaging van de Wmz-drempel⁴ van 5 naar 3%, het bekend maken van de motieven van aandeelhouders, het vergemakkelijken van de toegang tot de Ondernemingskamer voor bedrijven.
- Hij heeft samen met de ministers van Financiën en Justitie een aantal vragen gesteld aan de Commissie Frijns, voor een tweede rapport over de naleving van de Nederlandse Corporate Governance Code. De vragen zijn met name gericht op het vergroten van de transparantie, het stimuleren van de dialoog tussen aandeelhouders en vennootschap en het bevorderen van lange termijn aandeelhouderschap.
- De discussie hangt ook samen met de behandeling van het wetsvoorstel implementatie overnamebodrichtlijn. Het wetsvoorstel is in oktober aangenomen in de Tweede Kamer zonder de oorspronkelijke regeling dat aan certificaathouders te allen tijde een stemvolmacht kan worden verleend. De Kamer heeft besloten dit te schrappen op voorstel van CDA/PvdA. Certificering blijft daarmee als beschermingsconstructie wettelijk toegestaan.

⁴ Wmz = Wet Melding Medezeggenschap

27 Ondernemerschap in Onderwijs

- In het onderwijs krijgt ondernemerschap meer aandacht. Opname in het studieprogramma van het vak ondernemerschap wordt bevorderd. Samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven wordt gestimuleerd om een betere aansluiting van het onderwijs met de beroepspraktijk te bewerkstelligen.

1. Inhoud

Slechts 33% van de Nederlanders geeft de voorkeur aan ondernemerschap boven een baan in loondienst (45% in EU-15 en 61% in de VS). Bijna 22% van de studenten in het hoger onderwijs wil binnen vijf jaar een eigen bedrijf starten. De ondernemerszin onder studenten in Nederland blijft hiermee achter bij het gemiddelde in de EU.

Doel is om onderwijsinstellingen te stimuleren binnen het onderwijsaanbod aandacht te besteden aan ondernemerschap in den brede. Ook moet de interactie tussen onderwijsinstellingen en ondernemers verder toenemen.

2. Stand van zaken

- In 2004 is het actieprogramma onderwijs en ondernemerschap door EZ en OCW uitgebracht. Dit bevat diverse acties, zoals de verspreiding van good practices, prestatieafspraken, onderwijsinstelling als incubator, ondernemende student/deelnemer en ondernemende docent.
- In 2005 is het partnership Leren Ondernemen daaruit voortgekomen. Het partnership is een krachtenbundeling van partijen die actief zijn op het gebied van Ondernemerschap en Onderwijs. Zij stellen zich ten doel het ondernemerschap in Nederland te stimuleren door hier meer aandacht voor te creëren in het onderwijs. Voorbeelden daarvan zijn ondernemersopdrachten voor docenten, ondernemersopdrachten voor studenten/leerlingen, ondernemers voor de klas en ondernemerschap in het curriculum.

In de FES-ronde 2006 is € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor:

- Het versterken van het partnership Leren Ondernemen door het verschaffen van zaaikapitaal. De initiatieven richten zich op het creëren van eigentijdse leeromgeving, lesmateriaal en -methode voor ondernemerschap, professionalisering van de leraren, versterken van de wisselwerking tussen de scholieren, ondernemers en docenten en erkennen van ondernemerschap in het onderwijs. Nadruk zal hierbij liggen op een programmatische aanpak in het primair en voortgezet onderwijs.
- Het faciliteren van de oprichting van een beperkt aantal Centers of Entrepreneurship (CoE's) bij universiteiten en hogescholen in Nederland. CoE's richten zich op het regisseren, organiseren en faciliteren van multidisciplinair en instellingsbreed onderwijs met als doel binnen de gehele onderwijsinstelling en tussen onderwijsinstellingen ondernemerschap te stimuleren.

3. Toekomst

- Toekenning van de eerste subsidies Centres of Entrepreneurship via het subsidieprogramma Onderwijs en Ondernemerschap
- Toekenning van de eerste onderwijsbrede projecten, met nadruk op het primair- en voortgezet onderwijs, via het subsidieprogramma Onderwijs en Ondernemerschap.
- Jaarcongres Partnership Leren Ondernemen.
- Nulmeting onderwijs en ondernemerschap in Nederland: hoe presteert Nederland op het gebied van onderwijs en ondernemerschap.

28 Aanpak regeldruk en administratieve lasten

- Het project vermindering regeldruk bedrijven zal worden gecontinueerd: de inzet is een nieuwe tranche van 25% reductie administratieve lasten.

1. Inhoud

Teveel aan overheidsregels belemmeren de ruimte om te ondernemen en beperken de economische dynamiek. Om het ondernemersklimaat in Nederland te verbeteren lopen er diverse projecten om de regeldruk te verminderen:

- a. Reductie administratieve lasten (AL) met een kwart;
- b. Aanpak strijdige regels;
- c. Commissie Stevens;
- d. Aanpak nationale koppen op Europese regels;
- e. Sectorale actieplannen;
- f. Nalevingskosten/Bedrijfseffectentoets;
- g. Samenwerkende inspecties/Eenduidig toezicht;
- h. ICTAL
- i. Vereenvoudiging vergunningen (zie aparte factsheet).

2/3. Stand van zaken / toekomst

a. AL en merkbaarheid

De AL-reductie-operatie laat goede kwantitatieve resultaten zien: de 25% vermindering t.o.v. 1997 wordt eind 2007 gehaald (zelfs 25,9%). Toch geven bedrijven aan dat ze nog te weinig merken van de vermindering van regeldruk. Deels komt dat doordat regeldruk breder is dan alleen de administratieve last (de tijd die men kwijt is met het verrichten van verplichte administratieve handelingen). Het gaat o.a. ook om nalevingskosten, strijdigheid van regels, doorlooptijden, en de kwaliteit van de dienstverlening door de overheid.

b. Strijdige regels

Bij het project Aanpak Strijdige Regels is gebleken dat de kern van het probleem niet altijd ligt bij de wetten, regels en vergunningen zelf, maar vaak bij de wijze waarop deze worden toegepast, bijvoorbeeld door (gemeentelijke) inspectiediensten. Met een gezamenlijke aanpak, vastgelegd in convenanten, helpen EZ en gemeenten elkaar bij een eenduidige toepassing. Om de resultaten voor ondernemers merkbaar te maken worden veel voorkomende strijdige regels en misverstanden uitgelegd in kleine boekjes. Het 'Kompas' voor Horeca en Detailhandel is gereed, de kompassen voor verblijfsrecreatie en brandweer zullen in 2007 volgen.

c. Commissie Stevens

De Commissie Stevens is in 2004 ingesteld om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan het kabinet over vermindering van regeldruk. De commissie heeft op 12 februari 2007 haar eindrapport gepresenteerd in aanwezigheid van de staatssecretaris van Economische Zaken, mw Jongerius (FNV) en de heren Rinnooy Kan (SER), Wientjes (VNO) en Hermans (MKB-NL). Het kabinet zal hierop een reactie maken.

d. Nationale koppen

Een hardnekkige klacht van het bedrijfsleven is dat Nederlandse wetgeving vaak strenger is dan volgens de Europese richtlijnen noodzakelijk is: Nederland plaatst op Europese regels dan een “nationale kop”. Nationale koppen kunnen een concurrentienadeel opleveren voor Nederlandse bedrijven ten opzichte van het buitenland. De eerste inventarisatie in 2005, n.a.v. meldingen uit het bedrijfsleven, leverde weinig evidente koppen op. De rapportage over de tweede koppenronde komt eind februari 2007 uit. Vervolgens wordt in samenwerking met de relevante departementen en de aanmelders gekeken naar mogelijkheden om de geconstateerde koppen te slechten. Over de uitkomsten hiervan wordt de Tweede Kamer voor de zomer geïnformeerd.

e. Sectorale actieplannen

Om merkbaar iets te doen en meer maatwerk te kunnen leveren, verschuift de focus van een generieke aanpak van regeldruk naar een meer sectorgerichte aanpak. Er is een sectorplan voor de Horeca, binnenkort volgen sectorplannen voor de industrie en de detailhandel.

f. Bedrijfseffectentoets en nalevingskosten

Voorkomen is beter dan genezen: om de effecten van nieuwe regels voor het bedrijfsleven in beeld te krijgen, wordt deze met de Bedrijfseffectentoets (BET) vooraf in kaart gebracht. De BET is nu versterkt met een digitale applicatie waarmee de nalevingskosten van regelgeving systematisch in beeld kunnen worden gebracht. De BET bevat ook een afwegingskader voor nieuwe vergunningen.

g. Inspecties en toezicht

Het project Eenduidig Toezicht is totstandgekomen na de Kamerbreed gesteunde motie-Aptroot (VVD) waarin werd gevraagd om één Rijksinspectie per 1 januari 2009. Het kabinet heeft daarop een aanpak langs twee lijnen voorgesteld:

- Het organiseren en waar mogelijk integreren van toezicht in zgn. domeinen, zodanig dat bedrijven in de praktijk met één gezicht van toezicht (frontoffice) te maken hebben;
- Het versterken van het Beraad van Inspecteurs-generaal om de samenwerking vorm te geven.

Om deze aanpak concreet te maken zijn hieraan twee kwantitatieve doelstellingen gekoppeld:

- Een beperking van controlebezoeken aan MKB-bedrijven tot maximaal twee keer per jaar;
- Een algehele vermindering van de inspectielast voor bedrijven met 25%. De Minister voor BVK is eerstverantwoordelijk voor dit project.

i. ICTAL

- Van 2003 t/m 2005 is onder regie van EZ het programma ICT & Administratieve Lastenreductie (ICTAL) uitgevoerd. Doel van het programma was de bouw van een aantal generieke ICT-voorzieningen die kunnen

worden ingezet in het berichtenverkeer tussen overheid en bedrijfsleven.⁵ Dit moet er toe leiden dat dat verkeer efficiënter verloopt en dat overheden meer gebruik maken van reeds aanwezige informatie.

- Thans vindt nadere uitwerking plaats van de activiteiten die EZ, samen met anderen, wil ondernemen in vervolg op het programma ICTAL, waarbij de ambitie is dat een bedrijf in 2010 alle daartoe in aanmerking komende zaken met de overheid elektronisch kan afdoen, zonder een aparte administratie te moeten voeren. Daarbij wordt tevens voorzien in gestructureerd overleg met het bedrijfsleven, onder meer over implementatie-aspecten van de e-overheid en privaat medegebruik van e-overheid voorzieningen.

⁵ Het gaat dan om het Bedrijvenloket, het Basisbedrijvenregister en de Overheidstransactiepoort (elektronisch postkantoor van de overheid).

29 Vereenvoudiging Vergunningen

- De procedure van vergunningverlening voor bedrijven wordt - door bundeling van vergunningen en ruime toepassing van het instrument van de *lex silentio positivo* - zo aangepast dat vergunningen aanzienlijk sneller worden verleend.

1. Inhoud

Het bedrijfsleven klaagt over de complexiteit, lange doorlooptijden en ontoereikende dienstverlening bij vergunningverlening. Er is een ministeriële stuurgroep o.l.v. MP en een gemengde stuurgroep o.l.v. SG EZ ingesteld om de problemen op te lossen. Externe partijen die betrokken zijn bij dit project: VNO-NCW, MKBNL, LTO NL, VNG, IPO, UvW⁶, en andere ministeries.

2. stand van zaken

a. Lex Silencio (LS)

- Voor toepassing LS positivo heeft vorig kabinet een aantal voorwaarden geformuleerd: er mogen geen (ernstige) maatschappelijke risico's ontstaan, rechten van derden mogen niet worden geraakt, het moet duidelijk zijn wat de rechten en plichten van de vergunningverkrijger zijn.
- Doorlichting van de vergunningstelsels heeft 22 voorstellen voor LS opgeleverd. Raad van State heeft bij eerste implementatievoorstellen bezwaren aangedragen. EZ gaat RvS vragen om nadere toelichting/invulling.
- Op grond van het coalitieakkoord zullen departementen en andere overheden opnieuw naar hun stelsels moeten kijken om tot een ruime toepassing van de LS te komen. Mogelijkheden voor verdere toepassing LS liggen onder meer op terrein bouw, vervoer, terrasvergunning, landbouw.

b. Overige acties

- In 2006 zijn voornemens geformuleerd tot vermindering van het aantal rijksvergunningen met 42% (ca 1,17 mln minder vergunningen per jaar) en vergunningstelsels met 22% (ca. 248 stelsels minder).
- Implementatie op koers. Planning: meeste zijn eind 2007 geïmplementeerd dan wel bij Tweede Kamer ingediend. Voorbeeld: Begin 2007 activiteiten AmvB i.h.k.v. Wet milieubeheer: 37.000 bedrijven hoeven geen milieuvergunning meer te hebben. Begin 2008 treedt de omgevingsvergunning in werking. Dat leidt tot stroomlijning van alle vergunningen rond milieu, ruimte en bouwen en tot sterke vereenvoudiging en versnelling van vergunningverlening.
- Er lopen drie pilots op terrein van concernbenadering: De pilot van de Gasunie is afgerond. Alle contacten tussen Gasunie en de overheden worden via twee loketten geleid: loket overheid en loket Gasunie. De pilots Corus en detailhandel zijn in uitvoering.
- De samenwerking Rijk en VNG is geïntensiveerd. Er is een interbestuurlijke Taskforce op topambtelijk niveau gestart o.l.v. Wallage. Deze is verbonden aan het overhedenoverleg (bestuurlijk niveau). EZ neemt deel en betaalt mee.

⁶ UvW= Unie van Waterschappen

- Per oktober 2006 wordt bij voorgenomen regelgeving met vergunningplicht eerst noodzaak van het vergunningensysteem getoetst. De Bedrijfseffectentoets is hierop aangepast.
- Verzamelwet vergunningen is ingediend bij Tweede Kamer: versnelling van regeldrukimplementatie voor 14 relatief eenvoudige wetswijzigingen van zes verschillende departementen.

3. Toekomst

- Fundamentele verkenningen. In de verkenning wordt vanuit een ‘greenfield’ situatie gekeken naar nut en noodzaak van regelgeving en vergunningen op basis van ons huidige inzicht borging essentiële publieke belangen. Doel: voorstellen ontwikkelen gericht op aanzienlijke vereenvoudiging. Twee aanpakken klaar om te starten: bouwprojecten en transportbelemmeringen goederenvervoer. Voor beide onderwerpen wordt, samen met VROM en VenW, een commissie onder een onafhankelijke voorzitter ingesteld. Inzet: zomer 2007 advies gereed.
- Gemeenten. Vermindering en vereenvoudiging op lokaal niveau is belangrijk aandachtspunt. De herziening van de model-APV⁷ zal medio 2007 tot resultaten leiden. EZ biedt gemeenten procesondersteuning aan bij doorlichting van autonome vergunningstelsels. Verdere financiële ondersteuning is in de maak. Ook zijn er convenanten met groepen steden (“31 grote steden en Almere”, Delft, “Oost Groningen en de Veenkoloniën”, “Noordzeekanaal”). Inzet is meer van deze convenanten af te sluiten. Sommige gemeenten vormen best practises:
 - Leiden; horeca ondernemers hoefden maar één vergunning aan te vragen voor het Leidens Ontzet.
 - West-Brabant; onderzoek bij elf gemeenten: zij kunnen met ruim 200 vergunningen en 10.0000 formulieren minder volstaan: de helft van het huidige aantal. Gemeenten pakken aanbevelingen op.
 - Eindhoven; de huidige 120 vergunningstelsels worden teruggebracht tot 38.
- Dienstverlening bevoegd gezag. Opstellen en uitvoeren van een actieplan ter vergroting van de dienstverlening van het bevoegd gezag: tijdige besluitvorming; betrokken, transparante en rechtvaardige behandeling van bedrijven.
- Domeinaanpak. Aanpakken 25 voor ondernemers belangrijke domeinen waar regeldruk die bedrijfsactiviteiten ernstig belemmeren.

⁷ APV=Algemene Plaatselijke Verordening

Het oneigenlijke gebruik van de toerismebepaling in de Winkeltijdenwet ter verruiming van het aantal koopzondagen wordt tegengegaan.

1. Inhoud

De huidige Winkeltijdenwet is in 1996 in werking getreden. Hiermee is de avondopenstelling tot 22.00 uur op werkdagen (maandag t/m zaterdag) voor alle winkeliers toegestaan en is gemeenten individueel de mogelijkheid geboden maximaal 12 koopzondagen per jaar aan te wijzen. Gemeenten met een 'toeristisch regime' kunnen meer koopzondagen aanwijzen. Er is in 1996 bewust gekozen voor de combinatie van centrale en decentrale bevoegdheden, omdat de behoeften aan winkelopening buiten de centraal afgebakende uren lokaal sterk verschillen en de mogelijkheden daartoe daarom het best lokaal kunnen worden afgewogen. Met de wet is het maximum aantal openingsuren verhoogd van 65 tot 96 uur (exclusief zondagen).

2. Stand van zaken

De Winkeltijdenwet (WTW) is eind 2005 geëvalueerd. Uit het rapport (jan. 2006), maar ook uit het debat in de Tweede Kamer en de beperkte maatschappelijke discussie die plaatsvindt blijkt dat alle aandacht is gericht op het koopzondagenbeleid: Hoeveel vrijheid moeten gemeenten en/of ondernemers krijgen op zondag? De globale conclusies van het onderzoeksrapport zijn:

- Ondernemers vinden over het algemeen dat de WTW voldoende ondernemersvrijheid biedt;
- Grootwinkelbedrijf heeft behoefte aan verdere liberalisering;
- Meerderheid consumenten vindt dat WTW goed aansluit bij nieuwe arbeids- en leefpatronen;
- Economische effecten op welvaart en werkgelegenheid positief, maar nog niet scherp;
- Verstoring van concurrentieverhoudingen op zondag;
- Veel gemeenten in de knel op zondag door maximum van 12 doordat wensen van ondernemers uiteen lopen.

EZ heeft zich in de evaluatie laten adviseren door een Klankbordgroep met daarin vertegenwoordigers van MKB Nederland, Raad Nederlandse Detailhandel, Centraal Bureau Levensmiddelen, Consumentenbond, Vereniging Nederlandse Gemeenten en de vakbonden FNV en CNV. Dit is de kwaliteit van het onderzoek ten goede gekomen en heeft gezorgd voor draagvlak voor het onderzoeksrapport. De Klankbordgroep is echter niet tot een gezamenlijk advies aan EZ gekomen, omdat de belangen te zeer uiteenlopen.

- De ondernemers zijn onderling verdeeld. De wensen van grotere en kleinere bedrijven verschillen, maar ook tussen en branches en regio's zijn er verschillen. MKB Nederland wijst in zijn standpunt vooral op belang van een gelijk speelveld tussen ondernemingen die wel op zondag open mogen zijn en ondernemingen die dat niet mogen.

- Gemeenten willen graag volledige decentralisatie van het koopzondagenbeleid.
- Vakbonden zijn tegen verruiming van het aantal koopzondagen.
- De consumentenbond waardeert de toegenomen keuzevrijheid (door koopzondagen) voor consumenten.

3. Toekomst

- De SGP en SP hebben op 21 december 2006 het tijdens de begrotingsbehandeling aangekondigde initiatiefwetsvoorstel ingediend, dat beoogt het gebruik van het 'toeristisch regime' te beperken.
- De Staatssecretaris heeft alle gemeenten in december 2006 per brief geïnformeerd over de mogelijkheden tot strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving van de WTW.
- De Tweede Kamer verwacht van het nieuwe kabinet een standpunt ten aanzien van de evaluatie. In het RA staat opgenomen dat het oneigenlijke gebruik van de toerismebepaling ter verruiming van het aantal koopzondagen zal worden tegengegaan.

31 Energie-intensieve industrie (“traject Van Duyne”)

1. Inhoud

- De grootverbruikers van energie vroegen juni 2005 overheidssteun, omdat zij te lijden hebben onder de sterk gestegen elektriciteitsprijs. Er is een consortium gevormd, waarbij negen bedrijven zich hebben aangesloten en dat sinds oktober 2005 o.l.v. de heer Van Duyne (oud topman Corus) onderhandelt over een langjarig stroomcontract (waarde 8 à 9 miljard). (Inmiddels is de heer Van Duyne opgevolgd door de heer Dopper - oud topman DSM).
- Het consortium bestaat uit de metaalbedrijven Aldel, Alcan/Pechiney, Kollo en Zinifex-Budel, die het meest getroffen zijn, en de chemiereuzen Akzo-Nobel, Dow, DSM, Sabic en het staalbedrijf Corus. De samenstelling van het consortium kan nog wijzigen; dit is een zaak van het consortium zelf.

2. Stand van Zaken

- De onderhandelingen over een raamcontract met twee aanbieders zijn in september 2006 op hoofdlijnen afgerond.
- Voor de lange termijn is een nieuwe kolencentrale basis voor het stroomcontract en voor de korte termijn (de bouwtijd van ca 5 jaar) zal de elektriciteit uit de bestaande centrales geleverd worden. Er is dus sprake van een overbruggingsperiode van ca. 5 jaar, waarin de lage prijzen van kolencontract nog niet voor het consortium beschikbaar zijn.
- In zijn brief van 17 oktober 2006 (28240 nr 61 en bijlage) heeft de minister van Economische Zaken namens het kabinet aangegeven het consortium op drie punten tegemoet te komen.
 1. Het consortium werkt aan de opzet van het garantiefonds. Uit dit fonds kunnen de bedrijven in de overgangsperiode geld lenen, dat zij terugbetalen in de periode met lage kolenstroom. Het kabinet is bereid een rijksgarantie te verstrekken voor dit garantiefonds onder de voorwaarde dat de garantie maximaal 80% bedraagt en het fonds geheel marktconform wordt opgezet.
 2. Voorts werkt het consortium aan de invoer van elektriciteit van een Duitse leverancier, waartoe in extra capaciteit van de interconnectie wordt geïnvesteerd. Gedurende de overgangsperiode is het kabinet bereid het consortium een ontheffing te verlenen van de plicht tot het veilen van deze nieuwe interconnectiecapaciteit; de EU-regels bieden hiertoe de ruimte.
 3. Tenslotte zoekt het consortium duidelijkheid omtrent het CO₂-beleid na 2012. Voor een contract op de langere termijn is de kostprijs van de stroom uit een nieuwe centrale immers sterk afhankelijk van de allocatie van CO₂-rechten. Het kabinet heeft in bovengenoemde brief aangegeven primair te streven naar een gelijk Europees speelveld op dit punt. Nederland streeft ernaar de EU-richtlijn Emissiehandel zodanig te wijzigen dat de grootgebruikers direct CO₂-rechten kunnen ontvangen op basis van hun elektriciteitsgebruik. Als dit mogelijk is geworden, zal het

kabinet een equivalent van 80% van emissierechten voor de nieuw te bouwen kolencentrale voor een periode van 10 jaar te verstrekken aan de grootgebruikers verstrekken.

In dit kader heeft het kabinet de EU-Commissie eerder dit jaar ook gewezen op de marktversturende werking van een aantal bepalingen in het Duitse Allocatieplan. De EU-Commissie heeft inmiddels deze bepalingen in het Duitse Allocatieplan afgekeurd.

NB: Elk van deze drie maatregelen behoeft de instemming van de EU-Commissie.

3. Toekomst

- Het consortium werkt samen met de overheid aan de spoedige uitwerking daarvan. Bij het ondertekenen van een raamcontract van langjarige stroomcontracten wenst het consortium zoveel mogelijk duidelijkheid te hebben over de concrete invulling van deze toezeggingen.

Kennis en innovatie

Een gezonde dynamische economie kan niet zonder ontwikkeling van hoogwaardige kennis en toepassing daarvan. Nieuwe processen, producten en diensten zijn een voorwaarde voor het behoud van een sterke concurrentiekracht en gezonde economische groei.

Vernieuwing en dynamiek zijn de ingrediënten die de Nederlandse economie nodig heeft om sterk en concurrerend te zijn. Bedrijven die hun concurrentiekracht willen verbeteren, zullen hun producten en processen continue moeten vernieuwen. En moderne economieën concurreren vooral op kennis en innovatie en zijn afhankelijk van constante vernieuwing van producten, diensten en processen.

Versterking van het innovatievermogen vormt een belangrijk onderdeel van de Lissabon-agenda, waarin staat dat Europa in 2010 de meest dynamische en concurrerende kenniseconomie van de wereld moet zijn. Als Nederland tot de Europese top wil gaan behoren op kennisterrein dan moet er worden geïnvesteerd in kennis en innovatie. EZ stelt een samenhangende mix van financiële en niet-financiële instrumenten ter beschikking om ondernemers uit te dagen tot topprestaties.

Het innovatiebeleid van EZ is gericht op twee sporen (nota Sterke basis voor topprestaties, Kamerstukken II, 2004-2005, 29800 XIII, nr 73):

1. **Basispakket:** generieke maatregelen, gericht op vernieuwingsvermogen van alle bedrijven.
2. **Programmatisch pakket:** stimuleren van innovatiezwaartepunten die kansrijk zijn voor de toekomst.

32 Basispakket innovatie (WBSO, vouchers, launching customer)

- Aan innovatie wordt een impuls gegeven door versterking van de WBSO-regeling en een uitbreiding van de innovatievouchers.
- Het MKB zal de komende kabinetsperiode meer aandacht en accent krijgen. De positie van het MKB wordt bevorderd door ruimere toegang tot innovatiesubsidies, innovatievouchers en overheidsopdrachten.
- De mogelijke bevordering van nieuwe innovatieve technieken zal bij aanbestedingen door het Rijk worden meegewogen. De positie van de overheid als launching customer zal worden versterkt.

Het basispakket bevat de instrumenten waarmee ondernemers - met name het MKB - advies en informatie kunnen inwinnen bij diverse organisaties over innovatie. Het basispakket omvat tevens instrumenten gericht op nieuwe exportmarkten en het kapitaalmarktpakket (zie aparte factsheets).

Uitgangspunten van deze instrumenten zijn:

- De vraag van de ondernemer bepaalt het aanbod.
- Laagdrempeligheid.
- Lage verkrijgingskosten.

WBSO:

- De WBSO voor de fiscale stimulering van Speur- en Ontwikkelingswerk is bij uitstek een instrument dat door het MKB gebruikt wordt bij innovatie.
- De doelgroep van de WBSO zijn alle bedrijven die aan S&O doen of gaan doen. Met ongeveer 15.000 aanvragen en een totaal budget van 425 miljoen Euro in 2007 is het de grootste technologiestimuleringsregeling in Nederland. Het MKB (tot 250 werknemers) ontvangt ongeveer 70 % van het totale budget.
- Per 1 januari 2006 is meer procesinnovatie voor WBSO in aanmerking gekomen. Tevens is per 1 januari 2006 de uitvoering van de WBSO verder vereenvoudigd. Ondernemers kunnen vanaf die datum meerdere keren per jaar WBSO aanvragen. De zogenoemde eindafrekeningsaangifte is komen te vervallen.
- De regeling wordt door SenterNovem uitgevoerd (voorheen ook door Belastingdienst). Daarmee wordt tegemoet gekomen aan een langgekoesterde wens van het bedrijfsleven, namelijk één uitvoeringsinstantie voor de WBSO.
- Voorjaar 2007: afronding evaluatie WBSO.

Innovatievouchers

- Met een innovatievoucher kan een MKB-ondernemer een kennisvraag uitzetten bij een publieke kennisinstelling naar keuze. In mei 2006 is - na een aantal pilots - de definitieve regeling voor innovatievouchers gepubliceerd.
- In 2006 zijn 3000 kleine en 3000 grote vouchers verstrekt. Een kleine voucher is € 2.500,- waard en kan éénmalig worden verkregen. Grote vouchers zijn € 7.500,- waard en worden éénmaal per jaar aan een MKB-ondernemer verstrekt. Ondernemers moeten bij de grote vouchers 1/3 van de totale projectkosten zelf bekostigen. De overheid draagt dus maximaal € 5.000,- .

- In 2007 kunnen er - net zoals in 2006 - (maximaal) 6000 worden verstrekt. Effectmeting CPB Innovatievouchers komt beschikbaar in februari 2007. Publicatie subsidieregeling Innovatievouchers voorzien in 2007

Innovatieprestatiecontracten

- De Innovatieprestatiecontracten (IPC's) zijn bedoeld om op meerjarige basis en met meer ruimte voor vraagsturing de MKB'er aan te zetten tot innovatie. Met een IPC worden groepen MKB-bedrijven met behulp van een penvoerder collectief aangezet tot het uitvoeren van hun eigen meerjarige innovatieplan. Samenwerking en kennisoverdracht spelen hierbij een belangrijke rol.
- In 2006 zijn verschillende pilots InnovatiePrestatieContracten tot stand gebracht, onder meer de creatieve industrie, de Metaalunie, en de Bouwsector. Na de pilots is de regeling per 1 januari 2007 in werking getreden. In december 2007 worden de IPC's geëvalueerd.

Small Business Innovation Research

- Het 'Small Business Innovation Research' (SBIR) programma is een Amerikaans model waarbij de overheid opdrachten voor innovatief onderzoek specifiek uitbesteedt bij het MKB.
- Vier departementen werken samen in een pilot aanpak: LNV, Defensie, V en W en EZ. Actief betrokken zijn tevens VROM en OCW. Ook TNO en STW experimenteren met de aanpak. Voorjaar 2007 evaluatie/monitoring pilots bij de departementen.
- In september 2007 kan worden besloten over structurele invoering van SBIR (samen met andere departementen en kennisinstellingen als NWO, TNO en GTI's).

Launching Customer

- Op 14 juni 2006 is de kabinetsbrief 'De Overheid als Launching Customer' naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze brief wordt aangegeven dat de overheid als aanbesteder een bijdrage kan leveren aan innovatie in de marktsector door het stellen van uitdagende eisen aan leveranciers. Dit vraagt dat de overheid een bewustere afweging maakt over het inzetten van inkoop- en aanbestedingsbeleid voor innovatie.
- In het actieplan staat aangegeven hoe knelpunten als onvoldoende bewustzijn, te weinig kennis, gebrekkige coördinatie en te weinig best practices aangepakt worden.
- medio 2007 tussenrapportage over de voortgang inzake het actieplan Launching Customer naar de Tweede Kamer.

33 Programmatisch pakket innovatie

- Kansrijke initiatieven en betekenisvolle sectoren in de Nederlandse economie zullen mede vanuit het kennis- en innovatiebeleid gericht worden ondersteund, in het kader van de zogenaamde sleutelgebiedenaanpak.

Naast het generieke innovatiebeleid (basispakket) wordt een gerichte aanpak voorgestaan op die innovatiethema's en gebieden waar Nederland (ook) in de toekomst concurrerend kan zijn. EZ wil bedrijven en kennisinstellingen aansporen tot topprestaties en gerichte (private) investeringen uitlokken in gebieden die een stevige impact hebben op het groeivermogen van de Nederlandse economie. Het programmatische pakket wordt gekenmerkt door kiezen voor excellentie, vraagsturing en maatwerk. Het voortouw ligt bij de bedrijven zelf. De overheid stimuleert en faciliteert.

Innovatieprogramma's

Binnen de sleutelgebieden van het Innovatieplatform (Hightech Systemen & Materialen (HTSM), Flowers & Food, Water, Creatieve Industrie, Pensioenen en Verzekeringen en Chemie) is een aantal programma's ontwikkeld. Deelnemers bepalen gezamenlijk hun visie en strategische agenda. Programma's omvatten niet alleen harde R&D-projecten, maar zijn ook gericht op het ontwikkelen van menselijk kapitaal, stimuleren van het MKB en start-ups en toepassen en vermarkten van kennis.

- In juni 2006 is als pilot het programma Point One (nano-elektronica en embedded systemen) gestart.
- In september 2006 is het pilotprogramma op het gebied van Food & Nutrition gelanceerd voor de voedingssector met regionale sterktes rond Wageningen en Maastricht.
- Het programma Watertechnologie is gelanceerd op 28 september 2006 (met een onderdeel technologisch topinstituut (TTI) Water) .
- Net als vorig jaar wordt het komende jaar samen met OCW het programma voor de creatieve industrie uitgevoerd.
- Er is gestart met het maken van de InnovatieOmnibusregeling, dat is het juridische kader op basis waarvan de innovatieprogramma's financieel worden ondersteund. (Begin 2008 treedt de definitieve InnovatieOmnibus regeling in werking)
- De Regiegroep Chemie heeft een businessplan opgesteld voor het sleutelgebied Chemie. Op basis van dit plan wordt nu een programma uitgewerkt. In dit kader wordt tevens de toekomst van bestaande initiatieven, zoals DPI (polymeren), ACTS ((bio)katalyse), B-Basic (Industriële biotechnologie) en DSTI (scheidingstechnologie) gezien.
- Bij het stimuleren van programmatische samenwerking wordt ook de aansluiting met de internationale programma's gezocht. Het gaat dan om de aansluiting op bijvoorbeeld KP7, Eureka, Eurostars en de start van de Joint Technology Initiatives (JTI's) (Nanotechnologie (Artemis) en Embedded Systems (Enniac) en European Technology Platforms (ETP's).

De Strategische Adviescommissie (SAC), o.l.v. de heer Rinnooy Kan, beoordeelt de innovatieprogramma's inhoudelijk volgens een vaste set criteria. In januari

2007 zijn vier **nieuwe innovatieprogramma's aan de SAC** voorgelegd, te weten voor: Maritiem, Life Sciences en Gezondheid, Automotive en Chemie. Uiteindelijk beslist de Minister van Economische Zaken.

Uitdagingsfaciliteit

Sommige excellente snel groeiende MKB-bedrijven ontwikkelen innovatieprojecten die grote commerciële en groeikansen hebben, die niet goed onder de innovatieprogramma's passen. Vaak gaan deze projecten de financiële draagkracht van de onderneming te boven en het aantrekken van externe financiering is moeilijk is. Voor deze bedrijven is de Uitdagingsfaciliteit bedoeld. Deze kredietregeling is in februari 2006 gepubliceerd. Bedrijven kunnen 35% van de ontwikkelingskosten vergoed krijgen, tot een maximum van één miljoen euro. Over 2006 en 2007 is een budget van € 25 mln. beschikbaar.

34 Verbeteren kennispositie Nederland

- Een goede samenwerking en uitwisseling tussen universiteiten, hogescholen, kenniscentra en het bedrijfsleven komt het innoverende vermogen van onze economie ten goede. Hier ligt een belangrijke maatschappelijke verantwoordelijkheid van instellingen in het (beroeps)onderwijs en van werkgevers.

Onder meer het **Innovatieplatform** heeft bruikbare adviezen opgeleverd om de kennispositie van Nederland te verbeteren, zodat Nederland binnen afzienbare termijn weer tot de Europese top gaat behoren op kennisterrein. Dat geldt bijvoorbeeld voor toekomstige investeringen in kennis en innovatie en het dynamiseren van de geldstromen voor het wetenschappelijk onderzoek.

Invoering prestatiebekostiging bij universiteiten en kennisinstellingen:

- Met de zgn. 'kleine dynamisering' is een deel van de grotendeels historisch verdeelde eerste geldstroom voor universiteiten afhankelijk gemaakt van het succes in de tweede en derde geldstroom en daarmee een positieve prikkel gegeven voor wetenschappelijke excellentie en – publiek-private – R&D samenwerking.
- Per 2006 is € 50 miljoen van de eerste geldstroom herverdeeld over de universiteiten op basis van de mate waarin zij gelden uit de tweede en derde geldstroom hebben geworven.
- Per 2007 wordt dat € 100 miljoen. Hiermee wordt het verwerven van onderzoeksgeld op basis van competitie (2^e geldstroom) ondersteund en de wisselwerking tussen bedrijven, maatschappelijke organisaties en universiteiten (bevorderd via de 3^e geldstroom) versterkt.

Commissie Chang

- De Commissie Dynamisering (Chang) heeft in april 2006 advies uitgebracht. Kern van dat advies was om het onderzoeksbekostigingssysteem niet te wijzigen, omdat dit naar de mening van de Commissie reeds genoeg prestatiegericht zou zijn. De Commissie adviseert dynamisering van het systeem door vergroting van de eerste en de tweede geldstroom met enkele honderden miljoenen euro's.
- Eind september heeft kabinet een reactie op het rapport naar de Tweede Kamer gestuurd. In de kabinetsreactie wordt gesteld dat het Innovatieplatform en ook het CPB wel hebben gewezen op het belang van het meer prestatiegericht maken van de onderzoeksbekostiging.

Smart Mix

- De subsidieregeling "Smart Mix" is gepubliceerd in de Staatscourant van 27 maart 2006. Vanaf 2007 wordt jaarlijks uit de begrotingen van EZ en OCW € 100 mln. ingezet om twee knelpunten in de Nederlandse kenniseconomie aan te pakken: het gebrek aan focus en massa in het excellente wetenschappelijke onderzoek en de kennisparadox. Het gaat om grootschalige en langjarige onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's: van € 3 tot 10 mln. per jaar.

- De Smart Mix is een instrument van EZ en OCW. Het Smart Mix programma wordt uitgevoerd door een Smart Mix secretariaat van NWO en SenterNovem.
- Tot 1 december 2006 hebben consortia van kennisinstellingen, bedrijven en/of maatschappelijke organisaties programmavoorstellen kunnen indienen. Maart 2007 vindt selectie en advies door de Adviescommissie Smart Mix plaats. April 2007: toekenning 1ste ronde Smart Mix en opening 2^e ronde.

ICES/KIS

Doelstelling van de derde investeringsimpuls kennisinfrastructuur (ICES/KIS-3) is om:

- innovatieve onderzoeksgebieden te identificeren en te stimuleren;
- binnen die gebieden onderzoeksprogramma's uit te voeren, waarbij expertise en capaciteit van kennisinstellingen en bedrijven wordt gebundeld.

Eind 2003 heeft het Kabinet € 800 mln. beschikbaar gesteld voor 37 ICES/KIS-3 programma's. De publieke en private partijen matchen deze bijdrage gezamenlijk met een even groot bedrag. De ICES/KIS-3 impuls loopt t/m 2010. Het bedrag van € 800 mln. is afkomstig uit het Fes (Fonds economische structuurversterking). De 37 programma's zijn verdeeld over vijf kennisthema's (onderzoeksgebieden):

- ICT: € 215,2 mln. voor 9 programma's;
- duurzame systeeminnovaties: € 156,1 mln. voor 8 programma's;
- hoogwaardig ruimtegebruik: € 134 mln. voor 5 programma's;
- microstelsel- en nanotechnologie: € 130 mln. voor 3 programma's;
- life sciences: € 164,7 mln. voor 12 programma's.

EZ is, namens zes andere departementen (OCW, VROM, LNV, V&W, VWS en Financiën), verantwoordelijk voor de regie in het gehele ICES/KIS-traject. EZ is departementaal penvoerder van 11 ICES/KIS-3 programma's op de terreinen ICT en duurzame systeeminnovaties.

Eind 2007 wordt aanvangen met de zgn. midterm-review. De programma's zijn dan halverwege hun looptijd. Deze midterm-review zal voor elk ICES/KIS-3 programma leiden tot een uitspraak van het Kabinet of de voortgang van het programma continuering van de subsidierelatie rechtvaardigt. Medio 2008 zal de Tweede Kamer hierover worden geïnformeerd.

EU-Kaderprogramma

- Het 7e EU-Kaderprogramma voor wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling (KP7) is een subsidie-instrument van de Europese Commissie dat loopt van 2007-2013. KP7 is met een omvang van € 55 miljard het grootste internationale R&D programma ter wereld en is het belangrijkste financiële "Lissabon"-instrument van de EU.
- KP7 is erop gericht het onderzoeks- en innovatievermogen te verhogen, hoofdzakelijk door het bevorderen van grensoverschrijdende wetenschappelijke en technologische samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen, universiteiten en overheden uit de EU lidstaten.
- Er zijn 10 technologie thema's vastgesteld naast mogelijkheden voor beurzen voor onderzoekers, grensverleggend onderzoek (via de Europese Onderzoeks Raad), alsook financiering voor onderzoeksinfrastructuur,

kennisregio's, specifieke maatregelen voor niet kennisintensief MKB alsook coördinatie tussen nationale onderzoeksprogramma's.

- De mogelijkheden voor het bedrijfsleven binnen het zevende Kaderprogramma dat in 2007 van start is gegaan zijn aanzienlijk verbeterd o.a. door vereenvoudiging van procedures én specifieke oproepen gericht aan het MKB. Hiermee is de toegankelijkheid voor het bedrijfsleven verbeterd.
- Tevens zijn onderdelen van KP7 specifieke gericht op het bedrijfsleven o.a. de nog op te richten Gezamenlijke Technologie Initiatieven (JTI) op verschillende technologie gebieden. Dit is een grootschalige meerjaren publiek private samenwerkingsconstructie dat een onderzoeksprogramma van de industrie uitvoert. De Commissie zal voor deze JTI's in 2007 voorstellen publiceren.

Concurrentie & Innovatie Programma (CIP)

- Het Concurrentievermogen en Innovatieprogramma 2007–2013 (budget €3,6 mld) bundelt een aantal bestaande Europese programma's op het gebied van ondernemerschap en innovatiebeleid, ICT-beleid en toepassing van eco-innovaties en energietechnologie. Extra aandacht hierbij gaat uit naar verbeterde toegang tot risicokapitaal voor het innovatieve, grensoverschrijdende MKB.
- Het CIP is met name gericht op acties waarbij de doelgroep direct of indirect het MKB is. 99% van de bedrijven in Europa bestaat uit MKB. Innovatie zal daarom voor een belangrijk deel in het MKB moeten plaatsvinden.
- Met invoering van het CIP willen, in aansluiting op de Nederlandse één loket gedachte, de uitvoerende diensten in Nederland (SenterNovem, EVD en Syntens) één loket vormen voor het MKB, dat voorziet in informatievoorziening over Europa en grensoverschrijdende netwerkmogelijkheden.

Eureka

- Nederland maakt deel uit van het Eurekanetwerk, een samenwerkingsverband van 37 Europese landen en Israël, dat middels de inzet van nationale beleidsmiddelen toegepast industrieel onderzoek ondersteunt. EZ ondersteunt de Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen bij deelname aan innovatieprojecten binnen Eureka-kader.
- In 2007 zal binnen het kader van Eureka een aantal calls gericht worden ingezet voor de nieuwe innovatieprogramma's.
- In 2007 start eveneens het Eurostars-programma. Eurostars is een samenwerkingsprogramma van een groot aantal Eureka-landen met het 7e Kaderprogramma gericht op ondersteuning van projecten door het kennisintensief MKB. Nederland participeert in 2007 voor een bedrag van €2 miljoen.
- In 2007 kunnen naast projecten met de niet-Eurekalanden VS, Singapore en Japan ook projecten met Canada worden ondersteund.

Intellectueel eigendom (IE)

Bescherming van kennis is noodzakelijk, maar te veel bescherming kan een averechts effect hebben op de innovativiteit. Voor een soepel lopende en innovatieve economie is het daarom noodzakelijk dat er een evenwicht bestaat

tussen enerzijds bescherming en anderzijds beschikbaarheid van (private) kennis en creatieve prestaties. In juni 2006 is hierover de Visie Octrooi beleid naar de Tweede Kamer gestuurd.

Acties:

- Aanpassing van de Rijksoctrooiwet 1995 en bespreking met de Tweede Kamer. De aanpassing betreft o.a. de drempelkosten bij de aanvraag te verlagen, de kwaliteit van het octrooi te verhogen (afschaffen 6-jarig octrooi) en de taksen voor de instandhouding progressiever te maken.
- Op 15 maart 2007 vindt er een groot kennisexploitatie evenement plaats als uitvloeisel van het Innovatieplatform en in samenwerking met onder andere de VSNU en OCW.
- Start van het project Octrooien als instrument voor innovatiebeleid met als doel inzicht krijgen in de gewenste kwaliteit van octrooien op het punt van de toegevoegde waarde ten opzichte van bestaande kennis. Het project moet bijdragen aan een Nederlands standpunt met betrekking tot deze ook in internationaal verband steeds meer spelende vraag.
- Beheer van auteursrechten (n.a.v. motie Aptroot over de effectiviteit van beheersorganisaties)
- Ethische aspecten van octrooiëring van biotechnologische vindingen (o.a. brief naar Tweede en Eerste Kamer)
- voortzetting activiteiten handhaving van IE rechten, waaronder implementatie Richtlijn Handhaving IE rechten.
- op internationaal vlak o.a. verdergaande optimalisering systeem m.b.t. Beneluxverdrag inzake merken en modellen (waaronder evt. beslechting geschillen door Benelux Gerechtshof). Met betrekking tot het octrooirecht zijn het Europees Octrooi en een geharmoniseerd geschilbeslechtingssysteem voor octrooien van belang.

Herijking van het reguliere vreemdelingenbeleid conform de nota 'Naar een modern migratiebeleid' wordt uitgewerkt in een meerjarenprogramma voor de immigratie ten behoeve van de arbeidsmarkt en door continuering en verdere verbetering van het beleid ten aanzien van "kennismigranten". Bezien wordt of de hoogte van leges onnodige belemmeringen oplevert voor deze groepen; alsdan wordt de hoogte van deze leges aangepast.

1. Inhoud

Vorig jaar mei heeft kabinet Balkenende II in de nota 'Naar een modern migratiebeleid' de hoofdlijnen van toekomstig nationaal migratiebeleid neergelegd. Deze hoofdlijnen ondersteunen de door EZ gewenste omslag van restrictief naar selectief beleid (soepeler toelating van arbeidsmigranten met hoge toegevoegde waarde). De Europese Unie kan met een specifieke richtlijn voor kenniswerkers ook bijdragen aan een gunstiger klimaat voor hoogwaardige (kennis)migranten.

2. Stand van zaken

Ingevoerd tijdens Balkenende I, II en III:

- Kennismigrantenregeling (per 1/10/2004). Soepeler toelating voor arbeidsmigranten arbeidscontract van meer dan € 46.541 (€ 34.130 voor migranten onder 30 jaar) door afzien van plicht tot tewerkstellingvergunning.
- Zelfstandigenregeling (per 1/5/2006). Puntensysteem voor zelfstandigen onder migranten. Geen openbare regeling, wordt onderhands gebruikt bij beoordeling aanvraag bij IND. Migrant moet voldoende punten scoren op 3 criteria: (1) persoonlijke ervaring (opleiding, ondernemerschapervaring, werkervaring, inkomen, ervaring met NL, (2) ondernemingsplan (marktpotentie, organisatie, financiering) en (3) toegevoegde waarde (innovativiteit, arbeidscreatie, investeringen).

Specifiek beleid voor hoogwaardige arbeidsmigranten:

- In hoofdlijnen kabinet Balkenende is de 'talentenregeling' beperkt tot niet-werknemers (zelfstandigen, onderzoekers met eigen middelen). Maar ook voor potentiële werknemers op afstand van Nederland (bijv. in Afrika) kan het moeilijk zijn om vanuit het land van herkomst een baan in Nederland te vinden.
- Voor de grootste talenten onder deze groep zou Nederland een puntensysteem kunnen introduceren in aanvulling op bestaande regelingen die uitgaan van arbeidsaanbod. Langere baanzoekduur voor afgestudeerde buitenlandse studenten past ook bij selectief migratiebeleid.

3. Toekomst

Een volgend kabinet krijgt te maken met:

- Uitwerking hoofdlijnen nieuw migratiebeleid. In mei 2006 zijn hoofdlijnen van nieuw beleid t.a.v. arbeidsmigratie aangeboden aan Tweede Kamer. In oktober 2006 besproken met Tweede Kamer. Belangrijkste wijzigingen:
 - Selectief i.p.v. restrictief. Behoeftte aan migranten voor de Nederlandse arbeidsmarkt staat centraal. Dat betekent loslaten van restrictief uitgangspunt.
 - Vijf kolommen (i.p.v. 26 regelingen) met verschillende rechten en plichten voor verschillende soorten migranten. Hierdoor krijgen au pair en seizoenswerkers (kolom I) niet-verlengbare verblijfsvergunningen en kunnen kenniswerkers en hun partners (kolom III) juist vrij bewegen op de arbeidsmarkt.
 - Talentenregeling voor zelfstandigen, toponderzoekers en creatieve toptalenten. Een openbare puntenregeling voor migranten die niet aan een bedrijf of instelling geboden zijn zoals zelfstandige ondernemers, zelfstandige onderzoekers en creatieve toptalenten.
 - Referenten. Snellere procedure door een groter beroep op referenten. Bedrijven en universiteiten sluiten vooraf convenanten met de IND. De IND controleert alleen achteraf. Hierdoor kan de doorlooptijd bij IND worden teruggebracht tot 2 weken.
- Uitwerking Europees beleidsplan. Europese Commissie heeft in december 2005 een beleidsplan gepubliceerd met voorstellen voor bevorderen transparantie en vereenvoudiging procedures. Naast een kaderrichtlijn waarin basisrechten van migranten worden vastgelegd beoogt EC specifieke richtlijnen over (a) kenniswerkers, (b) seizoenswerkers, (c) intra company transferees en (d) betaalde trainees. Voorstellen voor kader en richtlijn a worden in 2007 vormgegeven.
- De Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) presenteert 20 februari 2007 een advies over de arbeidsmarktpositie van buitenlandse studenten die afstuderen aan Nederlandse HO-instellingen.
- De SER presenteert 16 maart 2007 haar advies over arbeidsmigratie. Hierin reageert de SER onder meer op hoofdlijnen toekomstig migratiebeleid van kabinet Balkenende II/III. Op 21 februari wordt het definitieve concept verstuurd aan de achterbannen van sociale partners.

Luchtvaart

1. Inhoud

Het beleid met betrekking tot het Nederlandse luchtvaartcluster is in 2006 geactualiseerd. De actualisatie betreft de rol van de overheid bij de kennispositie en de industriële ontwikkeling van het civiele deel van het luchtvaartcluster. In dit kader zijn 3 beleidsacties ingesteld, gericht op:

- stimuleren van de kennisontwikkeling, via nieuw strategisch researchprogramma. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 25 mln voor de periode 2006-2010;
- de condities voor een 'level playing field'. Het betreft het beschikbaar stellen van een kredietfaciliteit voor deelname aan vliegtuigbouwprogramma's van Airbus. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 70 mln., eveneens voor de periode 2006-2010;
- de rol van de overheid bij de onderhoudskant van het luchtvaartcluster.

2/3. Stand van zaken / toekomst

De focus van deze 3 acties is gericht op het opbouwen van een strategische relatie met Airbus. Daartoe heeft het luchtvaartcluster een MoU met Airbus afgesloten. De uitvoering van het luchtvaartbeleid geschiedt door het NIVR (Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling en Ruimtevaart). In 2007 zal de Europese dimensie van het luchtvaartcluster verder worden versterkt door gezamenlijke deelname van bedrijven en kennisinstelling aan het – door de Europese Commissie als onderdeel van KP7 te ondersteunen – Gezamenlijke Technologie Initiatief (JTI) Aeronautics. Het luchtvaartcluster is voornemens voor € 50 mln. te investeren in dit initiatief

Ruimtevaart

1. Inhoud

In Europees verband wordt samengewerkt via het Europese Ruimtevaart Agentschap (ESA), de Europese Organisatie voor Meteorologische Satellieten (EUMETSAT) en de Europese Unie (EU). Het ruimtevaartbeleid wordt gezamenlijk gedragen door EZ, BZ, Defensie, OCW, V&W en VROM. De minister van EZ heeft een coördinerende verantwoordelijkheid voor het ruimtevaartbeleid en is daarmee het 1e aanspreekpunt.

2/3. Stand van zaken / toekomst

ESA voorzitterschap

- Sinds de laatste Ministersconferentie van het Europees Ruimtevaartagentschap ESA (ESA MC) (december 2005) is Nederland (i.c. de minister van EZ) **voorzitter** van de ESA MC. Dit voorzitterschap duurt tot aan de volgende ESA MC (november 2008), in Nederland.
- De rol van voorzitter van de ESA MC is vooral één van bemiddeling en representatie. In nauw overleg met de DG van ESA bewaakt de voorzitter de voortgang in de ESA besluitvorming en bemiddelt in geval van problemen. Daarnaast fungeert de voorzitter als ambassadeur van de Europese

ruimtevaartsector en is als zodanig aanwezig bij belangrijke evenementen in de ruimtevaart.

Europees ruimtevaartbeleid

- De ESA en de EU zijn de twee grootste spelers op ruimtevaartgebied in Europa. Beide organisaties hebben in 2003 een raamwerkovereenkomst getekend voor een nauwere samenwerking. Een uitkomst is de Joint Space Council (JSC). Dit is een gezamenlijke vergadering van de ESA MC en de EU Raad voor Concurrentievermogen. De ESA-voorzitter en de EU-voorzitter zijn co-voorzitters van de JSC. De JSC is tot nu toe drie keer bijeengekomen. Het belangrijkste doel is om te komen tot een European Space Policy (ESP).
- Goedkeuring van het ESP is voorzien in de JSC van mei 2007. Dit gebeurt in de vorm van een politieke resolutie. Mogelijke elementen van de resolutie zijn: Noodzaak van efficiëntere inzet van publieke middelen door betere afstemming tussen nationale en internationale ruimtevaartprogramma's; Meer integratie van space & security; Toekomstige samenwerking van EU en ESA; Concurrentiekracht Europese ruimtevaartindustrie.
- mei 2007: 4e Joint Space Council in co-voorzitterschap met de EU-vz, Duitsland. november 2008: ESA ministerraad.

Evaluatie nationaal ruimtevaartbeleid

- Het nationale beleidsdeel investeert in de kennis en capaciteiten, die nodig zijn voor deze samenwerking en richt zich op de wetenschap, kennisinstellingen en industrie.
- Het huidige Nederlands ruimtevaartbeleid dateert uit medio 2001. Gezamenlijk met alle belanghebbenden⁸ in de Nederlandse ruimtevaart, is dit beleid uitgewerkt in een 'Actieplan Ruimtevaart', dat in 2003 is gepubliceerd.
- In 2007 worden het ruimtevaartbeleid en het actieplan geëvalueerd. De evaluatie vormt tevens de opmaat naar de Nederlandse inzet bij de ESA-ministerraad in 2008.

Zetelverwerving Galileo Supervisory Authority in Noordwijk

- Met het oog op versterking van het ruimtevaartcluster heeft Nederland zich (als 1^e lidstaat) kandidaat gesteld voor vestiging van de zetel van de Galileo Supervisory Authority (GSA), een klein EU-agentschap van zo'n 40- 60 fte in Nederland (Noordwijk, waar ESA/ESTEC al ca 1200 onderzoekers huisvest). De lobby wordt primair getrokken door VenW. Echter, als ESA voorzitter kan ook de minister van EZ hierop aangesproken worden.
- Het Nederlandse ruimtevaartbeleid wordt thans uitgevoerd door 3 organisaties, i.c. het NIVR⁹, SRON¹⁰ en het KNMI. In 2007 wordt gezien hoe de regie in de uitvoering kan worden versterkt. Hierover is een brief aan de Kamer toegezegd.

⁸ Overheid, industrie, kennisinstellingen, gebruikers en ESA/ESTeC.

⁹ Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling en Ruimtevaart

¹⁰ Stichting Ruimtevaartonderzoek Nederland

37 Joint Strike Fighter (JSF)

JSF

In 2007 wordt het MoU ten aanzien van JSF-testtoestellen ondertekend. In 2008 wordt de business case herijkt voordat in 2009 besluitvorming plaatsvindt over de contractondertekening voor de definitieve aanschaf van testtoestellen. Op basis van de herijking en van een vergelijking voor wat betreft prijs, kwaliteit en levertijd met mogelijke andere toestellen zal het kabinet in 2010 besluiten aan de Tweede Kamer voorleggen over vervanging van de F16 toestellen. (pijler 1)

1. Inhoud

Nederland neemt met acht andere landen deel aan de ontwikkeling van een nieuw gevechtsvliegtuig, de Joint Strike Fighter (JSF). In ruil voor een bijdrage van de Nederlandse Staat aan de ontwikkeling van de JSF, kan de Nederlandse Luchtvaartindustrie opdrachten verwerven bij de hoofdaannemers (VS) in ontwikkeling, productie en instandhouding van de JSF (industriële participatie). Het JSF- programma is gestart met de ontwikkelingsfase (SDD fase) in 2002. In november 2006 is het multilaterale MoU voor de volgende fase ondertekend (nl. voor productie en instandhouding).

Partnerlanden: Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Australië, Canada, Noorwegen, Denemarken, Italië en Turkije. US Hoofdaannemers: Lockheed Martin, Pratt & Whitney (motoren) en Fighter Engine Team (General Electric & Roll's Royce, motoren)

2002: Uitgangspunten

- SDD Memorandum of Understanding (voor de ontwikkelingsfase) tussen de Staatssecretaris van Defensie en de Undersecretary of Defense (Verenigde Staten). De Nederlandse Staat neemt voor \$ 800 mln. deel aan de ontwikkeling van de JSF. De betalingen vinden iedere zes maanden plaats tussen 2002 en 2012. Tot nu toe is €580 mln. betaald (dec. 2006).
- Deelname aan ontwikkeling van de JSF kost meer dan achteraf kopen van de plank (dit verschil in kosten is berekend in een 'Business Case'). De Staat sluit een overeenkomst met de Nederlandse Luchtvaartindustrie om dit 'gat in de Business Case' - dan wel 'het verschil' - te dichten: de Medefinancieringsovereenkomst (MFO). De industrie verplicht zich in deze MFO 3,5% van haar omzet -behaald uit deelname aan de productiefase van het JSF programma- aan de Staat af te dragen. De hoogte van dit percentage wordt in 2008 opnieuw vastgesteld (na herberekening van de Business Case). Gedachte hierachter is dat industriële voordelen dermate hoog zijn, dat het verschil niet voor rekening van de Staat dient te komen.
- De omzetverwachtingen voor de NL Luchtvaartindustrie worden geschat op:
 - Bij Lockheed Martin: \$ 800 mln. in de ontwikkelingsfase (SDD) en \$ 8 mld. in de productiefase (op basis van een productie van 6000 vliegtuigen).
 - Bij Pratt & Whitney (P&W, motorenleverancier): \$ 1 mld. in de productiefase

- Bij het Fighter Engine Team (FET, motorenleverancier), ca. \$ 1 mld. in ontwikkeling- en productiewerk. NB: dit is niet aan de Nederlandse Staat, maar direct aan Philips gemeld.

2. Stand van zaken

2006: Stand van zaken

- Het PSFD MoU (voor de productie, doorontwikkelings- en onderhoudsfase) is gereed na vele (multilaterale) onderhandelingsronden. Hierin is ook paragraaf industriële deelname opgenomen, waarin spelregels zijn vastgelegd m.b.t. gelijk speelveld.
- Kamermeerderheid besluit tot voortzetting JSF programma. Op 14 november 2006 tekent StasDEF in Washington namens Nederland het PSFD MoU.
- De industriële teller staat op ruim \$720 mln. in SDD-fase. Dit betreft \$346 mln. SDD-opdrachten en \$375 mln. LRIP-opdrachten (eerste kleinschalige productiefase). De SDD fase loopt tot 2012.
- Inmiddels hebben bijna 70 MKB-bedrijven werk aan de JSF.
- JSF programma zorgt niet alleen voor omzet, maar voor ook kennis (innovatie) zoals blijkt uit recent verschenen studies van NIVR en de Universiteit van Tilburg; deelname aan het JSF programma blijkt gunstig voor de ontwikkeling van de NL kenniseconomie.
- Onderhandelingen over industriële participatie met de Amerikaanse hoofdaannemers Lockheed Martin (LM), Pratt & Whitney (P&W) en het Fighter Engine Team (FET) zijn -voor iedere hoofdaannemer apart- vastgelegd in een Letter of Intent (LoI).
- Ondertekening van LoI's op 9 november 2006 door StasEZ (m.b.t. productie en doorontwikkeling) en door StasDEF (m.b.t. instandhouding). In aanwezigheid van Nederlandse luchtvaartindustrie. LOI LM is vóór de besluitvorming over voortzetting van het JSF programma, vertrouwelijk aan de Tweede Kamer gestuurd.

3. Toekomst

- In 2006 zijn door de US overheid de eerste fondsen voor productie vrijgegeven. In 2007 worden de eerste afdrachten van de Nederlandse industrie uit productieomzet verwacht.
- In juni 2008 zal de businesscase opnieuw worden berekend. Verschillende variabele parameters uit de businesscase kunnen dan anders zijn dan in 2002 (bijvoorbeeld dollarkoers, verwachte aantallen te produceren toestellen, etc). Op basis van deze herberekening zal het door de industrie af te dragen percentage over de Productieomzet opnieuw worden vastgesteld, en gelden 'for better and for worse' tot het einde van het JSF programma.

38 Open standaarden en open source software

1. Inhoud

Vanaf 2003 voert het Kabinet beleid dat gericht is op het stimuleren van gebruik van open standaarden en open source software door overheidsorganisaties¹¹.

2. Stand van zaken

Vanaf 2003 – 2005 heeft het programma Open Standaarden en Open Source Software (OSOSS) gedraaid. M.n. ingezet op kennisontwikkeling en –overdracht van en naar overheidsorganisaties. Vervolg:

- Open Standaarden: dit is onder gebracht in het in 2006 ingestelde Forum en College Standaardisatie. Hiermee beoogt het kabinet open standaarden op nationaal niveau te kunnen inzetten.
- Open Source Software: doorstart in tweejarig programma (2006 – 2007) teneinde daadwerkelijk gebruik door m.n. de rijksoverheid te bewerkstelligen.

3. Toekomst

Op 21 maart 2007 vindt een Algemeen Overleg met de Tweede Kamer plaats naar aanleiding van de motie Vendrik c.s. (Kamerstukken 28 600 XIII, nr. 30 van 20 november 2002) over het stimuleren van het gebruik van open standaarden en open source software door overheidsorganisaties.

¹¹ **Open standaarden** (OS) voor bijvoorbeeld gegevensuitwisseling zijn goedgekeurd en worden gehandhaafd door een not-for-profit organisatie. Doorontwikkeling gebeurt op basis van een open besluitvormingsprocedure die toegankelijk is voor alle belanghebbende partijen .

Open source software (OSS) is software die vrije beschikbaarheid van de broncode van de software toestaat en heeft een licentiemodel waarin het intellectueel eigendom en het (her)gebruik van de software en bijbehorende broncode dusdanig is geregeld dat de licentienemer de broncode mag inzien, gebruiken, verbeteren, aanvullen en distribueren.

1. Inhoud

- Digitalisering van omroep (televisie en radio) via de ether is al sinds ca. 2001 een onderwerp (naast de digitalisering via de kabel). Sinds december 2006 is analoge televisie via de ether uitgeschakeld en heeft digitale ether televisie landelijk bereik.
- In de komende kabinetsperiode is het de bedoeling frequenties uit te geven zodat óók digitale radio mogelijk wordt.
- Er zijn verschillende vormen (technologieën) van digitale radio. Conform de Nota Frequentiebeleid 2005 heeft EZ geen voorkeur voor bepaalde technologieën en wil alle technologieën faciliteren, zodra ze beschikbaar zijn, zonder een keuze uit te spreken (technologieneutrale uitgifte).
- Sinds de internationale onderhandelingen (de zogenoemde Regional Radio Conference, RRC, 2006) van vorig jaar is er frequentieruimte beschikbaar die bestemd is voor "TDAB" (Terrestrial Digital Audio Broadcasting). Daarbij staat voorop dat TDAB één van de mogelijkheden biedt voor digitale radio, maar niet tot radio beperkt is (er zijn ook andere multimediadiensten mogelijk, zo kunnen bijvoorbeeld ook videobeelden worden verzonden – TDAB is daarmee méér geworden dan digitale radio).

2. Stand van zaken

- Met de brief van december 2006 verwachten we tegemoet te komen aan de kanttekeningen vanuit de Kamer, zoals uitgesproken in het Algemeen Overleg (AO) over digitale radio van 30 maart 2006. Tijdens dat overleg heeft de minister van Economische Zaken aangegeven de vergunninguitgifte uit te stellen.
- Een aantal partijen heeft in 2006 al een vergunning aangevraagd voor TDAB-frequentieruimte. De aanvragen zijn afgewezen omdat dit type vergunningen door een veiling of vergelijkende toets moet worden verdeeld en niet op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.
- Internationaal is het beeld rondom de uitgifte van de desbetreffende frequentieruimte voor digitale radio via TDAB zeer divers. Er zijn landen waar digitale radio via TDAB breed is ingevoerd en relatief succesvol is (Verenigd Koninkrijk), er zijn landen waar TDAB een beginnend succes is (België, Denemarken) en er zijn ook landen waar digitale radio via TDAB nog niet is ingevoerd of waar besloten is TDAB helemaal niet in te voeren. Er zijn landen waar vooral de multimediale toepassing (bijvoorbeeld mobiele video) van TDAB succesvol is (Duitsland, Zuid-Korea, Verenigd Koninkrijk). Tot slot zijn er landen waar geaarzeld wordt over de introductie van TDAB (o.a. Frankrijk).
- Er zijn een tweetal aandachtspunten:
 1. *Verdeelmechanisme*: keuze tussen vergelijkende toets of veiling: in de Kamerbrief is de keuze voor een veiling als verdeelmechanisme beargumenteerd. Hierbij zullen de NMa en OPTA in het voortraject worden ingeschakeld om toe te zien op de mededinging.
 2. *FM-vergunninghouders*: er is mogelijke bezorgdheid onder de analoge (FM-)vergunninghouders over hun (digitale) toekomst. Publieke en commerciële, landelijke en regionale radiopartijen vragen zich af waar

hun plek is in het digitale radiolandschap. Hier geldt echter dat de analoge FM niet zal worden afgeschakeld, zolang er geen goed en vergelijkbaar digitaal alternatief is voor de partijen die nu op de FM uitzenden.

4. Toekomst

- In 2011 lopen de huidige FM-vergunningen af. Als de FM ca. 2 jaar voor het aflopen van de huidige vergunningen in 2011 opnieuw wordt uitgegeven, dan zal eventueel digitaal gebruik daarvan worden meegenomen.
- Wanneer uitgifte van TDAB-frequenties voor digitale omroep (dus inclusief mogelijke radio-toepassingen) in 2007 mogelijk wordt, kunnen marktpartijen en consumenten op korte termijn gebruik gaan maken van multimediale diensten via bijvoorbeeld een mobiel of autoradio.
- De Kamer heeft hierover een AO gepland op 21 maart a.s.

40 Uitrolverplichting UMTS

1. Inhoud

In 2000 zijn vijf UMTS-licenties via een veiling verleend aan de mobiele operators Vodafone, KPN, Telfort, T-Mobile en Orange. De licenties zijn tot 1 januari 2017 verleend.

2. Stand van zaken

- In de licenties is ook een ingebruikname-verplichting opgenomen, die bepaalt dat de licentiehouder vóór 1 januari 2007 tenminste voorziet in dekking in alle grotere gemeenten (meer dan 25.000 inwoners) en op hoofdverbindingswegen (auto- spoor- en waterwegen) in Nederland. Deze uitrolverplichting staat gespecificeerd in de licentie.
- Agentschap Telecom is – conform de formele bevoegdheid – belast met het toezicht op en de handhaving van de UMTS-licenties.
- Het niet-nakomen van de uitrolverplichting kan voor de licentiehouder betekenen dat er sanctiemaatregelen zullen worden opgelegd. Als deze maatregelen niet het beoogde effect sorteren, zou dit uiteindelijk kunnen leiden tot het starten van een intrekkingprocedure van de licentie.

3. Toekomst

Agentschap Telecom zal begin 2007 de handhaving op de uitrolverplichting uitvoeren.

Regionale economische ontwikkeling

- Met regio's zullen - in aanvulling op het huidige beleid - afspraken worden gemaakt over versterking van de regionale economische ontwikkeling.
- Voor regionaal economisch beleid w.o. bereikbaarheid worden extra middelen vrijgemaakt.

41 Pieken in de Delta

1. Inhoud

Met de nota Pieken in de Delta (2004) is een omslag gemaakt in het regionale economische beleid: de focus is verschoven van het wegwerken van achterstanden in enkele regio's naar het stimuleren van economische groei in alle regio's. Doel is regiospecifieke kansen van nationaal belang te benutten en regiospecifieke knelpunten met een nationaal belang weg te nemen.

De omslag is ingezet na een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO), waarin werd geconcludeerd dat in Nederland de ruimtelijke spreiding van inkomens klein is vanuit internationaal perspectief. Er werd daarom geadviseerd om een gebiedsgericht budget voor knelpunten van nationaal belang te creëren.

2. Stand van zaken

In 2006 is een begin gemaakt met de uitvoering van Pieken in de Delta (PiD)¹². In de eerste helft van 2006 is voor de 5 PiD gebieden een gebiedsgericht economisch programma opgesteld door de zogenaamde programmacommissies. In deze commissies hebben naast het Ministerie van Economische Zaken vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, kennisinstellingen en lokale/regionale overheden zitting.

- In de programma's zijn economische kansen van bovenregionaal belang vastgelegd (zie tabel voor de benoemde thema's). De programma's vormden de basis van de *Subsidieregeling pieken in de delta*.
- Op 30 september sloot de tender PiD 2006. In het totaal was hiervoor een bedrag van € 25 miljoen beschikbaar. Het budget is fors overvraagd (ongeveer 300%). Er zijn ongeveer 100 aanvragen binnengekomen die zeer divers van aard zijn (innovatie, logistiek, toerisme, creatieve sector, onderwijs en scholing). Uiterlijk 31 maart worden de projecten gecommiteerd.
- Minimaal 30% van de projecten is ingediend door een MKB bedrijf. Kennisinstellingen en samenwerkingsverbanden waren voor respectievelijk voor 14 en 30 % goed voor alle aanvragen. De bereidheid van provincies, gemeenten en kennisinstellingen om mee te werken aan de PiD programma's is tot dusver groot.

¹² Het Noorden doet vanaf 2007 mee, omdat in 2006 het regionaal programma Kompas voor het noorden nog liep. In 2006 waren er dus 5 programma's en in 2007 zijn het er 6.

3. Toekomst

In 2007 gaat bijzondere aandacht uit naar de verdere vormgeving en verdieping van de uitvoering van Pieken in de Delta. De focus in de programma's zal waar nodig verder verscherpt worden om het effect van ervan maximaal te maken. En n.a.v. een evaluatie die in januari afgerond zal worden, zullen de geleerde lessen uit 2006 omgezet worden in verbeterpunten voor PiD 2007. Ook krijgt de integratie van het Noorden in PiD extra aandacht in 2007.

- In 2007 zal in het budget een 40% – 60% verdeling gemaakt worden. 60% van de gelden wordt indicatief verdeeld over 5 programma's, de overige 40% gaat naar projecten met het hoogste nationale economische rendement. De criteria, het proces, de samenstelling van de commissie van wijzen zijn zaken die hierbij verder ontwikkeld moeten worden.
- Voor het Noorden wordt in de komende maanden een Pieken-programma uitgewerkt. Voor deze regio geldt een transitie-model: de omslag naar kansenbeleid moet in de komende vier jaar (af)gemaakt worden. In de periode 2007-2010 heeft Noord Nederland hier in totaal € 80 miljoen voor.
- Ook zal in 2007 aandacht moeten gaan naar de verhouding tussen de PiD-programma's, de Europese regionale programma's (structuurfondsen) en de nationale innovatieprogramma's. Het perspectief van de indiener staat hierbij centraal: biedt EZ het bedrijfsleven een helder pakket voor het werken aan excellentie?
- *Financiën:* In totaal is voor de Pieken in de delta-programma's op de EZ begroting een bedrag van 296 miljoen gereserveerd (2007-2010).

Indicatieve financiële middelen gebiedsgerichte economische programma's

Programma	Aandeel regionaal stuwende bedrijvigheid	Indicatief beschikbaar voor 2007-2010	Totaal 2007-2010	Kern Programma-documenten
<i>40% budget (voor projecten met hoogste nationaal economisch rendement)</i>			€ 86 mln.	
Oost-Nederland	18 %	€ 23 mln.		Kennisconcentraties benutten rond Food-, Health-Technology-Valley
Noordvleugel Randstad	32 %	€ 42 mln.		Creatieve industrie & ICT; life sciences en medisch cluster; zakelijke diensten en logistiek; toerisme en congressen.

Zuidvleugel Randstad	23 %	€ 30 mln.		Haven industrieel complex; glastuinbouw, life sciences, Den Haag internationaal
Zuidwest-Nederland	6 %	€ 8 mln.		Procesindustri e, Logistiek, Kusttoerisme
Zuidoost-Nederland	21 %	€ 27 mln.		High tech systemen en materialen, Life science, Food & nutrition
60% budget			€ 130 mln.	
			€ 216 mln	
Transitieprogramma/ PiD Noord Nederland			€ 80 mln	Energy Valley, water, sensortechnolo gy
Totaal			€296 mln	

1. Inhoud

De Europese Commissie (EC) probeert d.m.v. de Europese Structuurfondsen het concurrentievermogen van Europa te versterken en hiermee invulling te geven aan de Lissabonagenda. De EC doet dit in partnership met de lidstaten. Zo moet bij elke Europese euro uit de structuurfondsen een euro uit de lidstaat worden bijgelegd. Dit wordt aangeduid met het cofinanciering en dit mag publiek of privaat geld zijn.

De structuurfondsen kennen een cyclus van zeven jaar. Zo start op 1 januari 2007 een nieuwe periode die tot 2013 loopt. Voor aanvang van een periode wordt door het rijk een Nationaal Strategisch Referentiekader (NSR) opgesteld. Hierin wordt op hoofdlijnen aangegeven op welke wijze Nederland de structuurfondsen wil inzetten. Het ministerie van Economische Zaken is het coördinerend ministerie voor structuurfondsen en verantwoordelijk voor het opstellen van het NSR. Dit geschiedt in samenspraak met de andere betrokken departementen BZK (het Grotestedenbeleid), SZW (werkgelegenheid), VROM (ruimtelijk beleid), LNV (Natuur- en plattelandsbeleid), OCW (kenniseconomie en onderwijs) en V&W (infrastructuur). Het NSR wordt vervolgens per structuurfonds weer uitgewerkt in Operationele Programma's. In december 2006 is het NSR ter goedkeuring bij de EC ingeleverd. De EC heeft vier maanden om het NSR goed te keuren of opmerkingen hierover te maken. Naar verwachting zal vanaf februari 2007 de bespreking met de EC over het NSR starten.

De structuurfondsen zijn onderverdeeld naar drie Doelstellingen, namelijk:

- *D1 Convergentie*. Deze doelstelling is gericht op de minst welvarende landen en regio's. Nederland komt niet voor deze doelstelling in aanmerking.
- *D2 Regionale concurrentiekracht en Werkgelegenheid*. Deze doelstelling is gericht op alle regio's die niet tot Doelstelling 1 behoren en is onderverdeeld in twee aparte fondsen:
 - *D2 Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)*. EFRO is gericht is op versterking van de concurrentiekracht van regio's. Voor EZ is dit het belangrijkste programma. Dit komt o.a. tot uitdrukking in de beschikbare cofinanciering door EZ (zie hieronder). De EFRO programma's kennen drie prioriteiten: 1) Innovatie, ondernemerschap en kenniseconomie, 2) Attractieve regio's en 3) Attractieve steden. Binnen het rijk is EZ het verantwoordelijk ministerie voor het EFRO programma.
 - *D2 Europees Sociaal Fonds (ESF)*. ESF is gericht op vergroting van de werkgelegenheid en verbetering van de sociale integratie. I.t.t. de regionale EFRO-programma's is het ESF een nationaal programma dat wordt opgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- *D3 Europese Territoriale Samenwerking (ETS)*. Deze doelstelling is gericht op alle regio's in de Europese Unie ter vergroting van de onderlinge samenwerking over de landsgrenzen heen en is onder te verdelen in de volgende fondsen:
 - *ETS A: Grensoverschrijdende Samenwerking*. Nederland neemt deel in vier samenwerkingsprogramma's, namelijk twee met Duitsland, één met

België en één gezamenlijk programma met Duitsland én België (het Maas-Rijn Programma). Nederland is de eerstverantwoordelijke lidstaat voor dit laatste programma. Het Operationele Programma voor Maas-Rijn wordt in het eerste kwartaal van 2007 bij EC ingediend. Binnen het rijk is EZ het verantwoordelijke ministerie voor ETS A.

- *ETS B: Transnationale Samenwerking.* Dit zijn samenwerkingsprogramma in grotere gebieden van Europa. Nederland doet mee in het Noordzeeprogramma en het Noordwest-Europa programma. VROM is het coördinerend ministerie voor ETS B.
- *ETS C: Interregionale Samenwerking.* Dit programma moet de samenwerking tussen alle lidstaten in Europa en de onderlinge kennisuitwisseling bevorderen. VROM en BZK zijn voor dit programma verantwoordelijk.

Nederland komt alleen in aanmerking voor middelen voor Doelstelling 2 en Doelstelling 3. Nederland zal in de periode 2007 – 2013 €1.692 miljoen ontvangen. Daarvan is €1.473 bestemd voor Doelstelling 2 (voor zowel EFRO als ESF €736,5 miljoen) en €219 miljoen voor Doelstelling 3. In de periode 2007 – 2013 ontvangt Noord-Nederland €152,3 miljoen, Oost-Nederland €145,6 miljoen, West-Nederland €274,3 miljoen en Zuid-Nederland €164,2 miljoen vanuit EFRO. Van de €219 miljoen Euro voor Doelstelling 3 gaat €150 miljoen naar het Grensoverschrijdende ETS A programma en €69 miljoen naar het Transnationale ETS-B programma.

Naast dit Europese geld stelt het rijk in de periode 2007 – 2013 €255 miljoen beschikbaar voor cofinanciering van de regionale EFRO programma's en wel €85 miljoen voor Noord-Nederland, €39,5 miljoen voor Oost-Nederland, €81,6 miljoen voor West-Nederland en €48,8 miljoen voor Zuid-Nederland. Voor de D3 ETS programma's is in totaal €44 miljoen als rijkscofinanciering beschikbaar. De verdeling van deze ETS cofinanciering wordt in het eerste kwartaal van 2007 vastgesteld. Van de Europese middelen wordt 80% direct ingezet op de zogenaamde Lissabondoelen.

2. Stand van zaken

- De nieuwe periode structuurfondsen is op 1 januari 2007 van start gegaan. Hiertoe zijn in 2006 nieuwe nationale kaders (het NSR), nieuwe operationele programma's en nieuwe Europese regelgeving opgesteld en veel overleg plaatsgevonden met de stakeholders (departementen, EC, regio's).
- Het NSR en de Operationele Programma voor de regio's Noord-, Zuid-, en West-Nederland alsmede voor het ESF programma zijn in december 2006 bij de EC ingediend. De Operationele Programma's voor Oost-Nederland en het Maas-Rijn programma volgen in het eerste kwartaal van 2007.
- De EC heeft vier maanden om deze programma's goed te keuren. In het 2^e kwartaal van 2007 kunnen de programma's dan van start gaan.
- Verantwoordelijkheid uitvoering. De EC had in september 2006 enkele opmerkingen over de EFRO-programma's in de periode 2000 – 2006. EZ heeft een Actieplan opgesteld om de punten m.b.t. rapportage, monitoring, BTW en aanbesteding te verbeteren.

3. Toekomst

Begin 2007 zal de EC de Operationele Programma's goedkeuren. Hiervoor trekt de EC vier maanden uit. In deze periode zal veelvuldig contact met de EC plaatsvinden over de inhoud van het NSR en de Operationele Programma's. Het is niet te verwachten dat nog verder over de financiële verdeling van de structuurfondsen wordt onderhandeld, aangezien hierover in 2006 intensief contact is geweest met de EC. Vervolgens zullen de verschillende operationele programma's in het tweede kwartaal van 2007 kunnen starten.

43 Steunkaart en een nieuwe IPR-regeling

A. Steunkaart

1. Inhoud:

Op 4 maart 2006 heeft de Europese Commissie de Richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen gepubliceerd. Regionale steunmaatregelen zijn erop gericht regionale verschillen in Europa weg te werken door het mogelijk te maken steun aan individuele bedrijven te verlenen om hen te stimuleren in gebieden te investeren met een relatief laag inkomen per hoofd en een hoog werkloosheidspercentage.

Op basis van de richtsnoeren zijn de lidstaten opgeroepen een zogenoemde steunkaart samen te stellen waarop de gebieden staan afgebakend waar regionale steun toe zal worden gestaan. De EC heeft voor Nederland bepaald dat de bevolkingsdekking binnen deze gebieden maximaal 9,9% voor periode 2007 – 2008 en 7,5% voor de periode na 2008 mag bedragen. Voor de steunkaart voor de periode 2000 – 2006 bedroeg de bevolkingsdekking nog 15%.

Voor het vaststellen van de steunkaart moeten lidstaten zelf aangeven welke regio's voldoen aan de criteria die de Europese Commissie aan de steunkaart stelt. De gebieden die voor de steunkaart in aanmerking komen moeten liggen in provincies of Corop-gebieden¹³ waar het inkomen per hoofd van de bevolking lager is dan het gemiddelde van de 25 lidstaten van de Europese Unie of waar het werkloosheidspercentage hoger is dan 115% van het nationale gemiddelde. In totaal voldoen in Nederland 17 Corop-gebieden aan deze criteria. De bevolkingsdekking in deze gebieden is echter vele malen hoger dan de maximaal gestelde bevolkingsdekking van 7,5%. De bevolkingsdekking in Groot Rijnmond (voldoet aan de criteria) bedraagt bijvoorbeeld al 8,4%. Voor het uiteindelijk vaststellen van de steunkaart moet dus een nadere inperking worden gemaakt.

Voor een nadere selectie van de gebieden hanteert EZ de volgende uitgangspunten:

- Het moet gaan om gebieden die direct grenzen aan gebieden op de Duitse en Belgische steunkaart (conform wens Tweede Kamer). Met name in de Nederlandse grensgebieden moet een gelijk speelveld worden gecreëerd. Er moeten worden voorkomen dat ondernemers puur vanwege investeringssubsidies zullen kiezen voor een investering net over de grens in Duitsland of België in plaats van Nederland.
- In de gebieden die op de steunkaart staan moeten voldoende investeringen van enige omvang te verwachten zijn. Op grond van de steunkaart worden subsidieregelingen opgezet die gericht zijn op bedrijven. Het heeft dan weinig zin gebieden op de steunkaart te plaatsen waar geen investeringen te verwachten zijn.

¹³Dit zijn gebieden die alleen voor statistische doeleinden van belang zijn. COROP-gebieden zitten qua niveau tussen provincies en gemeenten.

Op basis van deze criteria gaat het EZ-voorstel uit van een steunkaart die zal neerslaan in delen van Noord Nederland (Groningen, Friesland en Drenthe) en Zuid Limburg.

2/3. Stand van zaken / toekomst

Het voorstel van EZ met betrekking tot de steunkaart is informeel met de regio's besproken.

De Tweede Kamer heeft laten weten het voorstel voor de nieuwe steunkaart te willen bespreken. Na de formatie zal het voorstel zo snel als mogelijk aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Daarna zal de steunkaart aan de EC worden voorgelegd. In vorige overleggen heeft de Tweede Kamer met name het belang van het 'level playing field' in de grensgebieden benadrukt.

B. Nieuwe IPR regeling

1. Inhoud

De vorige IPR regeling (Investeringspremieregeling) liep af op 31 december 2006. Op basis van de nieuwe steunkaart zal een nieuwe IPR regeling worden opgesteld. De regeling maakt het mogelijk om bepaalde investeringen (bijvoorbeeld nieuwe vestigingen) tot 15% van de investeringssom in de steunkaartgebieden te subsidiëren. De nieuwe regeling heeft ten doel het creëren van een 'level playing field'. De subsidie kan voorkomen dat een bedrijf vanwege subsidiemogelijkheden elders in de grensgebieden niet in Nederland gaat investeren.

2. Recente ontwikkelingen

Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Economische Zaken in 2006 heeft de Tweede Kamer ten gunste van de IPR per amendement € 50 miljoen aan de EZ-begroting voor 2007 toegevoegd. Bij tweede suppletore begroting is hiervan € 25 miljoen overgeheveld naar de begroting van 2006.

3. Toekomst

Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuwe regeling, die in werking kan treden op het moment dat de steunkaart is goedgekeurd door de Europese Commissie. Voor 2007 staat € 25 miljoen voor deze regeling gereserveerd. Voor de jaren daarna zijn geen middelen beschikbaar.

44 Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's)

1. Inhoud

Er zijn op het moment vier door het ministerie van Economische Zaken medegefinancierde Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's). Zij dienen de economische structuur van regio's te versterken door zorg te dragen voor meer bedrijvigheid en werkgelegenheid in hun regio. Dit doen zij door:

- a) investeringsbevordering: buitenlandse bedrijven binnenhalen en voorkomen dat Nederlandse bedrijven naar het buitenland vertrekken,
 - b) ontwikkeling en innovatie bevorderen,
 - c) participatie en beheer; het verstrekken van risicokapitaal aan regionale bedrijven in die segmenten waarop private spelers op de kapitaalmarkt niet actief zijn;
 - d) en herstructurering en ontwikkeling van bedrijventerreinen;
- De vier ROM's zijn: **NOM** (Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij Groningen, Friesland en Drenthe), **Oost NV** (Gelderland en Overijssel), **BOM** (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) en het **LIOF** (Limburgs Instituut voor OntwikkelingsFinanciering). In de Randstad zijn geen door het rijk gefinancierde ontwikkelingsmaatschappijen dit omdat de ontwikkelingsmaatschappijen in het verleden opgezet zijn om achterstanden te bestrijden.
 - De aandeelhouders zijn het ministerie van EZ en de provincies. De aandelenverhouding is divers. EZ is overal de grootste aandeelhouder. De provincies bezitten veel minder aandelen, van 0,1% bij de NOM en 5,4% bij het LIOF tot gemiddeld 30% bij de andere twee. Daarnaast subsidieert EZ de ROM's. De EZ-bijdrage is vanaf 2007 in totaal 7,1 mln euro per jaar.

2. Stand van zaken

- Het karakter van de ROM's is in de loop van de jaren veranderd van instituten ter bestrijding van regionale economische achterstanden tot een partij die kansrijke vernieuwende ontwikkelingen bij bedrijven en sectoren aanjaagt. De komende jaren worden de ROM's nog meer ingezet voor de uitvoering van het Pieken in de Delta-beleid van EZ..
- Uit een evaluatie uit 2004 bleek dat de activiteiten van de ontwikkelingsmaatschappijen goed aansluiten op regionale vraagstukken. Ze opereren veelal op terreinen waar sprake is van marktfalen. Het onderzoek wees uit dat ROM's de economische structuur van de regio's versterken.
- In de nieuwe beleidsbrief, die in oktober 2005 in de Kamer is besproken, is gekozen voor het afsluiten van meerjarige contracten met prestatie-afspraken. Deze afspraken sluiten aan bij de doelstellingen van Pieken in de Delta. De contracten met de ROM's worden aangegaan van 2007 t/m 2010. Deze worden in februari of maart afgesloten.
- De Kamer heeft gevraagd of het voor de uitvoering van Pieken in de Delta een ROM in het Westen van Nederland nodig is. Vooralsnog is dit niet het geval. Voor de projectacquisitie zijn marktpartijen ingehuurd. Het standpunt is steeds geweest dat het initiatief voor de oprichting van een westelijke ROM uit de regio zelf moet komen.

- Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de meerjarenafspraken 2007-2010. Met de ROM's wordt een beperkt aantal outputdoelen overeengekomen.
- Om bedrijfsvoering van de ROM's nog meer transparantie te geven, moeten ze in de meerjarenbegrotingen ook geraamde inkomsten uit bedrijfsparticipaties opgenomen worden. Deze werden voorheen sluipenderwijs naar de exploitatiebegroting gebracht.
- Het kader voor de directiesalarissen: Het nieuwe rijksbeloningskader van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (discussie Balkenende-norm) wordt gevolgd. Dit kader zal in 2007 gereed komen.

3. Toekomst

Er wordt samengevat in de komende maanden ingezet op drie lijnen:

- De ROM's verder maximaal in te zetten voor de uitvoering van Pieken in de Delta. Dat wil zeggen dat in de werkplannen van de ROM's een sterke focus moet zijn op de Pieken van nationaal belang. Ook aandacht en waar nodig steun van EZ voor versterking van de slagkracht van de ROM's, met name in Brabant.
- Verder werken aan de afronding van een transparant bedrijfsvoeringskader voor de ROM's.
- Verder werken aan een heldere aandeelhoudersrol van EZ, bijvoorbeeld met betrekking tot het beloningenbeleid.

45 Aansluiting beroepsonderwijs op bedrijfsleven

- Bestrijding van voortijdig schoolverlaten zal krachtig ter hand worden genomen. Uitgangspunt vormt hierbij de nota “Aanval op de uitval”. [...] Hier ligt ook een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het bedrijfsleven: ondernemingen zullen voldoende stage- en opleidingsplaatsen moeten aanbieden. Het beroepsonderwijs zal moeten zorgen voor de aansluiting met de beroepspraktijk.
- Wetgeving die doorstroming in de beroepskolom vmbo-mbo-hbo belemmert zal worden geschrapt.

1. Inhoud

Om in de toekomst te kunnen (blijven) voldoen aan de vraag naar goed opgeleid personeel is het noodzakelijk het gemiddelde opleidingsniveau van de beroepsbevolking te verhogen en bijzondere kwaliteiten bij lager en middelbaar opgeleiden te stimuleren. Echter:

- Schooluitval is hoog, aandeel startkwalificatie is laag. Doorstroom en rendement in de beroepskolom is te beperkt. Jaarlijks verlaten 38.000 jongeren het onderwijs alvorens een startkwalificatie te behalen en nog eens 19.000 jongeren schakelen tussentijds om naar een andere studierichting. Dit duidt op een gebrekkige aansluiting tussen het voortgezet onderwijs en het vervolgonderwijs. In internationaal perspectief heeft Nederland relatief veel jongeren zonder startkwalificatie. Nederland kent overigens een relatieve lage jeugdwerkloosheid.
- Gebrekkige aansluiting op de arbeidsmarkt zorgt voor een mismatch. Te weinig samenhang tussen binnenschools en buitenschools leren: jongeren die net van school komen hebben vaak bijscholing nodig, de zogenoemde ‘halffabrikaten’. Tachtig procent van de ondernemers geeft aan dat jonge werknemers die net van school komen, bijscholing nodig hebben (MKB-NL, 2005). Bovendien is er gebrek aan kwalitatief goede stage- en beroepspraktijkvormingsplaatsen.

Bij veel kleine MKB-bedrijven is er wel de wil tot samenwerking, maar ontbreekt het aan tijd en geld om een duurzame samenwerkingsrelatie aan te gaan. In een bedrijf met maar enkele werknemers is het vaak niet mogelijk om capaciteit vrij te maken voor de begeleiding van stagiairs zonder daar in financieel opzicht nadeel van te ondervinden. Met de komst van het competentiegericht beroepsonderwijs zal er bovendien steeds meer van bedrijven gevraagd worden.

2/3. Stand van zaken / toekomst

- EZ-Fonds “Versterking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven” (65 miljoen euro). Hiermee kunnen bedrijven die willen samenwerken met onderwijsinstellingen financieel ondersteund worden. Onderdeel van het bredere OCW-EZ programma Beroepsonderwijs in bedrijf (229,5 miljoen euro) dat als

doelstelling heeft de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te stimuleren.

- Innovatieboxregeling: geormerkte innovatiemiddelen voor ROC's te besteden aan versterking van de samenwerking met regionale bedrijfsleven. Als kader is hiervoor een landelijke innovatieagenda opgesteld door de Stichting van de Arbeid en Het Platform Beroepsonderwijs.
- Experiment met een "derde leerweg" wordt i.s.m. OCW opgezet: volledig leren in de praktijk, waarbij werkgever de regie heeft en waarbij theoriecomponent bij ROC of andere aanbieder wordt ingekocht. start experiment staat gepland voor voorjaar/zomer 2007.
- In 2005 zijn er extra investeringen (ca. € 415 mln.) gedaan in het praktijk gericht maken van scholen in (V)MBO en kwaliteit en kwantiteit stageplaatsen (Werktop).

Pijler 3. Een duurzame leefomgeving

De overheid zal samenhang moeten bevorderen tussen alle terreinen waar duurzaamheid vorm kan en moet krijgen. Zo is er een duidelijke relatie tussen ruimtelijke ordening, natuur en landschap, infrastructuur en energieverbruik. Door die terreinen in samenhang te bezien, kan grote duurzaamheidswinst worden geboekt. Innovatie speelt daarbij een sleutelrol.

Er zal - met alle de overheid ten dienste staande middelen - worden ingezet op een versnelde introductie van nieuwe schone technologieën, mede gericht op het verwerven van een economische voorsprong van ons land. Vooral in die sectoren waarin Nederland traditioneel een vooraanstaande plaats inneemt: energie, water en voedingsindustrie (o.a. Food Valley). Kennis- en innovatiebeleid zullen hier nog meer op worden gericht.

Onze ambitie is dat Nederland de komende kabinetsperiode grote stappen neemt in de transitie naar één van de duurzaamste en efficiëntste energievoorzieningen in Europa in 2020:

- a. Het streven is een energiebesparing van 2% per jaar, een verhoging van het aandeel duurzame energie tot 20% in 2020 en een reductie van de uitstoot van broeikasgassen, bij voorkeur in Europees verband, van 30% in 2020 ten opzichte van 1990. Gezocht zal worden naar een kosteneffectieve mix van maatregelen om reductie van CO₂-emissies te realiseren. Binnen Europees verband wordt gestreefd naar gezamenlijke inspanningen als vervolg op het Kyoto-protocol.
- b. Er komt een MEP-regeling gericht op innovatie en het versneld concurrerend maken van duurzame energie, die in het bijzonder kleine ondernemers stimuleert en investeringszekerheid biedt.
- c. Investerings in de energie-efficiëntie van de bestaande woningvoorraad worden gestimuleerd.
- d. Er worden deze kabinetsperiode geen nieuwe kerncentrales gebouwd. De kerncentrale Borssele blijft open.

Waar de mate van milieuvervuiling en milieubevordering onvoldoende in de marktprijzen tot uiting komt, zullen waar mogelijk positieve en/of negatieve financiële prikkels – heffingen, gedifferentieerde belastingen en (tijdelijke) subsidies – worden ingevoerd. Op die manier wordt duurzame productie en consumptie gestimuleerd. De noodzaak van een Europees gelijk speelveld zal hierbij niet uit het oog worden verloren. Uitgangspunt is dat heffingen pas aan de orde zijn als consumenten of bedrijven alternatieven voor hun milieubelastende gedrag hebben.

1. Inhoud

Wat is duurzame energie?

De term duurzame energie wordt in Nederland gebruikt als synoniem voor hernieuwbare energie (renewable), oftewel energie opgewekt uit bronnen die niet op kunnen raken. Wel kunnen er bij de productie vervuilende stoffen vrijkomen, zoals soms bij de verbranding van biomassa (roet, fijn stof, NO_x). Onder duurzame energie vallen de volgende duurzame energiebronnen:

- biomassa: energieopwekking uit organische materialen zoals hout of afval;
- geothermie: energieopwekking uit de warmte van diepe aardlagen;
- waterkracht: energieopwekking uit bewegend water;
- wind-energie: energieopwekking uit bewegende lucht;
- zonne-energie: energieopwekking uit zonlicht.

In Nederland komt ongeveer 2,5% van het totale energieverbruik uit duurzame energiebronnen. Biomassa (70%) en windenergie (20%) leveren hieraan de grootste bijdrage.

Toepassing duurzame energie

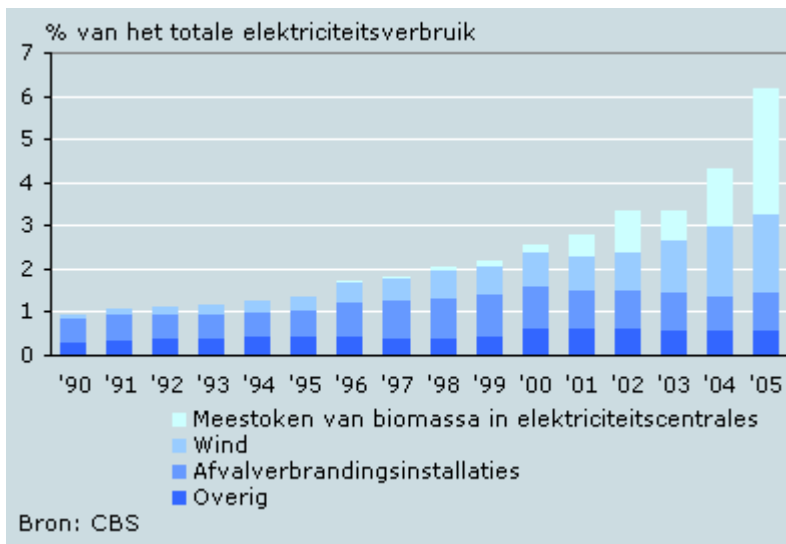
Verreweg de meeste duurzame energie wordt opgewekt in de vorm van elektriciteit, bijvoorbeeld elektriciteit van windturbines, waterkrachtcentrales, zonnepanelen en biomassacentrales. Het energieverbruik t.b.v. elektriciteitsproductie maakt echter minder dan 30% uit van het Nederlandse totale energieverbruik.

Het energieverbruik voor verwarmingsdoeleinden is in Nederland veel groter (ongeveer 50%, de overige 20% is verkeer). Duurzame energietoepassingen specifiek voor verwarmingsdoeleinden zijn er minder. Dat komt vooral doordat warmte niet zo makkelijk te transporteren is als elektriciteit. Wel is het zinvol om voor het Nederlandse beleid in de toekomst meer aandacht te besteden aan de ontwikkeling van duurzame warmteopties zoals biomassa of geothermie. Tenslotte is de inzet van zogenaamde biofuels (biomassa als transportbrandstof) een voor de toekomst belangrijke vorm van duurzame energie, mede in het licht van de almaar stijgende (mondiale) consumptie van aardolie voor transport. Nederland is in EU kader verplicht om in 2010 5,75% van de transportbrandstoffen te laten bestaan uit biofuels (vooral bio-ethanol en –diesel).

2. Stand van zaken

Hoeveel en welke duurzame energie wordt in Nederland opgewekt?

Nederland heeft weinig duurzame bronnen zoals waterkracht of biomassa (hout). Alleen wind is in ruime mate aanwezig. De mogelijkheden voor windenergie op land worden echter beperkt door de hoge bevolkingsdichtheid. Het aandeel elektriciteit uit duurzame bronnen in Nederland bedraagt ongeveer 7% van het totale elektriciteitsverbruik (2006) en loopt op tot 9% in 2010. De omvang en de samenstelling van de duurzame elektriciteit heeft zich in de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Het aandeel duurzame elektriciteit is in Nederland de laatste 3 jaar verdubbeld als gevolg van de zogeheten MEP-regeling (zie verder). Toch is Nederland ten opzichte van andere EU landen een relatief kleine producent van duurzame elektriciteit. Landen als Zweden (meer dan 50%) of Oostenrijk (meer dan 70%) doen veel meer, maar kunnen ook veel meer door ruime aanwezigheid van biomassa (Zweden) of waterkracht (Oostenrijk).

Wat kost duurzame energie?

Duurzame energie is meestal duurder dan fossiele energie. Vaak heeft dat te maken met de schaal van opwekking: een windturbine van 2 MW heeft veel minder kostenvoordelen door schaalgroottes dan een elektriciteitscentrale van 1000 MW. Soms is de technologie erg ingewikkeld en dus duur, bijvoorbeeld de technologie om elektriciteit uit zonlicht te winnen (zon-pv).

Kostprijs van elektriciteit is 4-10 eurocent per kWh afhankelijk van de schaal en technologie. De gemiddelde meerkosten van duurzame elektriciteit ten opzichte van conventionele elektriciteit zijn in 2005 ongeveer 5 à 6 eurocent per kilowattuur (met een zeer grote bandbreedte). De kosten van duurzame energie kunnen de komende jaren door de sterke internationale marktpenetratie echter verder dalen. In Duitsland wordt voor windenergie bijvoorbeeld een zogeheten leercurve van 9% gerealiseerd, wat wil zeggen dat de kosten met 9% dalen bij elke verdubbeling van de wereldmarkt. Als die trend doorzet kan windenergie tegen 2020 op een goede windrijke locatie concurreren met de prijs van fossiele elektriciteit. Voor duurdere vormen van duurzame energie, zoals zonne-energie kan het langer duren voordat de kosten zover gedaald zijn dat grootschalige marktintroductie betaalbaar is. Wel is zonne-energie interessant in niches, bijvoorbeeld voor afgelegen plaatsen waar het erg duur is om een elektriciteitskabel heen te leggen, of in de woningbouw waar kleine zon-pv systemen de pieken van het elektriciteitsgebruik kunnen wegnemen.

In de Tweede Kamer is geopperd dat duurzame elektriciteit gestimuleerd zou kunnen worden met een zogenoemd verplicht aandeel duurzame elektriciteit. In dit geval zou geen extra overheidsbudget voor duurzame elektriciteit nodig zijn want de kosten zouden dan door de burgers en bedrijven moeten worden gedragen. Toepassing van dit instrument vraagt echter veel voorbereiding en zou

pas over een aantal jaren kunnen worden toegepast. Fundamenteel is dat aan een verplichting op nationale schaal veel haken en ogen zitten. Zo zal de burger en bedrijfsleven voor elektriciteit fors meer gaan betalen.

Potentiëlen en doelstellingen

Het potentieel van duurzame energie is in Nederland interessant maar niet voldoende om op middellange termijn (2020-2030) een substantieel deel van de energievraag te dekken. De omschakeling van de economie en infrastructuur van fossiel naar meer duurzaam zal veel tijd vergen.

In het Coalitieakkoord (pagina 20) is een doelstelling opgenomen om in 2020 20% van het totale energieverbruik uit duurzame energie te laten bestaan.

In januari 2007 heeft de Europese Commissie als onderdeel van het energie- en klimaatpakket een doel van 20% duurzame energie in 2020 voor de hele EU geformuleerd.

Overheidsuitgaven voor duurzame energie

In 2006 werd in het kader van duurzame energie door de overheid ruim € 100 mln aan subsidie verstrekt voor research-, ontwikkelings- en demonstratieprojecten. Daarnaast is in 2006 zo'n € 670 mln aan subsidie uitbetaald via de MEP-regeling (zie aparte factsheet WKK en MEP). In het coalitieakkoord is € 500 miljoen per jaar aan intensiveringen voor duurzame energie opgenomen.

Er komt een MEP-regeling gericht op innovatie en het versneld concurrerend maken van duurzame energie, die in het bijzonder kleine ondernemers stimuleert en investeringszekerheid biedt.

1. Inhoud

- De MEP is op 1 juli 2003 gestart. De MEP wordt uitgevoerd door EnerQ, een dochter van TenneT.
- Doel MEP is een impuls te geven aan duurzame elektriciteit en de doelstelling van 9% duurzame elektriciteit in 2010 (ongeveer 11 TWh = 11 miljard kilowattuur) te behalen.
- Op de bijdrage van de MEP aan WKK is al ingegaan. Tenslotte biedt de MEP de mogelijkheid ook projecten met klimaatneutrale elektriciteit (CO₂-opslag) te subsidiëren, maar dit bedrag heeft altijd op 0 gestaan.
- De MEP biedt investeerders 10 jaar zekerheid, zij krijgen gedurende 10 jaar vast subsidiebedrag voor iedere geproduceerde kilowattuur.
- MEP kwam in de plaats van de fiscale stimulering via de energiebelasting (1999-2003). Dit vanwege weglek van belastinggeld naar het buitenland. Door introductie van de MEP vond verschuiving plaats van vraagstimulering naar aanbodstimulering.
- MEP is zeer aantrekkelijk gebleken en heeft het investeringsklimaat voor duurzame energie sterk verbeterd. Door het grote succes van de MEP is de productie van gesubsidieerde duurzame elektriciteit sneller gestegen dan verwacht.
- In 2005 zijn de subsidiebedragen voor nieuwe aanvragen voor de categorieën grootschalige zuivere biomassa en wind op zee op nul gezet.
- Verder is een apart, lager, subsidiebedrag voor gerenoveerde windturbines op land geïntroduceerd. Dit in verband met de lagere kosten die met renovatie zijn gemoeid t.o.v. nieuwbouw.
- Tot slot zijn de subsidiebedragen voor inzet van bio-olie met ingang van 6 oktober 2005 verlaagd, om overstimulering te voorkomen.
- Een structurele maatregel is het stellen van subsidieplafonds binnen de MEP. Het wetsvoorstel hiertoe is door Tweede en Eerste Kamer aangenomen en is sinds 1 januari 2007 van kracht. Het subsidieplafond voor 2007 is vooralsnog, in afwachting van besluitvorming door het nieuwe kabinet, vastgesteld op € 0,-.

2. Stand van zaken

- Rond de zomer van 2006 bleek op grond van een raming van MEP uitvoeringsorganisatie EnerQ dat op basis van de beschikte aanvragen voor MEP-subsidie de doelstelling van 9% duurzame elektriciteit in 2010 gehaald wordt.
- Gegeven deze constatering is besloten om de MEP op 18 augustus 2006 op nul te stellen voor nieuwe aanvragen. Nieuwe doelstellingen en besluiten over aanvullende financiële middelen worden overgelaten aan het nieuwe kabinet.

- Met de Tweede Kamer is hierover uitvoerig gedebatteerd. Uitkomsten van debatten is dat het kabinet heeft besloten tot:
 1. Kostenvergoedingsregeling: regeling die voorziet in vergoeden van de kosten die door gedupeerde bedrijven noodzakelijkerwijs zijn gemaakt ten behoeve van het aanvragen van MEP-subsidie, maar deze aanvraag niet voor 18 augustus 2006 hebben ingediend. Budget: € 70 miljoen.
 2. Regeling voor opwekken van duurzame elektriciteit in mestvergistingsinstallaties bij boerenbedrijven. Regeling voorziet in subsidiëren van producenten van kleinschalige vergistingsinstallaties tot 2 MW die door de 0-regeling geen MEP-subsidie meer kunnen aanvragen. Overgangsfaciliteit heeft vorm van nieuwe subsidieregeling en duidelijke relatie met mestbeleid. Budget: € 270 miljoen.
- Tegen het op 0 zetten van MEP-subsidies voor nieuwe projecten zijn enkele rechtszaken aangespannen. Deze rechtszaken zijn door de Staat gewonnen. Hier is hoger beroep tegen aangetekend. Binnenkort wordt uitspraak gedaan in dit hoger beroep.
- Beide regelingen zijn op 5 december gepubliceerd in de Staatscourant en staan open tot 1 februari 2007. Uitvoering vindt plaats via het EZ-agentschap SenterNovem.

Financiën MEP

- De MEP werd aanvankelijk geheel gefinancierd uit de inkomsten van de inning van het zogeheten afnemerstarief (tarief 2006: € 52 per elektriciteitsaansluiting). Met ingang van 2005 is er daarnaast ook sprake van een Rijksbijdrage voor de financiering van de MEP (2005: € 176 mln, 2006: € 310 mln). In 2006 is door het kabinet besloten om het afnemerstarief met ingang van 2007 te schrappen en de € 52 in 2006 als koopkrachtrepatriatie (gestegen energielasten) terug te geven aan huishoudens.
- Met ingang van 1 januari 2007 wordt de subsidiering van duurzame elektriciteit, warmtekracht en op termijn klimaatneutrale energiedragers (CO₂ afvang en opslag) geheel uit de Rijksbegroting gefinancierd.
- De ramingen MEP kennen veel onzekerheden, onder meer als gevolg van onhelderheid over hoeveelheid opwekking door oude beschikkingen, onvoorziene latere start van projecten en klimatologische omstandigheden (wind, zon) die lagere dan wel hogere productie tot gevolg kunnen hebben. In samenwerking met alle betrokken partijen wordt gewerkt aan een strakkere monitoring van de ontwikkelingen bij de MEP, waaronder de uitgaven.

Benodigd budget MEP tot en met 2011

MEP	2007	2008	2009	2010	2011
Begroting	538	628	670	640	622
Budget	618	728	793	763	745
inclusief					
bedragen uit					
boedelbrief					

Over het totaal benodigde budget vindt in het kader van Voorjaarsnota 2007 in maart overleg plaats met het Ministerie van Financiën.

Onderzoek Auditdienst en onderzoek Algemene Rekenkamer

De Auditdienst van het ministerie van Economische Zaken heeft onderzoek gedaan naar de uitvoering van de MEP. In dit onderzoeksrapport is een aantal

verbeterpunten voor de uitvoering opgenomen. EZ heeft maatregelen getroffen voor verhoogde aandacht voor de financiële ramingen en het beheer van de regeling. Op verzoek van de Tweede Kamer voert de Algemene Rekenkamer een onderzoek uit naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de MEP. De resultaten daarvan worden in mei verwacht.

3. Toekomst

De motie Hessels, Van der Staaij (28 665, nr. 82) verzoekt de regering ter voorbereiding van besluitvorming door een nieuw kabinet een nieuwe wettelijke regeling voor te bereiden. Daartoe zijn inmiddels enkele varianten verkend rekening houdend met de drie in de motie gestelde criteria, te weten innovatief, rendement en houdbaarheid. Een eventuele terugwerkende kracht van de nieuwe regelgeving is aan dit kabinet overgelaten.

Het is mogelijk de MEP, die met ingang van 1 januari 2007 vernieuwd is, verder te verbeteren. Per 1 januari 2007 kent de regeling al een jaarlijks subsidieplafond. Daarmee wordt de MEP stuurbaar en beheersbaar i.t.t. voorgaande regeling. Nieuwe regeling zal ook de mogelijkheid moeten bieden om innovatieve toepassingen van duurzame energie te stimuleren.

WKK

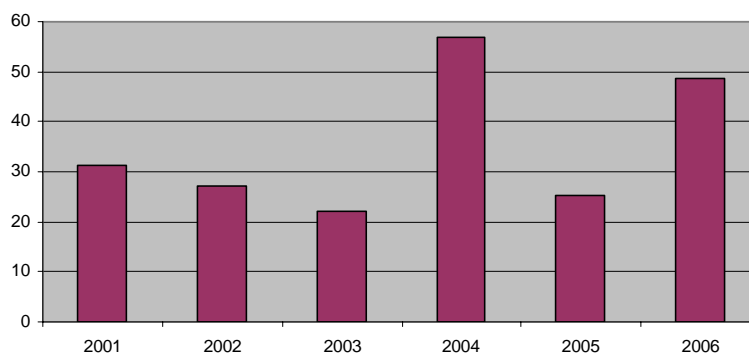
1. Inhoud

Een WKK-installatie is een installatie voor de gecombineerde opwekking van warmte en elektriciteit of mechanische energie, waarvan de warmte nuttig gebruikt wordt, anders dan voor de productie van elektriciteit. Het energetisch rendement van gecombineerde warmte- en elektriciteitsproductie is aanmerkelijk hoger dan dat van gescheiden opwekking. WKK draagt in dit verband bij aan het behalen van de Nederlandse doelstellingen op het gebied van energiebesparing en vermindering van de CO₂-emissie.

2. Stand van zaken

Na een sterke groei in de jaren tachtig en negentig, produceert het Nederlandse WKK-park ongeveer 40% van de in Nederland geproduceerde elektriciteit. Het opgestelde vermogen bedraagt ongeveer 7600 MWe. Dit aandeel is bijna het hoogst ter wereld.

Investerings in WKK-systemen worden gestimuleerd met Energie-investeringsaftrek (in 2007 11,39% voordeel). Onderstaand diagram geeft een overzicht van de ondersteuning door middel van de Energie Investeringsaftrek (EIA) over de periode 2001-2006.

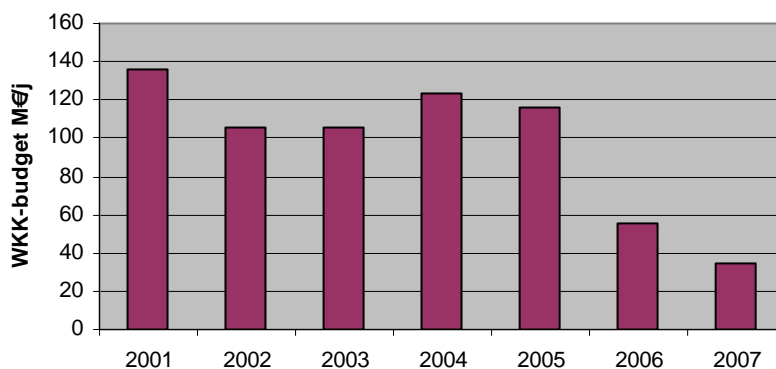

Figuur: EIA- ondersteuning voor WKK 2001-2006 [in M€] (2006 t/m 1 december)

Ontwikkelingen in brandstof en elektriciteitsprijzen hebben er ondanks deze stimulering voor gezorgd dat verschillende categorieën WKK-installaties in Nederland momenteel niet rendabel zijn. Om te voorkomen dat om (bedrijfs)economische redenen WKK-installaties buiten bedrijf worden gesteld wordt sinds 2001 een ondersteuning gegeven voor de exploitatie van WKK-installaties. Tot medio 2003 was deze ondersteuning in de vorm van een afdrachtskorting op de Regulerende Energiebelasting (REB), daarna in de vorm van een subsidie op grond van de regeling Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP; zie verder).

De ondersteuning via de MEP-subsidie wordt steeds voor maximaal één kalenderjaar gegeven en dekt per categorie WKK-installaties gemiddeld 50% van de onrendabele top af voor alle onrendabel veronderstelde WKK-elektriciteitsproductie tot een maximum van 1000 GWh/jaar per installatie. In 2007 wordt nog MEP-subsidie gegeven.

Onderstaand diagram geeft een overzicht van de exploitatieondersteuning via de REB en MEP over de periode 2001-2006 met een schatting van het benodigde budget in 2007 indien dezelfde criteria als in 2006 worden gehanteerd.

Figuur: REB / MEP ondersteuning voor WKK 2001-2006 met prognose 2007

3. Toekomst

Sinds 2005 is een nieuwe subsidieregeling voor nieuw te bouwen energie-efficiënte en innovatieve WKK-systemen in voorbereiding. De Minister van EZ heeft in augustus 2006 per brief aan de Tweede Kamer medegedeeld dat het aan een nieuw kabinet is om te beslissen of deze regeling er komt en welke vorm en richting de stimulering moet krijgen.

1. Inhoud

In het regeringsakkoord staat een doelstelling voor energiebesparing van 2%. Het huidige tempo ligt op 1%. Daarom is een zeer forse beleidsintensivering, nl. een vervier- à verzesvoudiging van de inspanningen van het huidige beleid, noodzakelijk.

2. Stand van zaken

De Tweede Kamer heeft al in het Kamerjaar 2004/2005 een kamerbrede motie aangenomen waarbij het kabinet zou moeten streven naar een tempo van 2% per jaar. Een onderzoek naar de 2% doelstelling, dat door ECN is uitgevoerd, is thans gereed. Hieruit blijkt dat zeer vergaande maatregelen nodig zijn om een tempo van 2% energiebesparing per jaar te kunnen halen, waarbij ook EU-regelgeving een grote rol moet spelen. Een paar voorbeelden:

- De energie intensieve industrie en de elektriciteitssector en de glastuinbouw krijgen een heffing op dat deel van het verbruik dat boven een benchmark-norm niveau ligt. Presteert een bedrijf beter, dan krijgt het bedrijf in kwestie een subsidie. Om aan de heffing te ontkomen zullen kostbare investeringen nodig zijn. Deze verdienen zich over het algemeen in vijf jaar terug, maar binnen de industrie leidt een investering met een terugverdientijd van vijf jaar tot een verslechtering van het bedrijfsrendement. Gelet op de huidige kwetsbare positie van de energie intensieve industrie en de hiermee verbonden werkgelegenheid is deze maatregel de meest pijnlijke maatregel uit het twee procentpakket. Het is echter qua besparing wel op afstand de belangrijkste.
- Voor de bestaande woningen moet een energienormering ingevoerd worden. Wanneer mensen verhuizen, moet de woning op "energie niveau" worden gebracht. De noodzakelijke investeringen worden fiscaal bevoordeeld doordat de kosten ondergebracht kunnen worden in de hypotheek waardoor het hypotheekrente-voordeel geïncasseerd kan worden. De kosten worden echter zelfs na 25 jaar niet terugverdiend, en bedragen voor een gemiddelde woning ruwweg 10.000 euro. De invoering van de norm zou de aanpak via de Witte Certificaten van Balkenende II overbodig maken (zie over witte certificaten hierna)
- De energienormering van nieuwe woningen moet fors worden aangescherpt. De kosten voor een gemiddelde woning nemen toe met ruwweg € 8000.
- De realisatie van twee procent besparing is voor ruwweg een derde afhankelijk van Europese regelgeving. Omdat het deels om maatregelen gaat waarvoor thans draagvlak ontbreekt, zal hier fors op moeten worden ingezet.

Instrumenten

EZ is verantwoordelijk voor een aantal eigen instrumenten. De belangrijkste daarvan zijn:

- a. de benchmark aanpak van de grote industrie en elektriciteitsproductie. Doel van de industrie en elektriciteitsproducenten is tot de meest efficiënte ter wereld te behoren in 2010. Onderdeel van deze aanpak is de ondersteuning

van warmtekracht (WKK, zie verder). Dit is een vorm van energieverbruik waarin Nederland relatief succesvol is.

- b. voor de middelgrote industrie is de meerjarenafpraak over energiebesparing ontwikkeld. Op deze wijze wordt per industriële sector een concreet doel gesteld en uitgevoerd. Deze aanpak is er sinds het midden van de jaren tachtig. Het Nederlandse voorbeeld is door vele andere landen overgenomen; het meest recent is eind 2006 met de Chinese overheid een Memorandum of Understanding gesloten om hen te helpen deze aanpak verder te ontwikkelen.
- c. uitvoering van het Europese beleid inzake energiebesparing bij apparaten.

Daarnaast leveren ook andere departementen een bijdrage aan de energiebesparing:

- d. VROM: Voor de nieuwbouw zijn geleidelijk strengere normen ingevoerd voor nieuwe woningen en - in mindere mate - kantoren. Voor bestaande woningen is het beleid minder slagvaardig geweest. Gestimuleerd door een Europese richtlijn hebben in december 2006 de ministers van EZ en VROM een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin ook voor deze sector maatregelen worden aangekondigd. Belangrijk onderdeel daarvan is dat de energie-bedrijven drie maanden (dus tot eind maart 2007) krijgen een plan van aanpak te ontwikkelen, anders zal de overheid hen een concrete doelstelling opleggen.
- e. V&W: Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is verantwoordelijk voor energiebesparing in het transport. Het actieplan energie-efficiency van de Europese Commissie van 2006 heeft hieraan een impuls gegeven. Alleen op Europees niveau is er echt iets mogelijk. Het Nederlandse beleid is kleinschalig en aanvullend. Kilometerbeprijzing kan hierin verandering inbrengen.
- f. LNV: Het ministerie van Landbouw is verantwoordelijk voor maatregelen in de glastuinbouw. Ook hier is de al genoemde WKK zeer succesvol. De hoge energieprijzen vanaf 2005 hebben hier gezorgd voor veel nieuwe initiatieven.

Er worden deze kabinetsperiode geen nieuwe kerncentrales gebouwd. De kerncentrale Borssele blijft open.

Borssele-pakket

VROM en EZ hebben in juni 2006 het convenant Borssele getekend met Essent en Delta. De belangrijkste afspraken uit het convenant zijn :

- De Kerncentrale Borssele (KCB) blijft open tot 2033 in plaats van 2013.
- In ruil daarvoor zal de KCB tot de 25 procent veiligste kerncentrales van de westerse wereld behoren, dat is meer dan nu wettelijk afdwingbaar is;
- Bovendien investeren de eigenaren Essent en Delta gezamenlijk voor 250 miljoen euro in projecten op het terrein van duurzame energie:
 - €50 miljoen komt beschikbaar voor een voor iedereen toegankelijk energie innovatiefonds.
 - €200 miljoen is voor investeringen in duurzame energieprojecten.
- De overheid heeft €250 miljoen uit het FES beschikbaar gesteld voor de zogenoemde duurzaamheidsenveloppe. (Dit geld was bij gedwongen sluiting van de kerncentrale in 2013 nodig geweest voor een schadevergoeding). Deze middelen worden ongeveer gelijk verdeeld ingezet over de drie gebieden schoon fossiel, duurzame energie en energiebesparing in de periode 2006-2012.
- Met het totale pakket zal een verdere verduurzaming van de energievoorziening gestimuleerd worden en vanaf 2014 1,4 Mton CO₂-reductie per jaar gerealiseerd worden.
- In 2033 volgt de sluiting met daarop volgend directe ontmanteling van Borssele. Dan moet de centrale met alle bijbehorende kosten 'duurzaam' worden opgeruimd.

Kernenergiewet.

Momenteel ligt er bij de Tweede Kamer een voorstel tot wijziging van de Kernenergiewet. De plenaire behandeling in de Tweede Kamer moet nog plaatsvinden. Belangrijkste voorgestelde wijzigingen zijn:

- het mogelijk maken om vergunningen voor nieuwe kerncentrales voor ten hoogste veertig jaar te verlenen (nu: in de tijd onbeperkt);
- het mogelijk maken de aanvraag om een vergunning voor het oprichten van een kerncentrale van een verouderd type te weigeren;
- het opnemen van de verplichting voor de vergunninghouders van kerncentrales om financiële zekerheid te stellen voor de kosten die zijn verbonden aan de buitengebruikstelling en ontmanteling van een kerncentrale;
- het creëren van een sturingsmogelijkheid voor het bevoegd gezag op de keuze van de vergunninghouder voor het al dan niet opwerken van bestraalde splijtstoffen;
- vereenvoudiging van het bevoegde gezag voor de vergunningverlening op basis van de Kernenergiewet: alleen VROM bevoegd; EZ en SZW: eruit.
- het opnemen van een bepaling om regels te kunnen stellen met betrekking tot de buitengebruikstelling en ontmanteling van kerncentrales;

- het vaststellen van een uiterste sluitingsdatum voor de kerncentrale Borssele: 2033.

Kernenergie in Nederland

De bijdrage van kernenergie in West-Europa is 35 %; mondiaal is die 17 %. Nederland heeft één werkende kerncentrale, de kerncentrale te Borssele, met een vermogen van 450 MWe. Daarmee draagt het voor 6 % bij aan de Nederlandse elektriciteitsvoorziening. Inclusief import bedraagt het aandeel kernstroom 14 %. Energiebedrijven Essent en Delta zijn de aandeelhouders van het bedrijf EPZ, N.V. Elektriciteits-Produktiemaatschappij Zuid-Nederland, dat de kerncentrale Borssele, KCB, exploiteert.

In Dodewaard staat een uit gebruik genomen kerncentrale welke over ruim 30 jaar wordt ontmanteld. In Petten staat binnen het terrein van ECN de Hoge Flux Reactor, HFR, welke eigendom is van de EU (GCO, Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek) en in beheer bij NRG, de Nuclear Research & consultancy Group. Er vindt wetenschappelijk onderzoek plaats o.a. naar levensduurverkorting van radioactief afval; voorts worden er medische isotopen gemaakt door Mallinckrodt, dat een aandeel van ca. 70 % heeft binnen de Europese nucleaire geneesmiddelen markt. In beheer van het Reaktor Instituut Delft bij de TU Delft is de Hoger Onderwijs Reactor, HOR.

In Almelo zijn onderdelen van Urenco gevestigd. Urenco Ltd. is een Brits-Duits-Nederlands bedrijf dat splijtbaar uranium aanwezig in 'natuurlijke' concentratie (0,7 %) middels het gasultracentrifugeprocédé verrijkt naar 3- 5 %. Dit verrijkte splijtbaar uranium is de basis voor de brandstof van kerncentrales. De aandeelhouders in Urenco Ltd. zijn -elk voor één derde- het Nederlandse UCN N.V., het Britse BNFL en het Duitse Uranit. De Nederlandse Staat is voor 98,8% aandeelhouder in UCN N.V. en is via UCN dus ook (voor 33%) aandeelhouder in Urenco Ltd.

Urenco bestaat uit twee bedrijven: de Enrichment Technology Company (ETC) en de Uranium Enrichment Company (UEC). ETC ontwikkelt en fabriceert centrifuges waarmee uranium kan worden verrijkt. Het belangrijkste onderdeel van ETC, de machinefabriek, bevindt zich in Almelo. UEC produceert laag verrijkt (<10 %) uranium met behulp van centrifuges, die worden betrokken van ETC. Op de wereldverrijkingmarkt heeft Urenco momenteel een (groeiend) aandeel van ca. 20 %. Urenco's lange termijn streven richt zich op een marktaandeel van ca. 35%. Daarenboven zal er een UC-verrijkingsfabriek gebouwd worden in een nieuwe Urenco vestiging in de VS (New Mexico), en voor de Franse concurrent Eurodif in Tricastin. De omzet van de gehele Urenco-Groep bedroeg in 2005 ca. € 1 mld; de Nederlandse Staat profiteerde voor ongeveer € 100 mln (dividend, VPB, e.d.).

In Vlissingen staat de COVRA, de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval NV, waarvan de aandelen voor 100 % in handen zijn van de Staat (VROM). Daar wordt al het uit Nederland afkomstige radioactieve afval bovengronds opgeslagen, in afwachting van een definitieve bestemming ervoor.

1. Inhoud

CO₂-emissiehandel is één van de afgesproken instrumenten in het Kyoto-protocol. Emissiehandel is gericht op de grote CO₂-emitters uit de industrie en de elektriciteitssector. Er zijn twee handelsperiodes: 2005-7 en 2008-12. Het toewijzingsplan waarover nu wordt gesproken gaat over de 2de periode.

- Lidstaten stellen zelf een toewijzingsplan op met daarin het totaal aantal te verdelen rechten en het aantal rechten per installatie-eenheid. Hierover moet een inspraakronde worden gehouden, vervolgens moet de Europese Commissie het plan goedkeuren. De volgende stap is dat VROM per deelnemende installatie-eenheid een toewijzingsbesluit neemt over het aantal CO₂-rechten. Hiertegen is beroep mogelijk bij de RvS.
- Het plan is verschillende malen in de Tweede Kamer besproken en is 29 september ingediend bij de Commissie. De Commissie heeft inmiddels kritisch gereageerd op het plan. Het plan zal worden aangepast n.a.v. deze reactie en daarna opnieuw ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Tweede Kamer. Het plan hoeft niet meer naar de Commissie alhoewel die wel toeziet of de wijzigingen daadwerkelijk worden gepleegd.

2. Stand van zaken

De hoofdlijnen van het plan 2008 t/m 2012

- De methode van toewijzen is in grote lijnen gelijk aan die van het 1ste toewijzingsplan. Ook nu wordt er rekening gehouden met de afspraken in de energieconvenanten en wordt er dus 'beloond' voor eerdere inspanningen.
- Kolenconvenant; er wordt voor de elektriciteitsproductiebedrijven die deelnemen aan het Kolenconvenant rekening gehouden met de afspraken in het Kolenconvenant. Dit betekent dat een korting op de toewijzing wordt doorgevoerd die overeenkomt met het Kolenconvenant.
- Nieuw is dat ook het broeikasgas N₂O (lachgas van de salpeterzuurproductie) onder het plan gaat vallen. Het gaat om 3 installaties in NL.
- Nieuwkomers en sluitingen:
 - Nieuwkomers krijgen hun rechten gratis. Er is een reserve met CO₂-rechten voor nieuwkomers gebaseerd op een realistische schatting.
 - Nieuwe elektriciteitscentrales worden niet gekort voor *windfall profits*. Zij moeten voldoen aan de nieuwste stand der techniek.
 - In tegenstelling tot 1ste plan krijgen bedrijven die sluiten geen rechten meer.
- Er is een verhuisregeling geïntroduceerd, om samenvoeging tot efficiëntere productie te stimuleren

Windfall profits

- De Elektriciteitsproducenten rekenen de CO₂-prijs door in de elektriciteitsprijs, hoewel zij een groot deel de rechten gratis hebben ontvangen. Dit leidt tot *windfall profits* bij deze sector.
- Op basis van intensief overleg met Tweede Kamer is besloten in om Elektriciteitsproducenten met 15% te korten om de *windfall profits* te verminderen. De eerste 350 GWh (ca. 60 MW) valt buiten de korting.

Hierdoor wordt een groot deel van de WKK ontzien. Opbrengst korting gaat voor 1/3 naar overige deelnemers emissiehandel op basis van hun elektriciteitsinkoop en 2/3 wordt verkocht en komt ten goede aan consumenten (industrie en kleinverbruikers).

Oordeel Europese Commissie andere lidstaten

- Op 29 november heeft de Europese Commissie haar oordeel over de eerste 10 allocatieplannen voor 2008-2012 bekend gemaakt (Duitsland, Ierland, Griekenland, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Slowakije, VK, Zweden).
- Deze 10 landen hadden samen aan de deelnemende bedrijven 906 miljoen ton CO₂-emissierechten willen toekennen. De Europese Commissie heeft dat met circa 7% (27 miljoen ton) teruggebracht tot 860 miljoen ton.
- De Europese Commissie heeft ook aangegeven dat bedrijven slechts beperkt gebruik mogen maken van *Clean Development Mechanism*- en *Joint Implementation-credits* om aan de verplichtingen te voldoen. Het VK is het enige land dat evenveel mag toewijzen als het gepland had (246,2 per jaar).

3. Toekomst

- Op 16 januari heeft Commissie haar oordeel over het Nederlandse plan gepubliceerd. Nederland moet het plan op een aantal punten aanpassen. Belangrijkste zijn dat het totale CO₂ plafond moet met 5% omlaag. De extra korting van de elektriciteitssector omdat ze *windfall profits* maken mag. Wij willen 2/3 hiervan veilen en 1/3 in de vorm van rechten aan de industriedeelnemers aan emissiehandel geven. Veilen mag, maar terugsluizen aan industrie niet. Ons voorstel om een 100-tal kleine installaties buiten de emissiehandel te laten wordt niet geaccepteerd.
- Met het oog op de implementatie zou het herziene plan zo spoedig mogelijk naar de Tweede Kamer moeten worden gestuurd.

Project: Schoner en zuiniger

Wij willen dat Nederland de komende kabinetsperiode grote stappen neemt in de transitie naar één van de duurzaamste en efficiëntste energievoorzieningen in Europa in 2020. Deze doelstelling voor energietransitie moet worden bereikt door energiebesparing, alternatieve energiebronnen en afvang en opslag van CO₂. In de vorm van een project Energietransitie wordt regie gevoerd met bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties.

1. Inhoud

Onder 'Energietransitie' wordt verstaan de grootscheepse verandering van de huidige energievoorziening in een 'duurzame energievoorziening'. Die is betrouwbaar, schoon (onder meer: klimaatneutraal) en economisch efficiënt. Deze transitie is nodig omdat de bestaande energievoorziening te kwetsbaar is en tot onomkeerbare milieuproblemen leidt. Energietransitie richt zich op innovatie oplossingen met lange termijn doelstellingen.

Sinds eind 2005 hebben 6 departementen hun krachten verenigd om de transitie te doen slagen (EZ, Fin, VROM, LNV, V&W, BuZa). Daartoe is de Interdepartementale Programmadirectie Energietransitie (I.P.E.) opgericht, met de 6 betrokken DG's als opdrachtgever. EZ faciliteert deze transitie-aanpak sinds 2001.

2. Stand van zaken

- Op grond van langdurige marktconsultaties is gekozen voor zes transitie-thema's waarop publiek-private *transitieplatforms* actief zijn:
 - Nieuw gas/schoon fossiel – ambitie: 'Nederland ontwikkelen tot het meest innovatieve en schone gasland ter wereld'
 - Groene grondstoffen – ambitie: 'Combineer de Nederlandse kracht van agro en chemie, kennis en kapitaal tot wereldspeler op het terrein van 'bio-based' grondstoffen'.
 - Duurzame mobiliteit – ambitie: 'Maak Nederland van 'trendsetter logistiek' tot 'trendsetter duurzame mobiliteit''
 - Ketenefficiency – ambitie: 'Van efficiënte bedrijven naar efficiënte economie'
 - Duurzame elektriciteit – ambitie: 'Maak van de duurzame elektriciteitsvoorziening een economische motor'
 - Gebouwde omgeving – ambitie: 'Maak de gebouwde omgeving tot 'driver' van de energietransitie'
- De voorzitters van deze platforms zijn afkomstig uit het bedrijfsleven. Leden zijn verder bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, overheid.
- Taak van de platforms is:
 - Het formuleren van een lange termijn-ambitie (2030) op hun thema
 - Het ontwikkelen van manieren om die ambitie te realiseren ('transitiepaden')

- Het organiseren van belanghebbenden ('stakeholders') rond hun thema
- Het aanjagen van concrete activiteiten en projecten op de verschillende transitiepaden ('transitie-experimenten')
- Sinds eind 2004 is er in drie rondes in totaal ca. € 100 miljoen aan investeringssubsidies versterkt voor transitie-experimenten met een totale investeringsvolume van ca. € 500 miljoen.
- Concrete transitie-successen zijn:
 - Fiscale stimulering van autorijden op aardgas, aardgasstations in Noord-Nederland
 - Praktijkproeven met energieproducerende tuinbouwkassen
 - Warmtebedrijf Rotterdam voor levering van industriewarmte aan woonwijken
 - CO₂-levering uit industrie aan glastuinbouw
 - Eensgezindheid bedrijfsleven en milieubeweging over kwaliteit biomassa
 - Innovatieconcessies openbaar vervoer
 - Introductie van micro-warmtekracht in huishoudens

3. Toekomst

- Sinds januari 2005 is, op advies van Innovatieplatform en AER/VROM-raad, de Taskforce Energietransitie actief. Deze is ingesteld door de Minister van EZ en de Staatssecretaris van VROM en bestaat uit vertegenwoordigers van bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheid.
- De Taskforce heeft op 8 mei 2006 een Transitie Actie Plan gepresenteerd. Kernpunten:
 - Het is mogelijk de Nederlandse energievoorziening verregaand te verduurzamen tegen het midden van deze eeuw: 50 % minder CO₂-uitstoot dan in 1990, grootscheepse inzet van hernieuwbare energie en uiterst efficiënt energiegebruik.
 - De geformuleerde transitiepaden kunnen deze ambitie verwezenlijken. Markt en overheid moeten daar gezamenlijk in investeren.
 - De overheidsmiddelen zouden moeten worden verdubbeld, van € 1 miljard nu naar € 2 miljard per jaar vanaf 2011
 - Over de inzet van die middelen moet een eenduidige regie komen.
- Medio december heeft de Taskforce een vervolgrapportage uitgebracht. Daarin:
 - Onderbouwing van de benodigde 'claim' van € 1 miljard extra per jaar en een schatting van wat er aan private investeringen te verwachten is;
 - De aansluiting tussen de Nederlandse en internationale inspanningen rond de energietransitie wordt verhelderd;
 - Een schets wordt van een adequaat ondersteunings-instrumentarium
 - De contouren van een 'regie-orgaan' als opvolger van de Taskforce
- Ter ondersteuning van de energietransitie heeft het vorige kabinet € 250 miljoen beschikbaar gesteld, als uitvloeisel van de besluitvorming over de kerncentrale Borssele ('duurzaamheidpakket')
- Daarnaast heeft het 6 DG-overleg een duurzaamheidsinvesterings-agenda (DIA) uitgebracht. Centraal daarin staat de bijdrage van het duurzaamheidsbeleid met betrekking tot energie aan de economische structuur van Nederland en de rol die markt en overheid moet spelen bij het oplossen van de klimaat- en voorzieningszekerheidopgaven.

1. Inhoud

Naast de energiegerelateerde zaken heeft de minister van Economische Zaken op veel andere duurzaamheids-dossiers een interveniërende rol.

2. Stand van zaken

- Eind 2006 is in EU-kader REACH tot stand gebracht; dit betreft een complex pakket van nieuwe EU-regels voor de toelating van chemische stoffen op de EU-markt. Het Nederlandse bedrijfsleven wordt via een voorlichtingstraject voorbereid op deze nieuwe regelgeving.
- Luchtkwaliteit: in 2007 worden in EU-kader nieuwe ambities vastgesteld om de luchtkwaliteit in lagere luchtlagen (belangrijk voor de gezondheid van de mensen) verder te verbeteren.
- NEC-richtlijn: idem, maar dan gaat het om hogere luchtlagen en is vooral gericht op het terugdringen van emissies die 'zure regen' veroorzaken. De Europese Commissie wil nieuwe ambities voor 2020 bepalen.
- IPPC-richtlijn: betreft een aanpassing van de bestaande richtlijn, bedoeld om (grote) bedrijven te verplichten te investeren in de meest milieuvriendelijke productiemethoden.
- Kaderrichtlijn Water: treedt in 2009 in werking en vereist grote nationale inspanningen om de gestelde doelen (in termen van waterkwaliteit en waterkwantiteit) tijdig (2015, doch uiterlijk in 2027) te realiseren.
- Kaderrichtlijn afval: in EU-kader worden in 2007 nieuwe regels afgesproken, die het hergebruik van afvalstoffen bevorderen.
- Externe Veiligheid (het beperken van gevolgen van calamiteiten bij de productie, opslag en/of vervoer van gevaarlijke stoffen): in 2007 zal het vooral gaan over de vraag hoe het vervoer van gevaarlijke stoffen in Nederland te organiseren. Streven is dit zodanig te doen dat dit vervoer zo veilig mogelijk en met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag kan plaats vinden. Daartoe is het concept "Basisnet" ontwikkeld, waarbij de afwikkeling van grote stromen gevaarlijke stoffen vooral langs bepaalde routes plaats vindt.

53 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Het gevaar dreigt dat ieder land produceert tegen de laagste economische kosten en zijn aanslag op het milieu en natuurlijke hulpbronnen afwentelt op de wereld en op toekomstige generaties. Een deel van de verantwoordelijkheid ligt bij mensen zelf. Zij kunnen in hun eigen leven kiezen voor bewust consumeren. Maar het is evident dat er ook een taak ligt voor het bedrijfsleven, - onder andere door maatschappelijk verantwoord ondernemen-, de overheid en internationale verbanden.

A. Nationaal

1. Inhoud

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) betekent dat bedrijven zich niet alleen richten op het maken van winst ('profit'), maar ook op werknemers binnen hun eigen bedrijf en in de keten ('people') en op de natuurlijke omgeving ('planet'). De EZ-rol is stimulerend en faciliterend, vanuit de visie 'vrijwillig maar niet vrijblijvend'. Transparantie van de MVO-prestaties is een belangrijk middel om MVO verder te stimuleren. EZ stelt verschillende instrumenten voor bedrijven ter beschikking om hun rapportage over MVO-prestaties te verbeteren en deze meer transparant te maken:

- 'Handreiking Maatschappelijke Jaarverslaggeving' van de Raad voor de Jaarverslaggeving;
- Ondersteuning diverse projecten van GRI¹⁴, zoals de GRI-conferentie in Amsterdam okt. 2006 waar de 3^e generatie rapportagerichtlijnen werden gelanceerd;
- Sinds 2004 wordt jaarlijks gemeten welke vooruitgang bedrijven in Nederland boeken op het gebied van transparantie met de 'Transparantiebenchmark'. Deze wordt op dit moment uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers. Via een begeleidingscommissie zijn het VNO-NCW, Nyenrode, VBDO en ACC Award bij deze benchmark nauw betrokken.

2. Stand van Zaken

Er zijn verschillende onderzoeken uitgezet:

- Een onderzoek naar de opbrengsten van 5 jaar MVO-beleid (periode 2001-2006). Referentiepunt is het kabinetstandpunt bij het SER-advies over MVO ('de Winst van Waarden'). Medio februari 2007 wordt het onderzoek 'MVO tussenstand' naar de Tweede Kamer gestuurd.
- Een onderzoek, door VBDO, naar de mogelijkheden om duurzaamheidcriteria te koppelen aan de beloningen van Raden van Commissarissen. Klaar in januari 2007.
- Een onderzoek naar het stimuleren van MVO in de schoenensector door de Vereniging Grootwinkelbedrijven in Schoenen. Klaar in voorjaar 2007.

MVO-Nederland

In 2004 is MVO-Nederland op initiatief van EZ gestart. Dit is het kenniscentrum voor MVO. Focus op MKB/branches. MVO-Nederland werkt samen met meer

¹⁴ GRI= Global Reporting Initiative

dan 200 partners aan operationalisering van MVO. In 2005 is het MVO onderzoeksprogramma afgerond. EZ heeft dit financieel ondersteund. Resultaten zijn opgenomen in de publicatie 'Ondernemen met Meerwaarde', die wordt verspreid onder bedrijven via MVO Nederland.

Transparantiebenchmark

Rond de Transparantiebenchmark wordt steeds nauwer samen gewerkt met de ACC Award, een prijs voor het beste milieujaarverslag. Tijdens de presentatie van de 3^e Transparantiebenchmark (dec 2006) reikte de Staatssecretaris van Economische Zaken voor de derde keer de ACC-award uit. In de komende maanden worden de gehanteerde criteria voor de transparantiebenchmark samen met het bedrijfsleven verder verduidelijkt.

EZ brengt zelf ook een Maatschappelijk Jaarverslag uit.

B. OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen

1. Inhoud

De OESO-Richtlijnen voor multinationale ondernemingen bevatten aanbevelingen aan bedrijven hoe te opereren in hun internationale handels- en investeringsrelaties. De aanbevelingen gaan over arbeidsomstandigheden, milieu, corruptiebestrijding, consumentenbelangen, wetenschap & technologie, concurrentie en belastingheffing. De aanbevelingen kennen geen rechtskracht, maar bedrijven zien op tegen een melding van de schending van richtlijnen en de daaropvolgende procedure.

De richtlijnen zijn in 2000 grondig herzien en inmiddels onderschreven door 39 landen (waar onder alle OESO landen). Onderdeel van de herziening is de afspraak dat iedere staat die de Richtlijnen onderschrijft een Nationaal Contact Punt (NCP) inricht. Taken van deze NCP's zijn het uitdragen van de Richtlijnen en het behandelen van meldingen (gewoonlijk vanuit NGO's of vakbonden) van vermeende schendingen van de Richtlijnen door bedrijven. In Nederland is EZ dossierhouder. Daarnaast nemen ook BZ, SZW en VROM deel aan het NCP.

2. Stand van zaken

- In 2006 is een intern onderzoek uitgevoerd over vijf jaar Nationaal Contact Punt in Nederland. Aanleidingen voor dit onderzoek vormden
 - de kritiek van een aantal 'stakeholders' op het functioneren van het NCP,
 - het sterk teruggelopend beroep op het NCP voor de behandeling van meldingen,
 - twijfel over de huidige constructie vanwege het spanningsveld tussen enerzijds de hiërarchische verhoudingen tussen ambtenaren en bewindspersonen en anderzijds de ambtelijke samenstelling van het NCP waarbij bewindspersonen politiek verantwoordelijk zijn voor het uitbrengen van een "onafhankelijk" advies door de eigen ambtenaren.
- Op basis van de resultaten van het onderzoek is besloten tot herziening van het Nederlandse NCP. Gekozen is voor een verzelfstandiging van het NCP, echter met behoud van de relatie tot de overheid.
- Wanneer een melding leidt tot het uitbrengen van een verklaring zal een reactie van de meest betrokken bewindslieden, maar in ieder geval van EZ worden verwacht.

- Voor het nieuwe NCP zijn middelen vrij gemaakt, waaronder 1 FTE bij het Kenniscentrum MVO Nederland voor het uitdragen van de Richtlijnen onder met name het MKB.
- Het NCP heeft in 2006 3 nieuwe meldingen ontvangen, waarvan er één aan het Engelse NCP is overgedragen en 2 nog in behandeling zijn.

3. Toekomst

- Op grond van de aanbevelingen van het interne onderzoek is besloten de instelling voor te bereiden op een, qua personeel, gemengde NCP.
- De rol en taken van het NCP zullen worden vastgelegd in een instellingsbeschikking.
- Volgende stap is het aanzoeken van de NCP-leden. U wordt hier nader over geïnformeerd.

Pijler 4. Sociale samenhang

54 Afsluitbeleid energiebedrijven

1. Inhoud

- Consumenten moeten hun energierekening betalen. Als consumenten hun energierekening niet of niet tijdig betalen worden zij na een incassoprocedure uiteindelijk door de netbeheerder afgesloten van energie.
- Netbeheerders en leveranciers dienen op grond van de Elektriciteitswet 1998 (artikel 95b) en de Gaswet (artikel 44) een beleid te voeren dat gericht is op het voorkomen van afsluiting van consumenten van elektriciteit en gas in de winterperiode (1 oktober – 1 april van enig jaar)

2. Stand van Zaken

- Begin 2006 gaf de Tweede Kamer aan dat zij ontevreden was over de wijze waarop energiebedrijven invulling geven aan het afsluitbeleid.
- De Minister van Economische Zaken heeft in reactie daarop toegezegd nadere regels te stellen over het afsluitbeleid.
- Op 1 december jl. is de ministeriële regeling omtrent het afsluitbeleid gepubliceerd in de Staatscourant (nr. 235).

Doel huidige ministeriële regeling

2. Voorkomen dat mensen worden afgesloten in de winterperiode – In de regeling is een afsluitverbod voor de winterperiode (1 oktober – 1 april) opgenomen met daarop een aantal uitzonderingen. Zo mag een consument in de winterperiode wel worden afgesloten als hij wanbetaler is en schuldhelpverlening weigert of de schuldhelpverlening hem weigert. Ook mag een consument worden afgesloten als hij fraude of misbruik pleegt (bijvoorbeeld in geval van illegale stroomaftap).
3. Voorkomen dat betalingsachterstanden van afnemers oplopen – in de regeling zijn preventieve maatregelen opgenomen.
 - het sturen van informatie over de mogelijkheden die de consument heeft om zijn schuldproblematiek aan te pakken;
 - een inspanningsverplichting voor het energiebedrijf tot het leggen van persoonlijk contact met de consument;
 - de verplichting om persoonsgegevens door te geven aan een schuldhelpverleningsinstantie als de afnemer daar schriftelijke toestemming toe geeft.

3. Toekomst

- Aanscherpen van de ministeriële regeling n.a.v. de Wet onafhankelijk netbeheer (in de regeling zal o.a. worden opgenomen in welke gevallen het toegestaan is om zonder schriftelijke toestemming van de consument persoonsgegevens door te geven aan een schuldhelpverleningsinstantie en zullen regels worden gesteld over heraansluiting)

55 Grote Stedenbeleid (GSB)

1. Inhoud

Onder het motto “Samenwerken aan de krachtige Stad” is inmiddels de derde GSB-periode begonnen (GSB III, 2005-2009). Maart 2005 zijn 30 stadsconvenanten afgesloten, waarin resultaatafspraken tussen rijk en steden staan. Dit jaar werd daar nog Sittard-Geleen aan toegevoegd zodat we nu spreken van de G 31.

- Het huidige GSB kent 3 domeinen waarbinnen de investeringen plaatsvinden: sociale domein, fysieke domein en het economisch domein. EZ is verantwoordelijk voor het laatste domein, inhoudend: fysieke én niet-fysieke stadseconomie. In financiële zin is het economisch domein van het GSB veruit de kleinste.
- Eind 2005 heeft EZ het GSB-budget gecommitteerd, op een kleine post onvoorzien na (nog vrij te besteden aan pilots). Met de steden wordt in 2010 op basis van de behaalde output afgerekend. Bij de gemaakte afspraken staat maatwerk centraal.
- De omvang van het EZ-budget voor het economisch domein is € 162 mln voor de periode 2005-2009. De steden cofinancieren € 290 mln., zodat er in totaal € 450 mln. voor investeringen in de stedelijke economie beschikbaar is. Hiermee worden met name investeringen gedaan in: herstructurering van bedrijventerreinen, verbetering dienstverlening aan ondernemers, verhoging van de innovatieve kracht van het bedrijfsleven, breedbandaansluitingen van publieke instellingen, toerisme en veilig ondernemen.
- Het GSB is in 1994 ingezet. Aanvankelijk richtte het GSB I (alleen Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK)) zich op de typische grotestedenproblemen van de G 4. In de tweede periode (GSB II, 1999-2004) werd erkend dat het nodig was om de problemen landelijk aan te pakken. Van G4 werd het geleidelijk G30. In 1999 sloot EZ zich bij het GSB aan. Vanaf toen richtte het GSB zich ook op het vergroten van de economische concurrentiepositie van steden, bevorderen van arbeidsplaatsen, verbeteren van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en (zodoende) het verlagen van de werkloosheid in de steden.
- In de GSB III periode (2005 -2009) is overgestapt op outputafspraken met steden omdat outcome niet alleen in de invloedssfeer van steden ligt. Andere verschillen tussen GSB II en III zijn dat er meer ruimte voor maatwerk is gekomen en dat inhoudelijk de doelstellingen zijn veranderd. Zo is meer nadruk gekomen op veilig ondernemen, versterken innovatief vermogen van bedrijven, breedband voor publieke instellingen etc.
- EZ en steden geven jaarlijks t.b.v. een goede kennisverspreiding ook een bijdrage aan het Kennisprogramma Economie, dat wordt uitgevoerd door het Kenniscentrum Grote Steden (jaarlijkse EZ-bijdrage is € 200.000,=)

2. Stand van zaken

- De uitvoering van de GSB III-convenanten loopt nu bijna 2 jaar. Om de administratieve lasten te beperken is met de steden afgesproken dat in 2007 de voortgang bekeken wordt via een zgn. MidTerm Review (MTR). EZ moet in het kader van die MTR een Benchmark Gemeentelijk

Ondernemingsklimaat laten uitvoeren, die onderdeel uitmaakt van het GSB-monitoringsysteem.

- Medio juni 2007 moeten de resultaten van de GSB-monitoring er zijn. Indien er voldoende aanleiding voor is, kunnen de convenantafspraken dan eventueel bijgesteld worden.
- Naast de bevordering van de welvaart heeft EZ ook te maken met het stedelijke achterstandenbeleid: enerzijds via een pilotregeling in Rotterdam, anderzijds via een kabinetspilot "Nieuwe coalities voor de wijk" voor 13 wijken. Zowel bewindslieden als DG's zijn aan die wijken verbonden. De Staatssecretaris van EZ aan Emmen en de wnd. DG O&I aan Haarlem. Deze pilot loopt tot mei 2007.

3. Toekomst

- Het GSB III loopt in 2009 af. Voor een eventuele voortzetting heeft EZ geen middelen beschikbaar. De middelen voor de periode 1999 – 2009 waren FES-middelen.
- Momenteel lopen er in Den Haag (BZK, VROM) discussies over de toekomst van het GSB (na 2009). Breed gedragen is het gevoel dat de opzet anders moet dan nu: minder steden, meer focus en massa, meer aandacht voor echte achterstandsbuurtten. De SER werkt aan een advies over de betekenis van de stedelijke economie in relatie tot de Lissabon-agenda.
- Wat betreft achterstandswijken vragen de vier grote steden de maatregelen die het kabinet voor Rotterdam heeft genomen (programma 'Rotterdam zet door', 2005), breder door te voeren. Het betreft o.m. een subsidieregeling op (vervangings)investeringen door MKB-ers in deze wijken. EZ coördineert de rijksbrede bijdrage van € 26 mln aan deze zgn. kansenzones.

A. Participatie

De kracht en kwaliteit van de samenleving worden bepaald door onderlinge betrokkenheid. Betrokkenheid begint met meedoen. In een betaalde baan, in het vrijwilligerswerk, in de zorg voor anderen. Sociaal is het niet aanvaardbaar dat mensen buiten de samenleving staan, economisch is het niet verantwoord. Wij willen samen met de sociale partners mensen die op afstand staan van de arbeidsmarkt actief ondersteunen om die afstand te overbruggen. Voor ouderen wordt het gemakkelijker en aantrekkelijker om langer door te werken. In de bijdrage aan de collectieve sector zullen de sterke schouders de zwaarste lasten dragen.

1. Inhoud

Gedurende de afgelopen kabinetsperiode is een aantal hervormingen doorgevoerd in de sociale zekerheid. Die wijzigingen betreffen met name de bijstand (Wet Werk en Bijstand), de arbeidsongeschiktheidsregelingen (WIA) en de werkloosheidswet (WW). In de komende periode blijft verhoging van de arbeidsparticipatie een speerpunt, zowel uit sociaal als uit economisch oogpunt. Naast verhoging van de arbeidsproductiviteit, is een verhoging van de arbeidsparticipatie cruciaal voor het structurele groeivermogen van de Nederlandse economie. Een hogere participatie vergroot het economische draagvlak voor sociale voorzieningen. Dit is des te meer wenselijk met het oog op de vergrijzing. Een hogere participatie kan ook knelpunten op de arbeidsmarkt wegnemen. Op dit moment is er een snelle stijging zichtbaar van het aantal moeilijk vervulbare vacatures.

2 Stand van zaken/toekomst

Met name bij de participatie van verschillende subgroepen (o.a. ouderen, vrouwen en laaggeschoolden) is nog veel winst te behalen, zowel in termen van arbeidsdeelname in personen als het aantal gewerkte uren per persoon.

Verhoging van de arbeidsparticipatie is een speerpunt in het coalitieakkoord. Maatregelen die het nieuwe kabinet neemt om de participatie te bevorderen zijn onder meer de afschaffing van de overdraagbaarheid van de heffingskorting; een inkomensafhankelijke arbeidskorting (EITC) gericht op participatie aan de onderkant, verhoging van de arbeidskorting voor ouderen, verdere intensivering van (informele) kinderopvang, en het vergroten van de employability.

Het kabinet wil samen met sociale partners tijdens een 'participatietop' een sociaal akkoord sluiten met nadere afspraken over de invulling van de ambitieuze participatiedoelstelling (van 80%) uit het SER MLT-advies.

Verder wil het kabinet uitbreiding van de levensloopregeling (o.a. openstellen voor zelfstandigen en voor periode tussen twee banen).

Ontslagrecht, scholing en de (premiedifferentiatie) WW zullen in samenhang worden gezien in de context van de verschuiving van baanzekerheid naar werkzekerheid.

B. Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor zelfstandigen

De mogelijkheid van een uitkeringsregeling voor zwangerschapsverlof voor zelfstandigen en meewerkende partners zal worden gezien.

1. Inhoud

Het kabinet heeft in 2004 de publieke arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen (WAZ) afgeschaft. Zelfstandigen worden sindsdien geacht zelf het risico voor arbeidsongeschiktheid te dragen of dat privaat te verzekeren. Voor zelfstandigen die zich niet of moeilijk kunnen verzekeren, bijvoorbeeld vanwege een medisch verleden, hebben verzekeraars een vangnetregeling. Deze regeling kent een wachttijd van twee jaar en dekt geen inkomensderving als gevolg van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid.

2. Stand van zaken/toekomst

De Kamer heeft recent twee moties aangenomen waarin het vorige kabinet werd opgeroepen oplossingen aan te dragen voor de slechte private verzekeraarheid van zwangerschap. De eerste keer tijdens de afgelopen politieke beschouwingen (motie van het Kamerlid Halsema) en de tweede keer tijdens de begrotingsbehandeling van SZW (motie van de Kamerleden Van Gent en Verburg). Het kabinet stelde zich op het standpunt dat eerst de afloop van de rechtszaken (één tegen een verzekeraar in verband met de gehanteerde wachttijd en één tegen de staat i.v.m. het afschaffen van de WAZ) in deze kwestie moet worden afgewacht, voordat inhoudelijk gereageerd kan worden op de moties. De zaak waarin de staat partij is loopt nog. De andere zaak is gewonnen door de betreffende verzekeraar.

Pijler 5. Veiligheid, stabiliteit en respect

57 Bewaarplicht telecommunicatie en wetgeving aftappen

A. Dataretentierichtlijn

1. inhoud

Voorjaar 2006 is de Europese richtlijn Dataretentie gepubliceerd (Bewaarplicht verkeersgegevens telecommunicatie). Deze richtlijn zal in de Telecommunicatiewet worden geïmplementeerd. De bewaarplicht dient de opsporing; derhalve is de minister van Justitie eerste ondertekenaar en wordt ook nauw met BZK afgestemd.

2/3. Stand van zaken / toekomst

- Op dit moment is het wetsontwerp met toelichting in concept gereed.
- Het publiek is over het wetsvoorstel geconsulteerd nadat een gezamenlijk onderzoek met de aanbieders telecommunicatiediensten is uitgevoerd naar de wijze van implementeren (centrale of decentrale dataopslag). Dit onderzoek is begin oktober 2006 gereed gekomen.
- Naar verwachting kan het wetsvoorstel begin 2007 naar de Raad van State. Wanneer in mei advies van de Raad van State wordt ontvangen, kan het kabinet de wetsvoorstellen aan de Tweede Kamer aanbieden. De implementatietermijn verstrijkt op 15 september 2007.

B. Voorgenomen wetgeving i.v.m. aftappen

1. Inhoud

EZ is verantwoordelijk voor de regelgeving, die aanbieders van openbare telecommunicatienetwerken en –diensten verplicht aftapbaar te zijn voor inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De opsporingsinstanties (politie en OM) en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten bepalen wanneer een taplast wordt gegeven.

2. Stand van zaken

In het voorjaar van 2006 is een evaluatie uitgevoerd naar de regelgeving omtrent aftappen (Hoofdstuk 13 Telecommunicatiewet). Hoofdconclusie is dat de beleidsuitgangspunten (1996) adequaat zijn vertaald in wet- en regelgeving, waardoor de aftapbaarheid van openbare telecommunicatie mogelijk is gemaakt.

3. Toekomst

- Over de evaluatie zijn in mei 2006 vragen gesteld door de Tweede Kamer, de antwoorden zijn in december 2006 naar de Kamer gezonden.
- In reactie op het advies in de evaluatie wordt door het kabinet voorgesteld de aftapbaarheid in de Telecommunicatiewet te houden. De gedachte is om alle onderliggende regelgeving op voordracht van onze minister van Justitie (en in overeenstemming met de ministers van BZK en Defensie) te regelen. Een definitief besluit is echter nog niet genomen.
- Op 28 maart 2007 heeft de Tweede Kamer hierover een Algemeen Overleg gepland, waarvoor de ministers van Justitie en EZ zijn uitgenodigd.

1. Inhoud

Veiligheid is belangrijk voor een concurrerend ondernemingsklimaat. Ondernemers worden vaak slachtoffer van een misdrijf. Het leidt o.a. tot inkomstenderving, verslechtering van het ondernemingsklimaat en vermindering van de ondernemerszin. Schade voor ondernemers bedraagt naar schatting €620 mln. (2005). Om criminaliteit tegen bedrijven te verminderen is het Actieplan Veilig Ondernemen (AVO) opgesteld. Betrokkenen zijn: EZ, BZK, Justitie, VNO-NCW, MKB-Nederland, gemeenten, politie. Doelstelling van het AVO is een vermindering van criminaliteit tegen bedrijven met minimaal 20% in 2008 t.o.v. 2004. Het Actieplan Veilig Ondernemen kent o.m. een gebiedsgerichte aanpak en een sectorgerichte aanpak. EZ is trekker voor aanpak transport, aanpak urgente bedrijvenlocaties, cybercrime, verhogen participatie detailhandelsbedrijven aan collectieve maatregelen (aanpak free riders) en het 'business improvement district' (BID) / bedrijfsgerichte gebiedsverbetering (BGV). Hieronder wordt elk onderwerp kort besproken.

2/3. Stand van zaken / toekomst

- Aanpak transportsector: Doelstelling transportconvenant (okt. 2004) is een reductie van de criminaliteit eind 2008 met 25%. Acties: veilige parkeerplaatsen en waarschuwingslijsten voor onbetrouwbaar personeel. Er is een politieteam transportcriminaliteit in oprichting.
- Aanpak urgente bedrijvenlocaties: Doelstelling is op 50 urgente locaties een reductie van de criminaliteit met minimaal 25% te realiseren. Gemeentes en bedrijven kunnen samen subsidie krijgen van 1/3^e van de kosten tot maximaal € 225.000. Inmiddels zijn er 33 projecten gesubsidieerd. Er is een volgende tender opengesteld die in juni 2007 sluit.
- Cybercrime: Gericht op de veiligheid en betrouwbaarheid van de netwerken en op de beveiliging van bedrijfssystemen.
- Aanpak freeriders detailhandel: Gericht op vergroting deelname winkeliers en winkelketens aan lokale projecten. Deze actie is onderdeel van een breder convenant tussen overheid en detailhandel (Justitie). EZ trekt deze specifieke actie.
- Business Improvement District (BID/BGV): Om de kwaliteit van de bedrijfsomgeving te verhogen zijn (naast inzet van de gemeente) collectieve maatregelen van ondernemers nodig. BID maakt deze collectieve aanpak eenvoudiger te realiseren en voorkomt free rider-gedrag. De betrokken ondernemers vragen de overheid een heffing in te stellen op de bedrijvenlocatie, dat gestort wordt in een ondernemersfonds. Inzet is om in 2007 experimenten met dit instrument wettelijk mogelijk maken. MKB-NL en VNO/NCW zijn hierover inmiddels positief. Lokaal bestaat er veel belangstelling voor het instrument, er zijn circa 70 verzoeken van ondernemers en gemeenten om experimenten mogelijk te maken.
- Er is veel politieke aandacht voor slachtofferschap van kleine bedrijven. In 2007 zal onderzoek worden gedaan naar deze problematiek (voortouw Justitie), wat tot aanvullende maatregelen kan leiden.

59 Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (‘Grondroerders’)

1. Inhoud

Het doel van het wetsvoorstel is het verminderen en het voorkomen van graafincidenten waarbij kabels en leidingen worden beschadigd. Op hoofdlijnen bevat het wetsvoorstel 3 inhoudelijk verplichtingen.

- Gravers (grondroerders) moeten zorgvuldig te werk gaan bij de uitvoering van graafwerkzaamheden.
- Opdrachtgevers van grondroerders moeten zorgvuldig opdracht geven.
- Grondroerder moet tijdig om informatie verzoeken over liggingsgegevens van kabels en leidingen.

Beheerders van kabels en leidingen zijn verplicht te zorgen voor accurate, actuele en tijdige gegevens moeten. Het Kadaster, een onafhankelijke partij, zal als intermediair fungeren. De informatie-uitwisseling zal uiteindelijk via een elektronisch systeem plaatsvinden. De voorbereidingen voor een elektronisch systeem zijn inmiddels gestart. Planning is dat het in 2009 operationeel kan zijn. In het wetsvoorstel is voorzien in een overgangsperiode waarin de informatie-uitwisseling al wel verplicht is, maar nog niet elektronisch verloopt. Het agentschap Telecom wordt de toezichthouder (in samenwerking met Staatstoezicht op de Mijnen [gasbuizen] en Vrom-Inspectie [buisleidingen-dossier]). Naast het wetsvoorstel loopt ook nog een voorlichtingscampagne om de grondroerders bewust te maken dat zij echt veiliger moeten gaan graven.

2. Stand van zaken

Het wetsvoorstel (30 475), ook wel Grondroerdersregeling genoemd, is door EZ (medeondertekening VROM) bij de Tweede Kamer ingediend.

Voorjaar van 2006 is een nota n.a.v. het schriftelijk verslag gestuurd.

Januari 2007 stond het wetsvoorstel op de agenda voor plenaire behandeling. De behandeling is toen uitgesteld omdat de minister van Economische Zaken een nota van wijziging heeft aangekondigd. De nota van wijziging is nodig om de toepassing van een nieuwe wijze van gebiedsregistratie en het opgeven van graaflocaties in de toekomst mogelijk te maken.

Vermoedelijke aandachtspunten in het debat met de Kamer zijn o.a. de beveiliging van de informatie-uitwisseling, enkele praktische punten als de verplichting tot het melden van graafschade door de grondroerder aan de beheerder en de administratieve lasten.

3. Toekomst

De verwachting is dat de nota van wijziging eind februari 2007 naar de Tweede Kamer zal worden gestuurd. Daarna zal Kamerbehandeling volgen.

Daarnaast wordt op dit moment gewerkt aan de uitwerking van de details van het wetsvoorstel in lagere regelgeving. Planning is om deze regelgeving tegelijk met het wetsvoorstel in werking te laten treden.

Pijler 6. De overheid als bondgenoot en een dienstbare publieke sector

Deze tijd vraagt om een overheid die zich opstelt als bondgenoot van de samenleving, die betrouwbaar wil zijn en die samen met burgers aan oplossingen werkt. Professionals in de publieke sector zijn degenen die daaraan concreet handen en voeten geven.

60 Consumentenbeleid

1. Inhoud

De klant is helaas niet altijd koning. Consumenten moeten in staat zijn om hun rechten op de markt af te dwingen. Een juiste werking van de vraagkant van de markt bevordert een goede marktwerking.

2/3. Stand van zaken / toekomst

A. Wet oneerlijke handelspraktijken

- Wetsvoorstel ter implementatie van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken (Richtlijn 2005/29/EG) is geaccordeerd in de MR (Justitie is eerste ondertekenaar, EZ is tweede ondertekenaar van dit wetsvoorstel).
- Wetsvoorstel is 15 januari jl. bij de Tweede Kamer. Behandeling in Tweede Kamer (en Eerste Kamer) nog niet bekend.
- De implementatietermijn van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken loopt medio juni 2007 af.
- De wetgeving inzake oneerlijke handelspraktijken moet uiterlijk medio december 2007 worden toegepast (start handhaving).

B. Consumentenacquis

- Het consumentenacquis bevat een achttal richtlijnen ter bescherming van de consument. Op dit moment wordt richtlijn voor richtlijn bekeken in hoeverre deze nog actueel zijn gegeven de technologische ontwikkelingen van de laatste 10 jaar en gegeven de door de Commissie gestelde doelen op het gebied van consumentenbescherming en de interne markt. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld de richtlijnen over algemene voorwaarden, verkoop op afstand, pakketreizen en colportage.
- Daarnaast zal de Europese Commissie begin 2007 een groenboek uitbrengen waarin zij voorstellen doet die alle richtlijnen gezamenlijk betreffen. De plannen van de Commissie kunnen verstrekkende gevolgen voor de rechten en verplichtingen van bedrijven en consumenten.
- De SER zal worden gevraagd om advies over het groenboek te geven. Het Kabinet zal een officiële reactie op het groenboek geven, die zal worden gecommuniceerd met beide Kamers. EZ bereidt deze reactie voor samen met het Ministerie van Justitie.

C. Consumentenautoriteit (CA)

- Per 1 januari is een nieuwe EZ-toezichthouder begonnen, de Consumentenautoriteit. Er werken 29 fte, waarvan een deel bij het gezamenlijk informatieloket voor consumenten en een deel op toezicht en handhaving. Het informatieloket is een initiatief van OPTA, NMA en CA.
- De CA gaat het consumentenrecht (geldende wet- en regelgeving op basis van diverse EU-richtlijnen, onder meer in het Burgerlijk Wetboek) handhaven. Dat is goed voor consumenten en bedrijven. CA is sluitstuk in een breder neergezet consumentenbeleid.
- CA gaat ook optreden als Europees verbindingsbureau met consumentenautoriteiten in andere EU-lidstaten. Aanspreekpunt voor als zij menen dat Nederlandse bedrijven in hun land de regels overtreden. De CA kan daarbij het verzoek krijgen om informatie over betreffende bedrijven te leveren, dan wel op te treden. Deze Europese samenwerking is een belangrijke ontwikkeling die onderstreept dat consumenten zich steeds vaker op de interne, Europese markt begeven.
- In 2007 zijn er 5 prioritaire aandachtsgebieden: internethandel, reisbranche, onredelijke algemene voorwaarden, garanties en conformiteit en loterijen en prijzenfestivals.

61 Dienstverlening voor bedrijven

1. Inhoud

Een belangrijk onderdeel van de 'Herijking van het EZ-instrumentarium', zoals ingezet in 2005, is het komen tot minder informatie- en adviesloketten voor bedrijven, zowel landelijk als in de regio. In juli 2006 is de projectdirectie Eerste lijn voor bedrijven gestart. De projectdirectie is, in samenwerking met DGET en DGOI, verantwoordelijk voor de uitbouw van hét centrale loket voor ondernemers: de Eerste lijn voor bedrijven. De Eerste lijn voor bedrijven maakt overheidsinformatie beter vindbaar en toegankelijk voor ondernemers. Om een dergelijk loket is ook gevraagd door de Tweede Kamer, middels een aangenomen motie van dhr. Aptroot (VVD).

2. Stand van zaken

Centrale diensten

Om de overheidsinformatie voor ondernemers beter vindbaar en toegankelijk te maken voor ondernemers exploiteert en ontwikkelt de projectdirectie een aantal centrale diensten:

- De website www.bedrijvenloket.nl
- Het webforum www.higherlevel.nl
- Vraagbeantwoording per telefoon, e-mail en chat,
- Een kennisbank t.b.v. eigen kanalen, ondernemerspleinen en andere overheden.

Ondernemerspleinen

Naast webservices en call center maken zgn. Ondernemerspleinen deel uit van de Eerste lijn voor bedrijven. Ondernemerspleinen zijn regionale samenwerkingsverbanden tussen EZ en voor ondernemers relevante regionale en landelijke informatie- en adviesdiensten. Denk hierbij aan Kamers van Koophandel, Syntens, Belastingdienst, SenterNovem, EVD, UWV en ook kennisinstellingen. Op dit moment wordt met Kamer van Koophandel Nederland een plan van aanpak Ondernemerspleinen besproken. Daarbij vervult EZ de landelijke rol en de Kamers van Koophandel de regionale invulling van de Ondernemerspleinen.

Behoeften ondernemers

De behoeften van ondernemers staan centraal en worden onderzocht via een (online) onderzoek, analyse van de vragen die beantwoord worden door het callcenter en consultatie van ondernemerspanels. Feedback van ondernemers is een vast onderdeel van de ontwikkeling en acceptatie van content en functionaliteiten.

Relatie en samenwerking andere overheden en initiatieven

Ook van grote waarde voor het slagen van het dienstverleningsconcept is de relatie met andere overheden. Er blijkt bijvoorbeeld veel behoefte bij gemeenten en uitvoeringsinstanties om content af te stemmen en uit te wisselen, 'loketten' te koppelen en om gezamenlijk projecten uit te voeren. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de bouwstenen die ontwikkeld worden in de context van de

elektronische overheid. Denk aan eFormulieren en de persoonlijke internet pagina.

Contact Center Overheid (CCO) is een programma van het ministerie van Binnenlandse Zaken in het kader van E-overheid. De projectdirectie Eerste lijn voor bedrijven en CCO delen de ambitie om voor burger en bedrijf heldere aanspreekpunten te creëren voor vragen aan de overheid. Er bestaan verschillen in de werkwijze, maar beide partijen willen samen optrekken en invulling geven aan deze ambitie. CCO en de Eerste lijn voor bedrijven hebben dan ook werkafspraken gemaakt op de volgende onderwerpen: strategie, content, infrastructuur en ICT componenten, leeromgeving, positionering en communicatie.

3. Toekomst

- De eerste Ondernemerspleinen starten naar verwachting in 2007.
- De Eerste lijn ontwikkelt zeven branchewijzers. Zodat een ondernemer uit de betreffende branche snel inzicht heeft in de vergunningen en vereisten waar hij mee te maken krijgt.
- In mei 2007 is de nieuwe subsidiewijzer - voorheen Subsidieshop.nl - operationeel waarmee een deel van de vragen van ondernemers kunnen worden opgelost.
- Wijzigingen in wet- en regelgeving worden duidelijk en op vaste momenten in het jaar gecommuniceerd via een website.
- Alle informatie binnen de Eerste lijn wordt beschikbaar gesteld via een kennisbank en geschikt gemaakt voor uitwisseling met andere overheden.
- Via Bedrijvenloket kunnen ondernemers in de nabije toekomst transacties met de overheid verrichten en inzage krijgen in hun relatie met de overheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan statusinformatie over hun transacties en gepersonaliseerde informatie over wijzigingen in wet- en regelgeving.

1. Inhoud

De Kamers van Koophandel (KvK's) zijn regionale organisaties die zich richten op het bevorderen van de economische belangen van handel, industrie, ambacht en dienstverlening. De KvK's vormen een belangrijke schakel tussen de ondernemer en de overheid en worden dan ook beschouwd als een belangrijke partner bij de uitvoering van het ondernemersbeleid van het kabinet.

- Wettelijke taken KvK's: het voeren van het handelsregister (zie aparte factsheet), het fungeren als loket voor ondernemers, het geven van voorlichting en het stimuleren van regionale ontwikkeling.
- Er zijn op dit moment nog 21 aparte ZBO's, die onder het toezicht en de verantwoordelijkheid vallen van de minister van EZ.
- Iedere regionale KvK heeft een eigen Algemeen Bestuur (AB) dat bestaat uit max. 48 leden met een nauwe relatie met het (regionale) bedrijfsleven. Het AB is tripartiet samengesteld: MKB, werkgevers- en werknemersorganisaties. Deze 'benoemende organisaties' worden aangewezen door de SER en hebben ieder evenveel zetels te verdelen.
- De KvK's worden gefinancierd vanuit heffingen die zij jaarlijks aan ondernemers opleggen en daarnaast de verkoop van producten en diensten, bijv. uittreksels uit het handelsregister. De zgn. 'heffingsbesluiten' moeten elk jaar worden goedgekeurd door de minister van EZ.
- De KvK's zijn in de loop der jaren steeds intensiever met elkaar gaan samenwerken, wat heeft geresulteerd in een samenwerkingsverband: Kamer van Koophandel Nederland. KvK NL is inmiddels een belangrijke gesprekspartner van EZ.
- EZ heeft naast de kaderstellende- en toezichtsrol ook een samenwerkingsrelatie met de KvK's, als het gaat om (nationaal) ondernemersbeleid.

2. Stand van zaken

- Er komt een nieuwe gebiedsindeling, van 21 naar 12 KvK-gebieden. De AMvB gebiedsindeling gaat naar verwachting op 1 januari 2008 in. De fusieprocessen zijn door de KvK's inmiddels opgestart.
- Er ligt een wetswijziging op de Wet KvK's 1997 bij de Tweede Kamer, die naar verwachting ook op 1 januari 2008 in zal gaan. Hierin wordt een gewijzigd kader geschetst. De wijzigingen zijn op basis van de eigen Toekomstvisie van de KvK's (mei 2006) en de recentelijk aangenomen Kaderwet ZBO's.
- De belangrijkste veranderingen zijn:
 - Kleinere besturen, van maximaal 48 leden naar maximaal 24;
 - Er is sprake van 3 taken:
 - Centrale aansturing van de registertaak (zie factsheet Handelsregisterwet);
 - Nationale voorlichting, d.m.v. een Nationale Agenda (NA), waarmee in 2007 proefgedraaid wordt in aanloop op de nieuwe wet. EZ ziet dit als

- een zeer positieve ontwikkeling;
 - Regionale ontwikkeling
- Salarissen/arbeidsvoorwaarden in lijn met de Rijksoverheid (a.g.v. kaderwet ZBO's);
- Gedragcodes, bestuursreglementen (per individuele KvK alsmede voor KvK NL) en benoemingscodes worden ingevoerd
- Versterking toezichtstaak van EZ
- Er wordt een studie Regiostimulering door KvK's uitgevoerd. Hieruit worden o.a. best practices gedistilleerd. Februari 2007 wordt de studie met een begeleidende brief aan de Tweede Kamer gestuurd.

3. Toekomst

- Het komende jaar zal de parlementaire behandeling van de bovengenoemde wetswijziging plaatsvinden.
- De KvK's hebben tijdig zekerheid nodig omtrent de ingangsdatum van de wetswijziging. We verwachten dat 1 januari 2008 haalbaar is,

1. Inhoud

Het Handelsregister is hét register van de ondernemingen in Nederland alsmede de eigenaren van die ondernemingen (rechtspersonen of natuurlijke personen). Daarnaast omvat het register alle verenigingen en stichtingen. Vrijeberoepsbeoefenaren, eenmanszaken in de landbouw, straatventers zijn tot dusver uitgezonderd van de registratieplicht.

- Het register heeft twee taken: het bevorderen van de rechtszekerheid in het economisch verkeer, en het verstrekken van algemene gegevens over de samenstelling van bedrijven. Het register omvat daartoe identificerende gegevens en aanvullende gegevens.
- Het register wordt gevoerd door de kamers van koophandel. Inschrijfplichtigen betalen een jaarlijkse heffing, de Minister van EZ keurt deze heffing goed.

2. Stand van zaken

Basisregisterwet

- Er is een integrale vernieuwing van de Handelsregisterwet ingezet waarbij het register wordt omgebouwd tot een 'Basisregister' van alle ondernemingen en rechtspersonen, zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke.
- 'Basisregister' wil zeggen dat alle bestuursorganen bij de uitvoering van hun publieke taak verplicht zijn de gegevens uit het register te gebruiken. Die verplichting betreft alleen de identificerende gegevens.
- Het Handelsregister krijgt door de ombouw tot basisregister, naast de bestaande taken een functie in de gegevenshuishouding die bijdraagt aan het efficiënt functioneren van de overheid. Het project is onderdeel van de overheidbrede stroomlijning van basisgegevens.
- De kamers van koophandel blijven het handelsregister beheren, maar zullen centraal worden aangestuurd.
- De Minister van EZ zal de verplichte bijdrage van ondernemers aan dit register gaan vaststellen.
- Afnames van gegevens uit het register door overheidsinstanties zal worden bekostigd door middel van budgetfinanciering.

Gevolgen van het nieuwe handelsregister.

- Door de ombouw wordt een aantal categorieën inschrijfplichtig: de ondernemingen die tot dusver waren uitgezonderd (zie hierboven) alsmede kerkgenootschappen, Verenigingen van Eigenaars, publiekrechtelijke rechtspersonen. Het inschrijvingsproces betekent voor hen een eenmalige administratieve last, en zij zullen mutaties moeten gaan doorgeven en de jaarlijkse heffing betalen.
- Daartegenover staat dat door het nieuwe register de administratieve lasten (AL) voor ondernemend Nederland dalen met € 11 mln (eenmalige gegevensuitvraag, ook voor de nieuw in te schrijven groepen van belang). En op de langere termijn kan het register gaan fungeren als knooppunt bij meervoudig gebruik van gegevens en aldus zorgen voor een grote AL-reductie.

Betrokken externe partijen:

- Kamers van Koophandel, Belastingdienst en CBS vormen samen met EZ de kerngroep.
- Er is een Gebruikersraad aangezien het wetsvoorstel gevolgen heeft voor alle publiekrechtelijke rechtspersonen (inschrijfplicht) en in het bijzonder bestuursorganen (verplicht gebruik van gegevens).

3. Toekomst

- De Nieuwe Handelsregisterwet, waarin de basisregistratie geregeld wordt in de loop van 2007 van kracht. Binnen anderhalf jaar na inwerkingtreding dienen alle 'nieuwe groepen' ingeschreven te zijn.
- De AMvB, met onder meer de aanvullende gegevens die in het register worden opgenomen, komt 1e kwartaal 2007 in concept gereed.
- De opdracht voor de bouw van het register kan medio 2007 worden verstrekt.

PM. Tweede Kamer overleg 14-02-07

Financieel kader

De doelstelling is een verbetering van het structureel begrotingstekort in 2007 van -0,2% BBP naar een structureel overschot in 2011 +1,0% BBP (= feitelijk overschot van +1,1%). De investeringsagenda beloopt 10 miljard euro, waarvan 3 miljard lastenverlichting en 7 miljard intensiveringen voor de zes pijlers.

Daarvoor zijn in het bijzonder door de lasten op milieuvervuiling te verhogen en door meer efficiency, 8 ½ miljard aan besparingen bereikt. Aan de betaalbaarheid van de collectieve voorzieningen voor de toekomst wordt een substantiële bijdrage geleverd.

Het Financieel kader is gebaseerd op de huidige begrotingsspelregels bij een trendmatige raming van de economische groei van 2%₃ (het gemiddelde van de potentiële groeiraming van 2¼ % en de behoedzame groeiraming van 1 ¾ %).

De zogenoemde signaalwaarde (waarbij in het kader van de EMU maatregelen worden genomen bij onverhoopte tegenvallers) wordt aangescherpt tot -2%.

64 Budgettaire beeld

1. Inhoud

Onderstaand wordt een recent beeld geschetst van de overheidsfinanciën en de financiële uitgangspunten in het CA. Naar verwachting zal de minister van Financiën in de eerste MR van het nieuwe kabinet de zgn. 'startbrief' agenderen met daarin op basis van het CA verder uitgewerkt een voorstel voor de financiële afspraken en begrotingsregels voor de nieuwe kabinetsperiode.

2. Stand van zaken

De meest recente cijfers voor 2006 zijn afkomstig uit de Najaarsnota (nov. 2006). Voor de raming voor 2007 moet worden teruggerepen op de Miljoenennota 2007 (sept. 2006), omdat de Najaarsnota alleen mutaties voor het lopende jaar schetst. Een nieuw meerjarig beeld wordt bij de Voorjaarsnota 2007 opgesteld. Het CPB heeft in haar decemberraming recent ook nieuwe ramingen voor 2006 en 2007 uitgebracht. Dan de cijfers:

- Het feitelijke EMU-saldo is sinds 2003, toen we een tekort van -3,1% hadden, sterk verbeterd door het aantrekken van de economie en budgettaire maatregelen:
- De Najaarsnota liet t.o.v. de Miljoenennota 2007 een meevaller zien van 0,3% BBP (ca. €2 mld). Het geraamde begrotingsoverschot in 2006 komt nu uit op 0,4% BBP ten opzichte van 0,1% BBP in MN2007.
- Het grotere overschot wordt geheel veroorzaakt door meevallende inkomsten. Met name de inkomsten uit de vennootschapsbelasting waren aanzienlijk hoger dan verwacht (€2,2 mld).
- Nog onduidelijk is in hoeverre de meevaller in 2006 structureel is. Zowel FIN als CPB wijzen erop dat deze in ieder geval deels tijdelijk is. In raming CPB van 7 december jl. veronderstelt CPB dat deze voor 50% doorwerkt naar 2007. Het CPB is over zowel 2006 en 2007 iets negatiever dan het kabinet wat betreft het EMU-saldo door een voorzichtiger inschatting van de belastinginkomsten en aardgasbaten.

Tabel 1: Feitelijke en structurele EMU-saldo (% BBP)

	2003	2004	2005	2006	2007
Feitelijk EMU-saldo					
MN 2007	-3,1	-1,8	-0,3	0,1	0,2
Najaarsnota 2006				0,4	
Decemberraming (CPB)				0,1	-0,2
Structureel EMU-saldo					
MN 2007	-2,2	-1,0	0,6	0,4	0,0

- De budgettaire maatregelen over 2003-2005 hebben een sterke verbetering in het structurele EMU-saldo laten zien (van -2,2% naar +0,6%). In 2006 laat het structurele EMU-saldo een lichte verslechtering zien die doorzet in 2007. Wel is er sprake van een structureel evenwicht op de begroting in 2007.
- Als gevolg van de gunstige budgettaire ontwikkelingen komt de staatschuld in 2006 naar verwachting uit op 49,5% BBP; dit is het laagste niveau in 25 jaar.

3. Toekomst: doelstellingen en financieel pakket 2008-2011

- Het kabinet streeft in het CA uitgaande van het trendmatig groeiscenario van 2% BBP naar een structureel overschot van ca. **1,0%** in 2011.

- Dit is het saldo van het structureel EMU-saldo bij ongewijzigd beleid (1,2% BBP) en het beleidspakket zoals gepresenteerd in het CA.
- De komende periode zal het CA nader concreet worden ingevuld, waarna het CPB de effecten van het CA op (o.a.) het structureel EMU-saldo 2011 zal doorrekenen.
- In het CA is gesteld dat bij definitieve invulling in MN 2008 ernaar wordt gestreefd om ieder jaar ene verbetering van het EMU-saldo te kunnen laten zien.

Houdbare overheidsfinanciën

- In maart 2006 heeft het CPB een vergrijzingstudie gepubliceerd. Uitkomst was dat de overheidsfinanciën zonder ingrijpen op lange termijn niet houdbaar zijn. Bij ongewijzigd beleid is het bestaande voorzieningenniveau niet handhaafbaar zonder dat de belastingen worden verhoogd of de overheidsschuld fors toeneemt.
- De resterende benodigde beleidsinspanning voor houdbare overheidsfinanciën is volgens het CA ongeveer 1½ à 2½ % BBP. Dit is hoger dan de eerder gepubliceerde 1½% BBP (CPB, EV 2008-2011). De oorzaak hiervoor is een opwaartse bijstelling van de levensverwachting door het CBS (waardoor kosten AOW en zorg toenemen).
- De coalitie streeft ernaar om binnen deze kabinetsperiode 1/3 van deze benodigde beleidsinspanning in te vullen. Dit vertaalt de coalitie in een extra inspanning van 0,7% BBP. De beleidsinspanning van 0,7% BBP wordt bereikt door de maatregelen weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Maatregelen in kader van houdbaarheid (opbrengst na 2011)

Effectievere vormgeving arbeidskorting	0,1 % BBP
Afschaffen overdraagbaarheid heffingskorting	0,25% BBP
AOW-plan	0,2% BBP
Maatregelen zorg (extra opbrengst na 2011)	0,15% BBP
Totaal	0,7% BBP

Veranderingen in de begrotingsregels

Begrotingsregels zijn grotendeels gelijk aan het trendmatig begrotingsbeleid van vorige kabinetten. Er zijn echter enkele aanpassingen:

- *Loslaten behoedzaamheidsmarge*: Voor bepalen financiële ruimte over de kabinetsperiode wordt gewerkt met een realistische economische groei (2%) i.p.v. voorzichtige groei (1¾%). Kabinetten Balkenende II en III

gingen uit van een groeivoet van 2 ¼% BBP. Door uit te gaan van een realistische groeiraming kan het kabinet vooraf besluiten hoe om te gaan met de extra ruimte ten opzichte van een behoedzame groeiveronderstelling, in plaats van lopende de rit te moeten besluiten over eventuele meevallers.

- *Mee- en tegenvallers onder het inkomstenkader* lopen zoals gewoonlijk in het EMU-saldo. Echter, er is sprake van een aanscherping van de signaalwaarde; bij een tekort van 2% BBP worden maatregelen getroffen om verdere verslechtering te voorkomen.
- *Rente wordt buiten het uitgavenkader geplaatst.* Dit voorkomt dat tijdelijke meevallers worden gebruikt voor structurele uitgaven; daarnaast zijn lagere rente-uitgaven als gevolg van een lagere rentevoet op lange termijn juist slecht voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, omdat toekomstige tekorten bij ongewijzigd beleid dan tegen lagere rentevoet worden verdisconteerd.
- *Meevallers onder het uitgavenkader* mogen in principe worden aangewend voor andere uitgaven, rekening houdend met aard van meevallers en aanwending (tijdelijk voor tijdelijk, structureel voor structureel).
- *Andere voedingssystematiek FES:* Er zal een nieuwe voedings- en uitgavensystematiek worden geformuleerd met meer stabiliteit (vaste voeding).

65 Fonds economische structuurversterking (Fes)

Fes

- a. Ons aardgas is ondergronds vermogen dat moet worden aangewend voor bovengronds vermogen. De huidige Fes-criteria en toewijzingsprocedure worden gehandhaafd.
- b. De aardgasbaten zullen na 2025 opdrogen, maar Nederland zal ook na 2025 ambities hebben op het gebied van Fes-waardige investeringen. Er zal een nieuwe voedings- en uitgavensystematiek worden geformuleerd met meer stabiliteit (vaste voeding) en goede criteria gericht op investeringen die de economische structuur versterken (waarbij overwogen worden: infrastructuur, kennis en innovatie, duurzame energie, waterbeheersing, ruimtelijke investeringen). Een mogelijke invulling is de aardgasbaten aan te wenden voor schuldreductie en met de hieruit voortvloeiende rentevrijval het Fes te voeden.

1. Inhoud

Het Fonds Economische Structuurversterking (Fes) heeft tot doel het geven van bijdragen aan economische structuurversterkende projecten van nationaal belang. Daarbij gaat het met name om ruimtelijk-economische investeringen, zoals verkeer en vervoer en investeringen in kennis, innovatie en onderwijs. Het Fes wordt beheerd door het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Financiën.

- Het FES is een verdeelfonds, dwz. dat de Fes-middelen worden overgeboekt naar departementale begrotingen waaruit de daadwerkelijke uitgaven plaatsvinden. Het Fes staat buiten de uitgavenkaders en kan onderuitputting onbeperkt meenemen naar volgende jaren.
- Het Fes wordt gevoed uit gasbaten. De gasbaten bestaan uit belastingmiddelen en niet-belastingmiddelen. Op dit moment dienen circa 41% van de niet-belastingmiddelen als Fes-voeding. Alle overige gasbaten gaan naar de algemene middelen. Naast gasbaten wordt het Fes gevoed door de rentebaten die het gevolg zijn van een lagere staatsschuld door de verkoop van staatsdeelnemingen. Opbrengsten van veilingen worden op soortgelijke wijze behandeld.
- Het kabinet Balkenende-2 en Balkenende-3 hebben besloten om Fes-meevallers ten opzichte van de Voorjaarsnota 2005 voor ongeveer 50% te bestemmen voor kennis- en innovatieprojecten en voor ongeveer 50% voor investeringen in de ruimtelijke economische structuur.
- De praktijk van de afgelopen jaren is dat, afhankelijk van de beschikbare middelen en de gestelde beleidsprioriteiten, departementen voorstellen indienen voor investeringen uit het Fes. Bij voorstellen met een ruimtelijk-economische of duurzaamheidskarakter wordt het kabinet geadviseerd door de ICRE (interdepartementale commissie voor ruimtelijke economie). Voorzitter van de ICRE is de secretaris-generaal van het ministerie van Economische Zaken. Bij voorstellen in het domein van kennis, innovatie en

onderwijs wordt het kabinet geadviseerd door de CWTI (commissie voor wetenschap, technologie en informatiebeleid). Voorzitter van de CWTI is de DG Ondernemen en Innovatie van het ministerie van Economische Zaken.

- Ingediende voorstellen worden getoetst aan de criteria van de Fes-wet (het moet gaan om projecten/voorstellen van nationaal belang die bijdragen aan de economische structuur). Toetsing vindt plaats aan de hand van beoordeling van de legitimatie (is het rijk aan zet of andere overheden of private partijen?), economische effectiviteit (wordt het gesignaleerde probleem opgelost door het project of voorstel) en economische efficiëntie (is het project of voorstel het meest doelmatig om het probleem op te lossen of kunnen betere andere instrumenten worden ingezet). Waar mogelijk gebeurt toetsing aan de hand van een ex ante kosten-batenanalyse door het Centraal Planbureau en /of door commissies van Wijzen.

2. Stand van zaken

- Voor Fes-impuls 2006 is € 1,9 mld. beschikbaar gekomen. Ten behoeve van deze Fes-impuls zijn projectvoorstellen door de departementen ingebracht. De besluitvorming hierover is in de zomer 2006 afgerond. Projecten waarvan een Fes-bijdrage uit de impuls 2006 aan de EZ-begroting is toegevoegd zijn: Technologisch Topinstituut Water, Centre for Translational Molecular Medicine, Beroepsonderwijs in bedrijf en Onderwijs en ondernemerschap.
- De als goed beoordeelde projecten van de departementen leidden niet tot een volledige invulling van de € 1,9 miljard. Een deel van de Fes-impuls (€ 776,5 mln) is bestemd voor versnelling van aanleg en onderhoud infrastructuur. Na 2010 komen deze middelen weer geheel ten gunste aan Fes-waardige projecten.
- Voor een aantal van de voor de impuls 2006 ingediende voorstellen op het gebied van Kennis, Innovatie en Onderwijs (kennis voor klimaat, BioMedical Materials, Brede Scholen PO en VO, en Genomics) was de scope nog onvoldoende te overzien zodat reserveringen nog niet wenselijk en mogelijk waren. Inmiddels zijn deze projecten beoordeeld en ligt er een advies klaar voor de Fes-beheerders. Het kabinet Balkenende-3 heeft echter besloten om de besluitvorming hierover door te schuiven naar het volgende kabinet. Dit geldt ook voor de besluitvorming over de invulling van € 150 miljoen aan lokale maatregelen op het gebied van luchtkwaliteit (al gereserveerd in het FES) en mogelijke additionele middelen voor deze problematiek.
- In het verleden is ook besloten tot het instellen van een aantal enveloppen waaruit geleidelijk aan projecten Fes-middelen worden overgemaakt. Dit geldt o.a. voor een enveloppe voor duurzame energie ("Borssele enveloppe") van oorspronkelijk € 250 miljoen en een enveloppe Nota Ruimte bedoeld voor projecten op het gebied van integrale gebiedsontwikkeling van oorspronkelijk € 1 miljard (waarvan oorspronkelijk € 250 miljoen beschikbaar al in de periode 2007 – 2011). Van beide enveloppen profiteert EZ.

Totaaloverzicht van het Fonds economische structuurversterking		Totaal (x €1,0 mln)
UITGAVEN		
Investeringsimpuls 1994 (incl. Marin)		3164
Betuweroute en HSL		4525
Samen werken aan bereikbaarheid (SWAB)		549
Extra impuls1998		899
Impuls 1998 (incl. voorfinanciering Betuweroute/HSL)		8137
Impuls 2001		5635
Bruggetje RA 1998 (infrastructuurfonds)		2887
Fileplan Zichtbaar, Slim en Meetbaar		1722
Waddenfonds		644
Impuls 2004		800
Impuls 2005		2121
Overig (Voorfinanciering GIS, Hubertustunnel, Kenniswijk, Prijsbijstelling, Reserveringen 2011)		2111
MEP		994
Impuls 2006		1919
Totale uitgaven		36107
ONTVANGSTEN		
Aardgasbaten*		24420
Rentebaten		5858
Staatsdeelnemingen		3267
Overig vermogen		600
Common area		1137
Extra export gas		1352
Totale Ontvangsten		36634

* Voor 2008-2011 is gerekend met een olieprijs van \$ 26,-.

3. Toekomst

- De recente hogere gasbaten zorgden de afgelopen jaren voor aanzienlijke bestedingsruimte in het Fes. Omdat hierdoor de kans toeneemt op uitgaven waarvan de maatschappelijke kosten niet opwegen tegen de maatschappelijke baten, heeft het kabinet aan de Studiegroep Begrotingsruimte (SBR) gevraagd naar het functioneren van het Fes te kijken.
- De SBR adviseert handhaving Fes met volgende aanpassingen:
 - Vaste voeding Fes, vast te stellen bij formatie
 - Aanscherpen Fes-criteria, toepassing Kosten-Baten Analyses (KBA) en hanteren investeringsagenda's
 - Eén adviserend orgaan voor alle Fes-uitgaven (i.p.v. scheiding ruimtelijk – kennis).
 - Afschaffen Fesbrug. Door Fesbrug lekken middelen voor investeringen in economische structuur weg naar niet-Feswaardige uitgaven

- Het CEC heeft in een separaat advies aan de formateur voorgesteld om de criteria van het FES aan te vullen met projecten/programma's op het gebied van duurzaamheid.
- In het regeerakkoord van het kabinet Balkenende-4 is de beschikbare ruimte in het FES al meegenomen in de totale budgettaire ruimte.
- Op dit moment analyseren de ambtelijke Fes-beheerders welk van de genoemde investeringsuitgaven uit pijler 2 en 3 van het regeerakkoord Fes-waardig zijn (nationaal economisch belang, bijdrage aan economische structuurversterking, eenmalig van karakter) en doen op basis daarvan een voorstel met betrekking tot de vaste voeding van het Fes. Ook bereiden zij een aanpassing van de Fes-wet voor.

Diensten en agentschappen

a. Centraal Planbureau (CPB)

Missie en taken

De missie van het CPB luidt: **Een breed vertrouwde bron van beleidsrelevante analyse te zijn**. Ofwel: het CPB maakt onafhankelijke economische analyses die wetenschappelijk verantwoord en up-to-date zijn en die relevant zijn voor de beleidsvorming in Nederland en daarbuiten. Het planbureau is het meest bekend om zijn prognoses voor de korte, middellange en lange termijn. Het CPB doet daarnaast zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek op uiteenlopende terreinen. In het werkplan 2007 zijn elf speerpunten geïdentificeerd:

1. Vergrijzing en pensioenen
2. Nieuwe analysemethoden macromodellen
3. Arbeidsmarkt ouderen
4. Woningmarkt
5. Levensloop
6. Klimaat, energie en milieu
7. Inrichting van de zorg
8. Agglomeratie-effecten, infrastructuur en subsidiariteit
9. Productiviteit
10. Europa
11. Beleidsevaluaties

Organisatie

Het CPB heeft 165 medewerkers (145 fte, waarvan 14 fte extern gefinancierd), voor bijna driekwart economen en econometristen. Naast een beperkte staf kent het CPB zes sectoren:

- a. Arbeidsmarkt en welvaartsstaat
- b. Conjunctuur en collectieve sector
- c. Groei, kennis en structuur
- d. Marktordening
- e. Economie en fysieke omgeving
- f. Internationale economie.

Actuele ontwikkelingen

Inzet CPB voor de eerste honderd dagen van het nieuwe kabinet.

Het planbureau kan op verzoek van het nieuwe kabinet analyses verrichten ten behoeve van de nadere invulling van het coalitie-akkoord. Ten eerste kan het CPB een analyse maken van de te verwachten effecten van maatregelen (macro-economisch, budgetair, koopkracht).

Ten tweede ligt een update van de middellange termijn (MLT, incl. de nader ingevulde maatregelen en de actuele stand van de Nederlandse en de wereldeconomie) in de rede.

Commissie Beleidsgerichte toetsing van het CPB

Het planbureau kent twee toetsingscycli: een wetenschappelijke visitatie en een beleidsgerichte toetsing. In het voorjaar van 2007 is het tijd voor de beleidsgerichte toetsing, in opvolging van de Commissie-Bakker die in 2001 het CPB onder de loep heeft genomen. De Centrale Plancommissie zal als opdrachtgever fungeren. Als voorzitter is inmiddels aangezocht de heer Hans Borstlap, Staatsraad bij de Raad van State.

Centrale Plancommissie

Per 1 september 2007 eindigt de driejarige zittingstermijn van de huidige Centrale Plancommissie (CPC), het onafhankelijke adviesorgaan van het CPB. Leden van de CPC zijn vertegenwoordigers uit de wetenschap en het bedrijfsleven (inclusief sociale partners), alsmede een vertegenwoordiger van onze internationale afnemers (in principe van de EC). De huidige voorzitter is dr. Bert de Vries. Op korte termijn is overleg nodig over de nieuwe samenstelling van de CPC.

b. Agentschap EVD

Missie en taken

De EVD is het agentschap van het Ministerie van Economische Zaken voor **het faciliteren en stimuleren van internationaal ondernemen en internationale samenwerking**. De voornaamste taken van de EVD zijn:

- Informatieproducten en -diensten t.b.v. het MKB. Voorbeeld is de Website www.evd.nl met landeninformatie, berichtenservice en informatie over financiële programma's. Deze website heeft 3,5 mln bezoeken per kwartaal.
- Handelspromotie via handelsmissies, Holland Branding, individuele marktbewerking en ondersteuning van Posten (NL ambassades en Consulaten Generaal) in het buitenland.
- Tevens fungeert de EVD als thuishaven voor deze posten op het gebied van internationaal zakendoen en samenwerking.
- Regelingen en programma's die op projectmatige basis sectoren en ondernemingen ondersteunen.
- Programma's, gefinancierd door EZ, BZ, VROM en OCW, voor samenwerking tussen Nederlandse overheidsinstellingen en instellingen in opkomende markten of nieuwe lidstaten en nieuwe bureaus van de EU.

Organisatie

De EVD voert opdrachten uit voor meerdere departementen én de Europese Commissie. Gemeten naar omzet is Economische Zaken de grootste opdrachtgever (74%) gevolgd door Buitenlandse Zaken (23%). De EVD voert ook opdrachten uit voor V&W, OC&W, VROM en BZK. De EVD is Concordaatpartner bij de aansturing van het postennetwerk (Ambassades en Consulaten Generaal) in het buitenland. De overige concordaatpartners zijn DGBEB van Economische Zaken en Buitenlandse Zaken.

De EVD heeft per januari 2007 in totaal 339 FTE in dienst (416 medewerkers). Hiervan is 80% ambtenaar en 20% structurele inhuur.

Actuele ontwikkelingen

Programmatische aanpak (2g@there) en versterking van de uitvoering van EZ-beleid

- De EVD speelt een centrale rol bij de ambitie van EZ om ondernemers tot topprestaties te brengen op het gebied van internationaal ondernemen (zoals SenterNovem een centrale rol speelt bij innovatieprogramma's). Zo begeleidt de EVD bedrijvensclusters actief bij het ontwikkelen van hun visie en strategie bij het benutten van kansen op buitenlandse markten. Dit kan resulteren in gezamenlijke publiek-private meerjarenprogramma's voor kansrijke thema's en sectoren.
- In deze werkwijze, 2g@there genaamd, staan begrippen als excellentie, focus, massa en maatwerk centraal. Deze aanpak is nieuw: naar verwachting worden er in 2007 in dialoog met de betrokken bedrijven 8 à 10 van dergelijke programma's ontwikkeld.

- Daarnaast is de uitdaging voor de komende jaren meer kennis systematisch uit de uitvoeringspraktijk te halen ten behoeve van beleidsvorming. Zo kan EZ (DGBEB en DGOI) bijvoorbeeld het omvangrijke netwerk van marktpartijen en andere stakeholders dat de EVD heeft opgebouwd, uitstekend benutten voor thema-advisering en programma-ontwikkeling.

Bundeling van gelijksoortige taken rijksbreed

- De afgelopen jaren zijn op dit terrein de eerste stappen gezet met o.a. de introductie van het Bedrijvenloket en de start van een project "uitwisseling klantgegevens agentschappen". De EVD heeft in 2006 het initiatief genomen om te komen tot uitwisseling van klantgegevens tussen de uitvoeringsorganisaties van EZ. Inmiddels streven de betrokken organisaties een oplossing na, die aansluit bij de ontwikkeling van de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) bij het programma E-Overheid van het ICTU. Naar verwachting wordt in 2007/2008 de realisatie ter hand genomen, dit in nauwe samenwerking met ICTU.
- Een voorbeeld daarvan is intensivering van de samenwerking met zowel Innovatie als met Regionaal Economisch Beleid op het gebied van de programmatische aanpak. In de praktijk zijn de diverse beleidsterreinen immers vaak met elkaar verbonden. Integrale samenwerking kan worden ingevuld door het gezamenlijk optrekken bij voorlichtingsbijeenkomsten en seminars en elkaar betrekken bij beoordelingsprocedures van visie- en strategiedocumenten. De regionale, internationale en innovatiegerichte perspectieven zullen in een vroeg stadium bij elkaar gebracht worden om de aanpak en procedures voor het bedrijfsleven zo eenvoudig en transparant mogelijk te maken.
- Ook t.a.v. bedrijfsvoering wordt Rijksbreed gewerkt aan verbeterde managementinformatie inzake voorgenomen inkopen. Daartoe worden de reeds bekende (herhalings)aanbestedingen en aangekondigde interdepartementale aanbestedingen in kaart gebracht.

c. SenterNovem

Taken

SenterNovem (SN) voert overheidsbeleid uit op het gebied van innovatie, milieu en duurzaamheid en bevordert de samenhang daartussen.

Organisatie

Bij het agentschap SenterNovem werken ca 1400 fte aan ca 300 grote en kleine programma's. Naast EZ heeft VROM expliciet gekozen voor SenterNovem als haar huisuitvoerder/agentschap. Daarmee is één uitvoeringsorganisatie ontstaan waarmee doelgroepen vanuit verschillende beleidsterreinen worden benaderd. De opdrachtenportefeuille was in 2006 als volgt samengesteld: 51% van EZ, 38% van VROM en 11% andere departementen, EU en lagere overheden.

Omzet	2005	2006
Ministerie van EZ	53.874	54.370
Ministerie van VROM	34.051	37.021
overige departementen	7.713	9.313
Derden	4.765	4.851
	100.403	105.555

Op grond van de huidige inzichten wordt in 2007 een omzet verwacht van EUR 122,5 miljoen. Tarieven zijn gebaseerd op de integrale kostprijs. Sinds het fusiejaar 1 januari 2005 is het reële tarief gedaald met 14,5%.

SenterNovem kent drie directies, te weten Innovatie, Energie & Klimaat en Milieu & Leefomgeving met de volgende focus:

- Directie Innovatie geeft uitvoering aan beleid op het terrein van Innovatieprogramma's, Investeringsprogramma's, Basispakket en Starters en snelle groeiers en voert daarnaast een aantal programma's uit voor andere departementen en Europese Unie.
- Directie Energie en Klimaat geeft uitvoering aan beleid op het terrein van CO2 reductie, energiebesparing, energietransitie en schoon fossiel.
- Directie Milieu en Leefomgeving geeft met name uitvoering aan het beleid op de terreinen milieu, afval en bodem.

Het kerndepartement en SenterNovem werken vanaf medio 2005 samen in de Projectdirectie Innovatieprogramma's. Deze projectdirectie en de SN-directie Innovatie worden per 1 maart 2007 samengevoegd tot een nieuwe eenheid binnen SenterNovem. Ook zullen een aantal programmatische onderdelen op het terrein van ICT en Life Sciences van DGOI aan deze nieuwe eenheid in opdracht worden gegeven.

Actuele ontwikkelingen

- *Innovatie*: Nader uitvoering geven aan pijler 2, Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie, met name de samenwerking met het bedrijfsleven in de projecten Nederland ondernemend Innovatieland en het project Aanval op de schooluitval.
- *Energie en klimaat*: In het kader van pijler 3, Duurzame Leefomgeving, mede uitvoering geven aan het Project Schoner en Zuiniger. En in het kader van het project Millennium Ontwikkelingsdoelen praktisch inzetten middelen voor duurzame energie in kader van ontwikkelingssamenwerking.
- *Milieu en leefomgeving*: De nadruk zal liggen op het uitvoering geven aan pijler 3, Duurzame Leefomgeving, alsmede aan de Toekomst Agenda Milieu (VROM).

d. Octrooicentrum Nederland

Octrooicentrum Nederland ontvangt ongeveer 2.800 octrooiaanvragen per jaar op basis van de Rijksoctrooiwet en voert circa 500 stand-der-techniek-onderzoeken, 700 oriëntatieonderzoeken en 50 beleidsinteractieve onderzoeken uit. Het Octrooicentrum registreert tevens Europese octrooiaanvragen, die in Nederland van kracht worden (plm. 35.000 per jaar). Het ontvangt circa EUR 50 miljoen aan octrooitaksen, waarvan 50% wordt afgedragen aan het Europees Octrooibureau, en heeft samenwerkingsovereenkomsten met 17 partners in het kader van kennisverspreiding en voorlichting.

Missie en taken

Octrooicentrum Nederland **draagt zorg voor de octrooiverlening in Nederland en de verspreiding van kennis die in de octrooiliteratuur ligt opgeslagen.**

Het Octrooicentrum richt zijn dienstverlening op het MKB, particulieren, universiteiten en hogescholen en op de overheid zelf.

Lange tijd was het Octrooicentrum Nederland (OCNL) beter bekend als de Octrooiraad. Onder de ROW 1910 werden nationale octrooiaanvragen getoetst op inventiviteit en industriële toepasbaarheid. In 1995 werd de ROW fundamenteel gewijzigd en werd overgestapt op registratieoctrooien, zonder toetsing. De aanvrager kan nog wel om een onderzoek naar de stand der techniek (nieuwheid) vragen; er wordt dan een nieuwheidsrapport opgesteld, aangevuld met een opinie over de octrooieerbaarheid van de uitvinding. De systeemwijziging in 1995 is niet los te zien van de oprichting (met Nederland als belangrijke founding father) van het Europees Octrooibureau (EOB) in 1973. Bij het EOB kan via één aanvraagprocedure voor alle (anno 2007 inmiddels 32 Europese landen) een (getoetst) octrooi worden aangevraagd.

Het belang van octrooien en vooral octrooi-informatie voor innovatie is groot. Echter, het bewustzijn daarvan bij MKB, overheid, onderzoeksinstituten en onderwijsinstellingen is nog betrekkelijk laag. De voorlichtingsfunctie van het Octrooicentrum Nederland is daarom recentelijk geïntensiveerd. Samenhangend hiermee worden ten behoeve van beleidsvoorbereiding ook specifieke onderzoeken op basis van octrooi-informatie uitgevoerd.

Internationaal bekleedt Octrooicentrum Nederland bestuurlijke functies op het gebied van octrooien en merken. Het vertegenwoordigt Nederland in de Board van de Organisatie voor de Harmonisatie voor de Interne Markt (het Europees Merkenbureau), in het Bestuur van het Benelux Bureau voor de Intellectuele Eigendom en in het bestuur van het Europees Octrooibureau.

Organisatie

Octrooicentrum Nederland heeft 125 medewerkers. Als gevolg van een grote reorganisatie is Octrooicentrum Nederland in de periode 2003-2006 in de personeelsomvang gekrompen met ruim 30%. Een en ander heeft geleid tot een kostendaling van ruim € 17 miljoen naar thans circa € 14 miljoen. Sinds 2002 is

Octrooicentrum Nederland een agentschap. Octrooicentrum heeft als belangrijkste opdrachtgever het DGOI.

Actuele ontwikkelingen

Wijziging Rijksoctrooiwet

- a. In juni 2006 heeft EZ een brief (Visie Octrooibeleid & MKB) aan de TK gestuurd met voorstellen voor wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 en voor intensivering van de voorlichting en bewustwordingsactiviteiten door Octrooicentrum Nederland.
- b. Wijziging Rijksoctrooiwet wordt op korte termijn naar TK gestuurd; wijziging taksensysteem is in voorbereiding, evenals implementatie in automatiseringssystemen;
- c. Versterking voorlichting- en adviescapaciteit is gerealiseerd en 900 oriënterende onderzoeken zijn in werkplan 2007 opgenomen;
- d. Transparantieconvenant met Orde van Octrooigemachtigden is in november 2006 getekend.

e. Agentschap Telecom

In de digitale samenleving is de maatschappelijke afhankelijkheid van het elektronisch communicatiedomein enorm toegenomen. Burgers, bedrijven en overheden zenden en ontvangen data via dit domein; bijvoorbeeld via radio en televisie, mobiele telefonie, draadloos internet, scheepvaartnavigatie, communicatie met vliegtuigen, meldsystemen van politie en andere hulpdiensten. Draadloze toepassingen, die gebruik maken van frequenties, nemen een steeds prominenter plaats in.

Agentschap Telecom wil de beschikbaarheid van bovengenoemde toepassingen garanderen, nu en in de toekomst. Het agentschap doet dit door frequentieschaarste weg te nemen en de kwetsbaarheid van elektronische communicatie infrastructuur te verminderen. Gebruikers van het frequentiespectrum moeten zich houden aan regels die zijn vastgelegd in de Telecommunicatiewet.

Missie en taken

De missie van Agentschap Telecom is **het verruimen en optimaliseren van het elektronische communicatiedomein**. De hoofdtaken van Agentschap Telecom bestaan uit het creëren, toewijzen en beschermen van frequentieruimte, het uitvoeren van het Nationaal Antennebeleid en toezicht houden op de aftapbaarheid van telecommunicatienetwerken. Daarnaast houdt het agentschap toezicht op elektrische en elektronische apparaten.

In 2007 komen er twee nieuwe toezichttaken bij. Agentschap Telecom gaat toezichthouden op de naleving van de wet "Informatie-uitwisseling ondergrondse netten" en de Ruimtevaartwet.

De werkzaamheden van Agentschap Telecom zijn georganiseerd rond drie hoofdgebieden:

1. Toelating door middel van vergunningen en registratie van gebruik frequentieruimte
2. Beleidsvoorbereiding en –evaluatie
3. Toezicht en handhaving

Organisatie

Agentschap Telecom heeft in totaal ongeveer 300 medewerkers. Het hoofdkantoor van Agentschap Telecom is gevestigd in Groningen en een deel van de toezichtafdeling in Amersfoort.

Actuele ontwikkelingen

Vergunningverlening, vrijstelling en registratie

- Agentschap Telecom is verantwoordelijk voor het beheer van het radiofrequentiespectrum in Nederland. Dit spectrum vormt de basis voor alle draadloze en draadgebonden telecommunicatietoepassingen. Agentschap Telecom geeft ruim 90.000 vergunningen af om voor gebruikers een optimaal gebruik van het spectrum mogelijk te maken.

- In 2007 worden de vereiste wijzigingen in wet- en regelgeving voor de vrijstelling van een groot aantal vergunningen doorgevoerd. Voor een aantal categorieën zoals 'Radio Detection And Ranging' (RADAR) en 'Search And Rescue Transponder' (SART) is geen vergunning meer vereist. Voor de categorieën 'beroepsvaart', 'pleziervaart' en 'radiozendamateurs' wordt overgegaan op een lichter regiem van registratie. Dit heeft geleid tot een reductie van vergunningen van ongeveer 66 duizend. Daarnaast worden vergunningen in plaats van op aanvraag, zonder tegenbericht verlengt (zgn. rollende vergunning).
- In het afgelopen jaar speelde de verdeling van de vergunningen voor digitale radio en tv al en in de komende jaren is het de opzet de kavel te verdelen van 'Terrestrial Digital Audio Broadcasting' (T-DAB), 'Digital Video Broadcasting – Terrestrial' (DVB-T) en de L-band.

Antennebureau en kennisplatform Elektromagnetische velden & Gezondheid

- Het Antennebureau is hét informatie- en voorlichtingsloket van de overheid voor antennevraagstukken. Het geeft informatie en voorlichting over het plaatsen, de regelgeving, de gezondheid, de veiligheid en locatie van antenne-installaties.
- Om een bijdrage te leveren in het debat over bijvoorbeeld UMTS-antennes in Nederland stelt het Antennebureau zich ten doel er voor te zorgen dat partijen uit het maatschappelijke veld beschikken over volledige en juiste informatie d.m.v. voorlichtingsbijeenkomsten en informatiemateriaal. In 2006 ging dit om 158 bijeenkomsten. Informatie over de locatie van antenne-installaties kan gevonden worden in het Antenneregister. De wettelijke verankering van het antenneregister staat voor 2007 staat gepland.

Bevoegd aftappen en dataretentie

- Bij de bestrijding van crimineel gedrag en terrorisme is aftappen een belangrijk opsporingsmiddel. De behoeftestellers, Justitie en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, dringen zwaar aan op toezicht op de naleving van de aftapregelgeving, opdat zij optimaal van deze onderzoeksmethode gebruik kunnen maken.

Toezicht op de naleving van de wet Informatie-uitwisseling ondergrondse netten

- De wet Informatie-uitwisseling ondergrondse netten beoogt grondroerders (gravers) zorgvuldiger te laten graven en verplicht gravers en beheerders van kabels en leidingen informatie uit te wisselen. De wet ligt momenteel ter behandeling in de Tweede Kamer.
- Agentschap Telecom gaat toezien op de naleving van de wet en zal hiertoe samenwerken met het Kadaster, VROM inspectie en Staatstoezicht op de Mijnen.

Vorbereiding en uitvoering Ruimtevaartwet

- De Ruimtevaartwet is een nieuwe wet die de verantwoordelijkheid van Nederland bij ruimtevaartprojecten moet regelen. De wet treedt waarschijnlijk in de tweede helft van 2007 in werking.
- De uitvoering en het toezicht op de naleving van de wet komen in handen van het agentschap. De uitgifte van vergunningen van het gebruik van frequentiespectrum door satellieten lag al bij Agentschap Telecom.

f. Staatstoezicht op de Mijnen

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt toezicht op de naleving van wettelijke regelingen die van toepassing zijn op het opsporen en winnen van delfstoffen en het transport en distributie van gas door buisleidingen. Bij de delfstoffen gaat het vooral om gas, aardolie en zout gewonnen uit voorkomens onder Nederlands territorium en het Nederlandse deel van het continentale plat. De dienst richt zich bij haar toezicht op de aspecten veiligheid, gezondheid, milieu, doelmatige winning en bodembewegingen (bodemdaling, aardbevingen).

Missie en taken

De missie luidt: **het zekerstellen dat de delfstofwinning op een maatschappelijk verantwoorde wijze wordt uitgevoerd.** Hiervan zijn de volgende kerntaken afgeleid:

- a. Het toezien op de naleving van de relevante wetgeving ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het milieu, de bodembewegingen en de doelmatige winning van delfstoffen bij het opsporen en winnen van delfstoffen en aardwarmte en het opslaan van stoffen;
- b. Het toezien op de naleving van het bij de krachtens de Gaswet bepaalde ten aanzien van de veiligheid van gastransportnetwerken;
- c. Het doen van aanbevelingen aan de minister van EZ die de Inspecteur-Generaal der Mijnen (IGM) wenselijk acht met het oog op een doelmatige en voortdurende uitvoering in de toekomst van de in onderdelen a. en b. genoemde activiteiten;
- d. Het geven van onafhankelijk advies over voorgenomen beleid (van alle opdrachtgevers) ten aanzien van de handhaafbaarheid, de uitvoerbaarheid en de fraudegevoeligheid;
- e. Het informeren van de bewindspersonen en van het bij de mijnbouwregelgeving en gaswetregelgeving betrokken beleidsdirecties over de waargenomen effecten van bestaand beleid en over relevante ontwikkelingen in het buitenland, waaronder de Europese Unie, die invloed kunnen hebben op dit beleid;
- f. Het bijdragen aan beleidsevaluaties op basis van bevindingen opgedaan bij het toezicht.

De Nederlandse bodemschatten moeten optimaal worden benut, onder de volgende randvoorwaarden:

- tussen put en pit zo min mogelijk ongelukken, incidenten, milieuvervuiling en overlast;
- optimaal gebruik van de huidige infrastructuur bij de exploitatie van delfstoffen en aardwarmte;
- optimaal gebruik van de mogelijkheden om aardgas en kooldioxide op te slaan in de diepe ondergrond;
- inzet van ondernemingen die zich verantwoordelijk voelen om het bovenstaande in praktijk te brengen

Op 17 januari 2007 is het rapport 'Strategie en Programma 2007-2011' naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de toezichtstrategie voor de delfstofwinning voor de komende vijf jaar wordt beschreven.

Organisatie

SodM is een rijksinspectiedienst, die gevestigd is in Voorburg. 'Eigenaar' van de dienst en één van de opdrachtgevers is de minister van EZ. Andere opdrachtgevers zijn de ministers van SZW (voor arbeidsomstandigheden), VROM (voor milieuwetgeving), VWS (voor de Warenwetgeving) en het Openbaar Ministerie (voor strafrechtelijke onderzoeken).

Bij SodM werken ongeveer 50 personen. De dienst staat onder leiding van de Inspecteur-generaal der Mijnen. SodM bestaat sinds 1810. Na de sluiting van de Limburgse mijnen is het aandachtsgebied van de dienst verlegd van de steenkoolwinning naar de olie-, gas- en zout (en mergel) winning.

Actuele ontwikkelingen

Inspectieloket delfstofwinning

- Er is een inspectieraad gevormd waarin de 14 rijksinspecties samenwerken aan de vernieuwing van het toezicht vanuit het Rijk. SodM maakt deel uit van die inspectieraad. De Raad heeft 'domeinen' van toezicht vastgesteld.
- SodM is aangewezen als het ene inspectieloket voor het domein delfstofwinning. Om dit mogelijk te maken heeft er een taakoverdracht plaatsgevonden vanuit de inspectiediensten van SZW, VROM en VWS. Daarnaast is er sprake van regiooverdracht, namens de Inspectie Verkeer en Waterstaat en het Agentschap Telecom. Het domein 'delfstofwinning' is het eerste domein waarvoor de nieuwe aanpak is gerealiseerd.

Waddenzee

- Gaswinning uit de gasvelden onder de Waddenzee is op 5 februari 2007 gestart. De NAM heeft een meet- en regelprotocol opgesteld om te bereiken, dat de bodemdaling door gaswinning binnen de gestelde grenzen blijft. SodM heeft met dit protocol ingestemd en zal erop toezien dat NAM zich aan dit protocol houdt.
- Er loopt een bodemprocedure inzake de genomen besluiten over de gaswinning bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Medio 2007 wordt een uitspraak verwacht.

Toezicht op de veiligheid van gastransportnetten

- SodM is eind 2006 aangewezen als toezichthouder op het krachtens de Gaswet bepaalde inzake de veiligheid van gastransportnetten. In 2007 begint SodM met het werven van inspectieambtenaren, het leggen van de eerste contacten met de gasdistributiebedrijven en het uitwerken en uitvoeren van het toezicht.

g. PIANOo, kennisnetwerk aanbestedingen

De overheid kan jaarlijks veel geld besparen met beter inkopen. Veel publieke en semi-publieke organisaties kunnen hun inkoop- en aanbestedingsfunctie professioneler inrichten. Dit is onder andere gebleken uit de Parlementaire enquête bouwnijverheid en onderzoek dat het Ministerie van Economische Zaken hiernaar heeft gedaan.

Missie en taken

PIANOo heeft als doel aanbestedende diensten (Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, ziekenhuizen, musea, scholen etc.) te ondersteunen bij het **professionaliseren van hun opdrachtgeversfunctie door het faciliteren van praktijkgerichte kennisuitwisseling tussen die diensten.**

De Europese wetgever heeft regels opgesteld om dit te waarborgen en ervoor te zorgen dat ondernemingen binnen de Europese Unie gelijke toegang krijgen tot overheidsopdrachten. De aanbestedingsregels zijn de randvoorwaarden waarbinnen de inkopers en aanbesteders van publieke en semi-publieke organisaties hun (overheids)opdrachten in de markt zetten. Zij gebruiken hun expertise om binnen die randvoorwaarden verstandige keuzes te maken. PIANOo wil die expertise vergroten door een duurzame uitwisseling van die expertise te stimuleren en faciliteren. Dit doet PIANOo door het bedenken, opzetten en onderhouden van kennisnetwerken over aanbesteden.

Organisatie

PIANOo is officieel in oktober 2005 van start gegaan op initiatief van de ministeries van EZ en VROM. Een Stuurgroep, bestaande uit bestuurders van bovengenoemde doelgroepen, stuurt PIANOo inhoudelijk aan. De SG EZ zit de Stuurgroep voor. Organisatorisch is PIANOo opgehangen aan het ministerie van EZ als zelfstandige dienst binnen het kerndepartement. De minister van EZ is politiek verantwoordelijk.

Actuele ontwikkelingen

- PIANOo is bezig met de ontwikkeling van de internetapplicatie TenderNed die aanbesteders stapsgewijs door het aanbestedingsproces heen loodst. Dit vergemakkelijkt het aanbestedingsproces voor de aanbesteder en draagt aanzienlijk bij aan de vermindering van (administratieve) lasten voor zowel de aanbesteder als voor de opdrachtnemer (het bedrijfsleven).
- PIANOo wil de applicatie PIANOo-desk (een besloten internetapplicatie waar aanbesteders kennis en ervaring kunnen uitwisselen en waar inmiddels meer dan 2000 publieke aanbesteders bij zijn aangesloten) doorontwikkelen. Daarnaast zoekt PIANOo steeds naar nieuwe mogelijkheden om de opbouw en uitwisseling van praktijkkennis te bevorderen (congres, bijeenkomsten, vakgroepen).
- In 2007 zal een evaluatie van PIANOo plaatsvinden. De evaluatie zal de basis vormen voor beslissingen over het continueren van de financiering en daarmee het voortbestaan van PIANOo.

h. Regiebureau Inkoop Rijksoverheid

Inkoop vindt plaats op alle ministeries en op alle mogelijke gebieden. Alles waarvoor een factuur binnenkomt is inkoop. Niet alle ambtenaren die inkopen zijn zich er van bewust dat ze inkopen. Denk bijvoorbeeld aan het uitbesteden van een onderzoek. Op 1 juli 2006 is het Regiebureau Inkoop Rijksoverheid opgericht om **de samenwerking tussen ministeries te regisseren en aan te jagen**.

Taken

Het Regiebureau heeft voor de eerste jaren een aantal speerpunten:

- De informatievoorziening op orde. Duidelijk krijgen wat we inkopen en voor welke prijs. Door deze gegevens naast elkaar te leggen, is het mogelijk om verbetermogelijkheden concreet te benoemen en successen te communiceren.
- Categoriemanagement. De gehele inkoop bezien naar samenhangende “categorieën” (inkooppakketten of productgroepen) en voor iedere categorie bepalen welke strategie daar het best bij past. Waarbij rekening gehouden wordt met natuurlijk de prijs, maar ook met de belangen van het mkb, het niet onnodig verstoren van de markt, inzetten van elektronische methoden voor inkoop (e-procurement) en het realiseren van beleidsthema's zoals duurzaam inkopen en de overheid als launching customer.
- Vermindering van bureaucratie. Door meer gecoördineerd op te treden richting de markt ontstaat er standaardisatie van bijvoorbeeld aanbestedingsdocumenten en procedures waardoor bedrijven niet keer op keer tegen nieuwe verzoeken aanlopen. Tevens draagt het digitaliseren van het inkoopproces (elektronisch aanbesteden met behulp van TenderNed en elektronisch bestellen en factureren) ook bij aan verminderde administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Organisatie

Het Regiebureau is onder het ministerie van EZ geplaatst. Het Regiebureau wordt aangestuurd door een kernteam van pSG's, waarvan de pSG van EZ de voorzitter is.

Actuele ontwikkelingen

- Het Regiebureau is net van start gegaan. Directeur Siep Eilander, de eerste Chief Procurement Officer (CPO) voor de Rijksoverheid, is op 15 november vorig jaar begonnen. Op dit moment is de organisatie in opbouw; er worden medewerkers geworven en er wordt gewerkt aan een werkplan voor het komende jaar en voor de langere termijn.

i. De Consumentenautoriteit

De Consumentenautoriteit is de nieuwe toezichthouder op het gebied van consumentenrechten. Onderdeel van de Consumentenautoriteit is ConsuWijzer, het informatieportaal waar consumenten terecht kunnen voor advies over rechten en plichten, dat samen met de OPTA en de NMa werd opgericht.

Missie en taken

De missie van de Consumentenautoriteit is **het bevorderen van eerlijke handel tussen bedrijven en consumenten, gezien vanuit het economisch belang van de consument**. Dat is niet alleen goed voor consumenten maar ook voor bedrijven: de markt is immers gebaat bij een hoog consumentenvertrouwen.

Aan de oprichting van de Consumentenautoriteit liggen twee redenen ten grondslag. In de eerste plaats de **Europese verordening 2006/2004**, die de samenwerking tussen toezichthoudende publieke autoriteiten op het gebied van consumentenrechten in de EU-lidstaten wil bevorderen. Consumenten kopen immers steeds meer over de grens (al dan niet via internet). Nederland had nog geen algemene publieke toezichthouder op het gebied van consumentenrechten. Bovendien kwam uit onderzoek naar voren dat inbreuken op regels van consumentenrecht waardoor meerdere consumenten worden geraakt te vaak onbestraft bleven. Dit was de tweede aanleiding voor oprichting van een toezichthouder mét machtsmiddelen.

De **Wet Handhaving Consumentenbescherming** (Whc) benoemt drie taken:

1. toezicht houden op naleving van consumentenwetten door bedrijven en het tegengaan van “collectieve” inbreuken op het consumentenrecht
2. consumenten praktische informatie en adviezen geven over hun rechten als consument
3. landelijk coördinatiepunt (verbindingsbureau) bij verzoeken om bijstand door andere Europese toezichthouders in geval van grensoverschrijdende collectieve inbreuken

Daarmee vormt de Consumentenautoriteit het sluitstuk van het bestaande stelsel van consumentenbescherming waarin private partijen (consumentenorganisaties, geschillencommissies, centrale ondernemersverenigingen) en toezichthouders (OPTA, AFM, NZa, NMa/Dte) reeds een plaats innemen. De Consumentenautoriteit werkt met deze partijen samen én vult hen aan. Zo kan de Consumentenautoriteit zelf boetes en dwangsommen opleggen en via de rechter afdwingen dat overtredingen van het consumententrecht worden gestaakt.

Organisatie

De Consumentenautoriteit is een dienstonderdeel van EZ en valt daarmee onder ministeriele verantwoordelijkheid. De Consumentenautoriteit kan zelfstandig op eigen naam besluiten nemen. De startformatie van de Consumentenautoriteit is 29fte. Aan het hoofd staat drs Marije Hulshof, die formeel de functie van ‘Consumentenautoriteit’ bekleedt.

Actuele Ontwikkelingen

- In 2007 wordt naar verwachting de **wet Oneerlijke Handelspraktijken** aangenomen, waarmee het werkkterrein van de Consumentenautoriteit verder wordt vergroot.
- Daarnaast zal in 2007 ConsuWijzer als informatieportaal voor consumenten verder worden geprofileerd. Sinds de start van het loket hebben ruim 22.000 consumenten via telefoon of e-mail contact gezocht, meer dan 160.000 consumenten bezochten de website ConsuWijzer.nl.

In de '**Agenda 2007**' zijn de volgende aandachtsgebieden benoemd:

- *Onredelijke bedingen in algemene voorwaarden*
Dit betreft de 'kleine lettertjes' in contracten bij aankoop van een product of dienst. Onderzoek heeft uitgewezen dat deze algemene voorwaarden nogal eens bedingen bevatten die 'onredelijk bezwarend' zijn. Dit is m.n. het geval bij die algemene voorwaarden die niet in het tweezijdige overleg in SER-CCA verband tussen consumentenorganisaties en brancheorganisaties zijn vastgesteld;
- *Internethandel*
Dit betreft m.n. toezicht op de naleving van regels inzake informatievoorziening waaraan aanbieders die hun producten via een website aanbieden moeten voldoen. Zo moet bijvoorbeeld duidelijk zijn wie de verkoper is, wat zijn adres is, e.d. Onderzoek heeft uitgewezen dat veel webwinkels niet aan deze verplichtingen voldoen;
- *Reisbranche*
Recentelijk heeft de reisbranche –vooruitlopend op Europese regelgeving- de Code Reisaanbiedingen opgesteld waarin wordt afgesproken om prijzen voor bijvoorbeeld vliegreizen met ingang van 1 april te vermelden inclusief alle bijkomende kosten, zoals belastingen en toeslagen. De Consumentenautoriteit zal monitoren of dit ook daadwerkelijk gebeurt en zonodig optreden tegen de aanbieders die prijzen niet inclusief kosten vermelden.
- *Misleidende loterijen en prijzenfestivals*
Veel mensen hebben wel eens zo'n berichtje gehad, al dan niet in de elektronische mailbox: "u heeft een prijs gewonnen!". Doorgaans is er geen sprake van een prijs en zijn de 'winnaars' hun inleg kwijt. Tegen dergelijke oneerlijke handelspraktijken zal de Consumentenautoriteit optreden, waarbij wordt samengewerkt met het OM en de politie;
- *Garanties en conformiteit*
Garantie staat op 1 in de top vijf van klachten en vragen die per telefoon en email bij ConsuWijzer binnenkomen. Dit is vooral te wijten aan een gebrek aan kennis bij zowel consumenten als aanbieders over rechten en plichten. Reden om aan dit onderwerp vooral in de voorlichtende sfeer aandacht te besteden.

Los van bovengenoemde prioriteiten, zal de Consumentenautoriteit ook verzoeken om bijstand uit andere EU-lidstaten behandelen en uiteraard niet aarzelen om op te treden tegen ad-hoc zaken/actualiteiten die opspelen en aandacht behoeven.

Zelfstandige bestuursorganen

j. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Het CBS maakt statistieken over mensen en hun activiteiten, bedrijfsleven, quartaire sector, macro-economie, milieu en regionale statistieken. Belangrijke onderwerpen zijn o.a. nationale rekeningen en economische groei, werkgelegenheid, zorg, veiligheid, onderwijs.

Taken

Taak van het CBS is **het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en het openbaar maken daarvan**. Het CBS is bovendien op nationaal niveau belast met de productie van communautaire statistieken (CBS-wet).

Het statistisch programma van het CBS wordt vastgesteld door de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS), die zelf ook ZBO is. Daarmee is de onafhankelijkheid van het statistisch programma gewaarborgd. Voorzitter van de CCS is mr. J.N. van Lunteren, voormalig directeur-generaal van de Belastingdienst.

De CCS is ook toezichthouder en medebestuurder van het CBS. De minister van EZ 'steunt zoveel mogelijk op het toezicht dat de CCS uitoefent'. De minister is eindverantwoordelijk voor het statistisch systeem. Er zijn sturingsafspraken vastgelegd tussen CBS, CCS en EZ, waarin als aanvulling op de wet nadere afspraken zijn vastgelegd over de relatie en de communicatie.

Het CBS publiceert zijn statistieken op zijn database Statline, die via internet bereikbaar is voor iedereen. Ongeveer 70% van zijn statistische output is verplicht volgens EU verordeningen. Dit betreft vooral (macro)economische data. In toenemende mate zal dat ook het geval worden voor statistieken op andere terreinen (sociaal, veiligheid, cultureel, milieu).

Organisatie

Het CBS is sinds januari 2004 een Zelfstandig Bestuursorgaan. Het CBS wordt geleid door directeur-generaal drs. G. van der Veen. De minister benoemt de DG van de statistiek en de leden van de CCS en keurt de begroting en de jaarrekening van het CBS goed.

Het CBS telde 1 januari 2007 nog ca. 2100 formatieplaatsen verdeeld over twee vestigingen: Voorburg en Heerlen. Beide zijn ongeveer even groot. Het CBS verlaagt de formatie in de komende 4 jaar met ca. 10%. Het CBS is daarnaast druk bezig met het aanpassen van het gehele statistische productieproces alsook verdergaande verlaging van administratieve lastendruk.

Het publieke budget van het CBS voor 2007 is € 170 449 miljoen en is opgenomen in de begroting van EZ hoofdstuk 9.

Actuele ontwikkelingen

Administratieve lastendruk

- Het CBS veroorzaakt, na een afname van 70% sinds 2002, slechts een klein deel (0,15%) van de administratieve lasten door de overheid. Niettemin ervaart het bedrijfsleven, in het bijzonder het MKB, de enquêtering door het CBS als bijzonder hinderlijk. Het CBS zet zijn beleid om de lasten te verminderen verder voort:
 - Zo is onlangs de Enquête Werkgelegenheid en Lonen geschrapt voor 80 000 bedrijven als gevolg van de invoering van de wet Walvis.
 - bestaande verplichtingen voortdurend inhoudelijk toetsen op relevantie en nut en waar mogelijk het intrekken van de verplichting aankaarten. Met ingang van boekjaar 2006 is bijvoorbeeld 20% van de vragen over afzet en verbruik in de productiestatistiek geschrapt die door ongeveer 70 000 ondernemers wordt ontvangen.
 - de enquêtevakantie voor het Kleinbedrijf invoeren en de stapeling van enquêtes daar tegengaan.
 - verder inzetten op samenwerking met andere partijen, zoals bij de Nederlandse Taxonomie en leveranciers van boekhoudpakketten voor het MKB om volledig geautomatiseerde aanlevering met XBRL te faciliteren.
 - veel aandacht besteden aan communicatie: enerzijds door voorlichting over nut en noodzaak van enquêtes en anderzijds door via terugkoppeling van benchmarkgegevens aan de respondenten ook het MKB een direct nut van de gegevens te leveren.

Europese ontwikkelingen op het gebied van statistiek

- De afgelopen jaren is een toenemend deel van vooral de economische statistieken verplicht via een Europese verordening. Recent heeft de Europese Commissie een ambitieuze strategie voorgesteld voor de vermindering van de administratieve lasten als gevolg van de bestaande regelgeving in de Europese Unie. De doelstelling hiervan is om in 2012 de administratieve lasten en de informatieverplichtingen voor het bedrijfsleven en met name voor het MKB met 25% te verminderen.
- Het CBS zal zich bij de behandeling van het communautair statistisch programma voor de periode 2008-2012, in samenwerking met gelijkgezinde lidstaten, maximaal inzetten voor vereenvoudiging en prioritering van de Europese statistieken. Deze inspanningen dienen te resulteren in een substantiële vermindering van de administratieve lasten aan het einde van de programmaperiode.
- Daarnaast zal het CBS onder meer voorstellen dat alle nieuwe statistische verplichtingen dienen te worden voorzien van een kosten/baten-analyse voordat ze worden vastgesteld.

k. Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)

Missie en taken

De NMa wil **markten laten werken: markten bewaken én maken**. De NMa ziet, op basis van de geldende wetgeving toe op het goed functioneren van alle markten voor goederen en diensten. Daarmee levert zij een bijdrage aan een concurrerende en innovatieve economie.

De NMa is onderdeel van European Competition Network en werkt samen met de Europese Commissie. Europese Commissie legt grote nadruk op bestrijding van kartels, met speciale focus op energie en financiële markten. De NMa maakt tevens onderdeel uit van het internationale netwerk van mededingingsautoriteiten (International Competition Network). Op nationaal niveau werkt de NMa samen met andere markttoezichthouders zoals OPTA, Zorgautoriteit en met de Consumentenautoriteit.

Organisatie

NMa is zelfstandig bestuursorgaan, onder leiding van de Raad van Bestuur: Pieter Kalbfleisch, René Jansen, Gert Zijl. Binnen de NMa werken zo'n 380 mensen (fte). Personeel bestaat uit EZ-ambtenaren die onder gezag van RvB werken. De NMa is gehuisvest in Den Haag.

De zaken worden behandeld in vijf directies:

1. Directie Concurrentietoezicht: Handhaaft het kartelverbod en het verbod op misbruik van economische machtspositie. Doet onderzoek op eigen initiatief, na klachten en andere signalen
2. Directie Concentratiecontrole: Beoordeelt vooraf of voorgenomen fusie, overname of joint venture leidt tot (concurrentiebeperkende) economische machtspositie. NMa weigert dan vergunning.
3. Dienst Toezicht energie (DTe): DTe voert de Electriciteitswet 1998 en de Gaswet uit en bevordert de concurrentie op de elektriciteits- en gasmarkten. Reguleert en houdt toezicht op gas- en elektriciteitsmarkten. Neemt tariefbesluiten over elektriciteit en gas en verleent vergunningen voor levering van elektriciteit en gas.
4. Vervoerkamer: Belast met sectorspecifiek toezicht in het kader van de Wet personenvervoer 2000, de Wet luchtvaart en de Spoorwegwet.
5. Juridische Dienst: Bereidt sanctiebesluiten (boete/last) voor na vastgestelde overtredingen. Behandelt bezwaarschriften tegen besluiten vertegenwoordigt NMa in beroepsprocedures.

De NMa kan adviseren aan ministers ("advocacy"). Afspraken over de relatie tussen EZ en NMa zijn vastgelegd in een relatiestatuu. De NMa voert voor de Minister van V&W de vervoerswetten uit (Vervoerkamer). Met een bijdrage van het ministerie van Financiën is de Monitor Financiële Sector opgezet.

Actuele ontwikkelingen

NMa Agenda 2007

- De NMa richt zich in 2007 in het bijzonder op de volgende aandachtsvelden: energiesector, vervoermarkten, media- en communicatiemarkten, financiële

sector, zorgsector. Kartelonderzoeken worden niet vooraf specifiek aangeduid (vanwege onderzoeksbelang). De NMa verwacht een groei in het aantal fusies, o.m. in de zorg.

- De NMa heeft als speerpunten in 2007 geïdentificeerd:
 - Effectiviteit van optreden: Instrumentenmix, de NMa is gericht op optimale naleving, niet maximale handhaving; Marktonderzoek t.b.v. proactieve aanpak; Samenwerking met andere toezichthouders (Code Markttoezicht); Externe toetsing (Rekenkamer).
 - Effecten in beeld: Effecten van optreden, wat levert de NMa op; Relatie Innovatie & Mededinging in beeld; Toezichtslasten beperken.

Energie

- Consumentenvertrouwen: Herstel vertrouwen consument in energiemarkt.
- Winstenonderzoek: De NMa doet onderzoek naar de winst van de vier grote energiebedrijven. Doel is te weten welk rendement precies wordt behaald met de gereguleerde monopolistische netwerkactiviteiten.
- DTe streeft naar de totstandkoming van een Noordwesteuropese energiemarkt, met voldoende concurrentie tussen lidstaten.
- Wet onafhankelijk netbeheer: DTe heeft een rol in de uitvoering van de Wet onafhankelijk netbeheer, bijvoorbeeld bij de beoordeling van investeringen.

Fusies en overnames:

- Zorg: De concentratietendens in de zorg blijft beslag leggen op de capaciteit, ook door de aankomende verlaging van de meldingsdrempels (amvb EZ).
- Nuon/Essent: Deze fusie vergt stevig onderzoek. Uit een eerder gepubliceerd visiedocument blijkt dat mededingingsproblemen zijn te verwachten.
- CSM/Cosun: De NMa doet vervolgonderzoek naar het samengaan van Koninklijke coöperatie Cosun U.A. en CSM Suiker B.V. Er is sprake van hoge marktaandelen die de concurrentie op de Nederlandse markt voor de productie en verkoop van suiker kunnen belemmeren.
- Bloemenveilingen. De NMa onderzoekt de voorgenomen concentratie van Bloemenveiling Aalsmeer en FloraHolland.

Concurrentietoezicht

- Vernieuwing onderzoeksportefeuille (na afronding van het grootste deel van de bouwonderzoeken) Bedrijfsbezoeken en onderzoeken vinden plaats om overtredingen vast te stellen. Een vermoeden van een overtreding wordt vastgelegd in een rapport. Vervolgens neemt de NMa na een hoorprocedure een besluit over een eventuele sanctie.
- Clementie: De NMa stimuleert bedrijven om zelf kartels aan te geven d.m.v. boeteverlagingen. De richtsnoeren voor deze clementietoezeggingen worden in 2007 herzien.

Vervoerkamer

- Tariefregulering Schiphol: De NMa ziet toe op de tarieven die Schiphol in rekening brengt bij luchtvaartmaatschappijen. Het eerste reguleringskader hiertoe treedt op 1 november 2007 in werking.
- De Vervoerkamer houdt ook toezicht o.g.v. de Spoorwegwet, Wet personenvervoer 2000 (en later de Loodsenwet, die nog in behandeling is bij de Tweede Kamer). Een prioriteit is de gebruiksvergoeding voor het spoor.

1. Onafhankelijke Post- en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA)

OPTA houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving binnen de communicatiesector (Telecommunicatiewet, Postwet en alle bijbehorende Europese en lagere regelgeving). De communicatiesector omvat zowel de markten voor elektronische communicatie (zoals bellen, internetten en televisiekijken) als de postmarkten. Het toezicht van OPTA is verankerd in Europese richtlijnen.

Missie en taken

OPTA zorgt voor **concurrentie en vertrouwen in de communicatiesector in het belang van de consument**. OPTA werkt volgens drie hoofdlijnen aan de wettelijke doelstellingen.

1. OPTA werkt aan concurrentie. Hieronder vallen verantwoordelijkheden op het gebied van marktanalyses, maar ook taken op het gebied van de bereikbaarheid van diensten en de communicatiemogelijkheden van eindgebruikers onderling (interoperabiliteit). Naast bevorderen van concurrentie dragen deze taken bij aan de ontwikkeling van de interne Europese markt.
2. OPTA beschermt consumenten, bijvoorbeeld door bewaking van privacy en door het vergroten van internetveiligheid via de aanpak van onder andere spam en malware.
3. De randvoorwaarden die nodig zijn op de communicatiemarkten, zoals het beheer van nummerplannen, het uitgeven van nummers en de registratie van marktpartijen, waaronder zogenaamde Trusted Third Parties (TTP's).

Het motto daarbij is 'soepel waar het kan, streng waar het moet' (het proportionaliteitsbeginsel). OPTA richt zich dan ook waar mogelijk op deregulering en stelt maatwerk en versoepeling voorop.

OPTA werkt intensief samen met andere instellingen en toezichthouders, waaronder de NMa, het Agentschap Telecom, het Commissariaat voor de Media, het College Bescherming Persoonsgegevens en de Consumentenautoriteit. In internationaal verband werkt OPTA samen met andere NRA's in de European Regulators Group (ERG), en met de Europese Commissie.

Organisatie

OPTA is een zelfstandig bestuursorgaan met aan het hoofd een college: de heer Fontein (voorzitter) en twee non-executive collegeleden de heren De Jong en Geelhoed. Het college heeft vorig jaar een geassocieerd collegelid benoemd: mevrouw Ottow. Zij adviseert het college rond met name juridische vraagstukken. De begroting van OPTA voor het jaar 2007 is eind vorig jaar vastgesteld op €17,7 miljoen. OPTA gaat in de begroting opgenomen meerjarenraming uit van een verder dalende begroting naar € 16,5 miljoen in 2011. OPTA heeft per 1-1-2007 een formatie van 151 fte.

Actuele dossiers

Herziening EU-regelgeving elektronische communicatiemarkt (zie factsheet EZ)
Postwet (zie factsheet EZ)

All IP

- Eind 2005 heeft KPN bekend gemaakt haar netwerk de komende jaren te willen migreren naar een zogenaamd 'Next Generation Network' (NGN). Met deze migratie krijgt KPN een kostenefficiënt breedbandig IP-netwerk waarmee zij al hun elektronische communicatiediensten kunnen aanbieden.
- Begin oktober jl. heeft OPTA hierover een positief position paper uitgebracht. Wel moet KPN een volwaardig alternatief aan de markt moeten bieden om toegang tot het nieuwe netwerk mogelijk te maken.
- KPN is momenteel verplicht toegang te verlenen tot zijn huidige wijkcentrales (MDF-access). Bij voorkeur zou het volwaardig alternatief eruit bestaan dat KPN toegang biedt op een zo laag mogelijk niveau van het netwerk, de straatkasten (het zogenaamde SLU aanbod).
- In het position paper geeft OPTA aan met nadere regels te komen over de voorwaarden waaronder KPN kan/moet migreren naar het nieuwe netwerk. Marktpartijen zien evenwel geen business case in het SLU aanbod. Deze reacties worden ondersteund door een onderzoek van Analysys. OPTA beraadt zich momenteel op de in dit dossier te nemen vervolgstappen.

Commissie voorstellen inzake regulering roaming binnen EU

- Midden 1999 heeft de Europese Commissie onderzoek gedaan naar nationale en internationale roaming (afwickelen van telefoonverkeer tussen mobiele operators). Conclusie: er is sprake van niet te rechtvaardigen hoge roamingtarieven bij internationaal mobiel telefoonverkeer als gevolg van gebrek aan concurrentie op landenoverschrijdend Europees niveau.
- De mobiele sector heeft tot nu toe nagelaten een verlaging van de tarieven te bewerkstelligen en een ingrijpen op Europees breed niveau heeft tot nu toe gefaald als gevolg van onvolkomen regelgeving. Daarom heeft de Commissie besloten met een voorstel tot regulering te komen, waarvan de voorsteltekst op 12 juli 2006 is verschenen.
- Het voorstel van de Commissie is sindsdien onderwerp van discussie in de Raadswerkgroep. De huidige voorzitter, Duitsland, probeert met aanpassingen op het Commissievoorstel een zo breed mogelijk gedragen steun voor een regeling onder de lidstaten te bewerkstelligen. Duitsland streeft er naar in hun periode van voorzitterschap de regeling te voltooien.
- Nederland schaart (samen met Ierland en Finland) achter de voorstellen van de Commissie. Nederland is van opvatting dat een snelle uitvoerbare regeling wenselijk is met het oog op de belangen van de consumenten.